

Списък приложения:

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1: ПРАВОСЪДИЕ	2
ПРИЛОЖЕНИЕ № 2: ИКОНОМИКА	9
ПРИЛОЖЕНИЕ № 3: ЕНЕРГЕТИКА	15
ПРИЛОЖЕНИЕ № 4: ТРАНСПОРТ	20
ПРИЛОЖЕНИЕ № 5: ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ	27
ПРИЛОЖЕНИЕ № 6: ОБРАЗОВАНИЕ	31
ПРИЛОЖЕНИЕ № 7: ЗЕМЕДЕЛИЕ	38
ПРИЛОЖЕНИЕ № 8: ЕЛЕКТРОННО ПРАВИТЕЛСТВО	47
ПРИЛОЖЕНИЕ № 9: КУЛТУРА	52
ПРИЛОЖЕНИЕ № 10: ВЪТРЕШНА СИГУРНОСТ	59
ПРИЛОЖЕНИЕ № 11: ОКОЛНА СРЕДА И ВОДИ	63
ПРИЛОЖЕНИЕ № 12: РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ	71
ПРИЛОЖЕНИЕ № 13: ТРУД И СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА	74
ПРИЛОЖЕНИЕ № 14: ТУРИЗЪМ	78
ПРИЛОЖЕНИЕ № 15: ОТБРАНА	86
ПРИЛОЖЕНИЕ № 16: СПОРТ	89
ПРИЛОЖЕНИЕ № 17: ФИНАНСИ	98
ПРИЛОЖЕНИЕ № 18: МЕЖДУНАРОДНИ ОТНОШЕНИЯ	103
ПРИЛОЖЕНИЕ № 19: ЗАКОНОДАТЕЛНА ПРОГРАМА (ИЗВАДКА)	ERROR!

BOOKMARK NOT DEFINED.

Приложение № 1: Правосъдие

Приоритети:

Постигане на независимост, прозрачност и връщане доверието на гражданите в правосъдната ни система; независим съд и гарантиране на справедлив процес. В центъра на съдебната реформа да се постави защита на правата и законните интереси на гражданите и стопанските субекти, с цел постигане на справедливост.

Реформа в прокуратурата, за да стане ефективна и демократично отчетна.

Фокус върху противодействието на корупцията: България да бъде държавата, която задава модела за борба с корупция, така че да се превърнем от последни в първи по този показател.

България да бъде свободна, силна и просперираща държава.

По-добър достъп на гражданите до правосъдие.

Възстановяване качеството на законодателния процес.

Преосмисляне на наказателната политика на държавата.

I. Краткосрочна програма за борба с корупцията:

1. Създаване на нова постоянна комисия или подкомисия към Народно събрание за превенция и борба с корупцията;

- задачите на новата комисия включват: осъществяване на парламентарен контрол върху дейността на КПКОНПИ, съотв. новите комисии за противодействие на корупцията и възстановяване на активи; изготвяне на доклад за оценка на дейността на ръководството на КПКОНПИ; както и анализ на информацията за данни за престъпления, извършени от магистрати с цел внасяне на сигнал до Инспектората към ВСС;

- парламентарен контрол върху дейността на Инспектората към ВСС и върху дейността на Главния прокурор;

- други;

2. Реформа в дейността и структурата на КПКОНПИ и съвместно изготвяне на законопроект посредством работа в експертен състав на представители на коалиционните партньори в срок до 3 месеца, в който да се уредят правомощия на самостоятелна антикорупционна комисия, съот. звено в ДАНС, която да възлага извършване на проверки на други компетентни органи и дирекции – НАП, ДАНС и др.; право да извършва разследване и събраните доказателства да могат да се използват в наказателния процес при залагане на подходящи законови гаранции за правата и свободите на гражданите и бизнесите (вкл. съдебен контрол срещу действия на комисията, с които се засягат права, и др. изменения в НПК, които да гарантират защита срещу произвол и злоупотреби), както и въвеждане на подходящи механизми за вътрешен контрол; и обособяване на самостоятелна Комисия за отнемане на незаконно придобитото имущество (за възстановяване на активи);

- Преразглеждане функциите на инспекторатите към администрацията и реформиране на част от състава на Инспекторатите към администрацията под ръководството на Антикорупционната комисия/звено (да бъдат

назначавани и промотирани от комисията/звеното), вкл. част от състава на Инспекторатите към отделните министерства и други;

- Право на Антикорупционната комисия/звено да обжалва откази на прокуратурата за образуване на досъдебни производства по подадени от нея писемски с данни за извършени корупционни престъпления;

- Правомощие на Антикорупционната комисия/звено при установяване на данни за съществено разминаване в имуществото или при установен конфликт на интереси да сезира Комисията за възстановяване на активи за извършване на проверка в сферата на нейната компетентност;

- По отношение на дейността на Антикорупционната комисия, съотв. Комисията за възстановяване на активи - приемане на ясна, оперативна и публично достъпна методика за финансова оценка на активи, която да позволява адекватна оценка на стойността на активите, които да бъдат запорирани, и извършване на ревизия на заведените до този момент дела за отнемане на противозаконно придобито имущество в срок до 3 месеца с цел намаляване на риска от ангажиране на отговорността на държавата в бъдещи дела;

- Възприемане на политика за концентрация на усилията върху лицата, при които има по-висок корупционен риск;

- Анализ и обсъждане на предложението за включване на други органи при избора на състава на Антикорупционната комисия – например на Президента и др.;

- Въвеждане на изискване за извършване на първоначални и периодични проверки за интегритет на ключови служители в структурата на антикорупционните органи;

3. Анализ и обсъждане на предложението за противодействие на прането на пари чрез по-ефективна дейност на ДАНС;

4. Транспониране в срок на Директива 2019/1937 относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушаване правото на ЕС;

- Реформираната КПКОНПИ да бъде компетентен орган за подаване и разглеждане на сигнали за корупционни деяния по националното право;

- Разширяване на предметния обхват и защитата, предоставена по Директивата, спрямо нарушения на вътрешното право;

5. Преглед и прецизиране на уредбата в НК относно криминализирането на деяния във връзка с обществени поръчки и европейски средства;

6. Промени в ЗОП;

- Регулиране и ограничаване на инхаус възлагането;

- Разкриване на досиетата по обществени поръчки след определен срок;

- Повече публичност при работата на конкурсните комисии;

7. Приемане на законодателство за санкции в случаи като тези по закона „Магнитски“;

II. Краткосрочна програма за ефективна съдебна система и справедливо правосъдие:

8. Реформиране на прокуратурата чрез:

- Политическа декларация от коалиционните партньори с искане на оставката на главния прокурор;
- Процедура за задължителна тримесечна отчетност на главния прокурор пред НС;
- Ограничаване правомощията на главния прокурор по надзора за законност само до конституционно предвидената компетентност по чл. 127, т. 5 и 6 КРБ чрез изменения в ЗСВ (напр. чл. 139 и др. ЗСВ) и други нормативни актове;
- Незабавно закриване на специализираните съдилища и прокуратура: повишаване и задълбочаване на професионалната компетентност на прокурори и следователи за по-добро разследване на сложни финансови, кибер и др. престъпления, като изрично се уредят последиците за заварени производства, така че да не се стига до тяхното преждевременно прекъсване или забавяне;
- След закриване на специализираните съдилища и прокуратура – анализ и обсъждане на предложението за създаване на нови специализирани звена в системата на прокуратурата или съдилищата;
- Въвеждане на съдебен контрол върху някои от отказите (изрични и мълчаливи – след бездействие от страна на прокуратурата след определен срок) да се образуват досъдебни производства, включително:
  - (i) по сигнали срещу главния прокурор и административните ръководители на прокуратурите;
  - (ii) по сигнали за полицейско насилие;
  - (iii) по сигнали, подадени от Антикорупционната комисия, съотв. звено;
  - (iv) други сигнали, определени въз основа на анализ и допълнително обсъждане;

9. Реформиране на ВСС:

- В срок до 2 месеца от започване дейността на НС - инициране на процедура за избор за членове на инспектората на ВСС, чиито мандат е изтекъл, и внасяне на кандидатури;
- Настоящият ВСС да се реформира и трансформира от постоянно действащ орган в орган, който взема решения на сесии в рамките на мандата си, подпомаган от постоянно действащи комисии – в срок до 4 месеца;
- Анализ и законодателна промяна на мнозинствата при вземане на решения от пленума на ВСС; преразглеждане на мнозинството, необходимо за избор и освобождаване от длъжност на председателите на ВКС и ВАС с цел изпълнение на препоръките на Венецианската комисия за засилване на тежестта на гласовете на съдийската колегия при избор на председател на ВКС и ВАС, като точното мнозинство следва да бъде уточнено допълнително;
- Парламентарен контрол (отчетност или изслушване) по въпроси, свързани с антикорупционна дейност, спрямо дейността на Инспектората към ВСС пред новосъздадената парламентарна комисия за борба с корупцията и пред НС;
- Въвеждане на първоначална проверка за почтеност и липса на конфликт на интереси на кандидатите за назначаване в състава на ВСС и неговите

комисии, която се извършва от Инспектората към ВСС (срв. чл. 54, ал.1, т. 8 ЗСВ);

- Отпадане на кариерните бонуси и обезщетенията за членове на ВСС – настоящи и бъдещи;
- Извършване на ревизия на изпълнението на европейските проекти и обществени поръчки в съдебната система;

10. Ограничаване на безсрочното командироване на магистрати и прекратяване на порочните практики за командироване чрез законодателни промени в най-кратък срок;

11. Ревизиране на критериите и процедурите за атестация и за провеждането на конкурсите на магистрати чрез законодателни промени в най-кратък срок;

12. Утвърждаване на съдийското самоуправление чрез законодателни промени;

13. Утвърждаване на Министерство на правосъдието като един от основните инициатори на необходимите съдебни реформи в тясно сътрудничество с НС;

14. Развитие на института за регресната отговорност спрямо длъжностни лица/ръководители на административни органи (напр. КПКОНПИ, и др.), чиито действия, бездействия и постановени актове са довели до осъждане на държавата по ЗОДОВ или от европейски институции и съдилища;

- анализ и допълнително обсъждане на предложението за въвеждане на института на регресна отговорност и спрямо магистрати и народни представители;

15. Създаване на съвет по криминологични изследвания към Министерството на правосъдието;

16. Въвеждане на вътрешни средства за санкциониране при нарушения на правата на човека от държавни и общински органи;

17. Приемане на Стратегия за развитие на пенитенциарната система в България;

18. Анализ на натовареността на магистратите с цел прекрояване на съдебната карта и извършване на законодателни промени;

19. Фокус върху утвърждаване на електронното правосъдие и довършване на неговото въвеждане:

- Електронно правосъдие, което позволява поддържане в електронен вид на целите преписки по дела; подаване на искиви молби, жалби и извършване на други процесуални действия по електронен път; подписване на съдебни актове с електронен подпис;

- Извършване на призоваване по ел. път, като въз основа на допълнителен анализ и обсъждане се избере една от следните опции: въвеждане на задължително призоваване или насърчаване на ел. връчване чрез намаляване на съдебни такси;

- Отлагане с до 1 година действието на Единната информационна система на съдилищата и на Единния портал за електронно правосъдие, докато не бъдат преработени така, че да отговарят на нуждите на всички участници в процеса; законодателни промени за стабилизиране на връчените до този момент актове;

- развитие на електронното правосъдие в прокуратурата и създаване на гаранции за случайно разпределение на преписките в прокуратурата;

20. Реформиране на регулаторните органи:

- Професионален анализ на функциите на съответните регулаторни органи – напр. КЗК, КФН, КЕВР, КРС и др., през фокуса на защита гражданските права и законни интереси на гражданите, стопанските субекти и държавата; преосмисляне на структурата и функционирането на КЗК и други регулаторни органи;
- Анализ и обсъждане на предложението за ограничаване на мандатите на членовете на регулаторните органи; преразглеждане на удължения мандат на настоящото ръководство на КЗК;
- Процедурите по подбор за членове на регулаторни органи да бъдат прозрачни и да включат под някаква форма участие на неправителствения сектор (формирането на регулаторните органи да не става по партийни квоти);
- Утвърждаване на случайно разпределение на преписките;
- Създаване на критерии и механизми за търсене на отговорност на регулаторните органи при техни незаконосъобразни действия;
- Обсъждане на необходимостта от създаване на специализиран гаранционен фонд за обезщетяване за вреди, причинени от държавата;

21. Подобряване достъпа на гражданите до правосъдие чрез:

- Реформиране на някои съдебни такси, за да се гарантира достъпа до правосъдие – както и на таксите за услуги от публични регистри; напр. размера на 4 %- такса по граждански дела;
- Създаване на гаранции за пълноценен съдебен контрол на актовете на административните органи регресна отговорност за съответните длъжностни лица;
- Създаване на гаранции за независима професионална адвокатура (прието предложение); анализ и обсъждане на предложението за електронен пряк избор на органите на адвокатурата;

22. Реформа на юридическото образование с цел повишаване на качеството на кадрите;

23. Приемане на закон за несъстоятелността на ФЛ/частния фалит въз основа на задълбочен анализ, срок до 1,5 години;

24. Реформа в дейността на ЧСИ с цел осигуряване на справедливост за гражданите;

25. Изменения в ТЗ във връзка с финансирането на стартиращи иновативни компании и цялостно адаптиране към новите икономически реалности;

26. Анализ и обсъждане на предложението за поетапно въвеждане на института на мълчаливото съгласие;

- анализ и обсъждане на следното предложение: при непроизнасяне на административния орган по дадени задължителни съдебни указания – да се счита, че е дадено мълчаливо съгласие;

27. Публичност на на постановените актове от дирекция "Обжалване и данъчно-осигурителна практика" при централното управление на Националната агенция за приходите с цел създаване на предвидимост и прозрачност;
28. Анализ във връзка с редуциране на членския състав на ЦИК. Анализ и обсъждане на предложението за деполитизация и професионализация на ЦИК;
29. Влизане в диалог за обсъждане на промяна на изборната система;
30. Преразглеждане на правната уредба на референдумите и другите форми на пряка демокрация и колективните искове.

III. Средносрочна политика за реформиране на съдебната система чрез конституционни промени:

- Фокус върху провеждането на диалог и обединяването около необходимостта от изработването на проект за конституционни промени, насочени към създаване на отчетна и ефективна прокуратура и справедлива и независима съдебна система с подходящи гаранции за правата и свободите на гражданите и бизнеса - в срок до 6 месеца от приемането на бюджета; посочените по-долу изменения на КРБ могат да бъдат допълвани с други предложения в хода на експертните обсъждания;
  - Във връзка с изготвения проект за промяна на Конституцията и при необходимост - сезиране на Конституционния съд с искане за тълкуване на чл. 158, т. 3 от **Конституцията в светлината на предложените промени и преразглеждане на** Решение № 3 от 2003 г.
1. Промяна на дейността и структурата на ВСС:
    - Разделяне на ВСС на два самостоятелни съдийски и прокурорски съвети или реформа в структурата на ВСС в посока ограничаване на тежестта на прокурорската квота в прокурорската колегия и на прокурорската колегия при избор на председатели на ВКС и ВАС;
    - Създаване на независим инспекторат, който да проверява дейността на ВСС, съответно на всеки от двата самостоятелни съвета;
  2. Промяна на прокуратурата:
    - Анализ на възможността за извеждане на прокуратурата и следствието от състава на съдебната власт;
    - Преосмисляне на фигурата на главния прокурор и намаляване на неговите неограничени правомощия;
    - Премахване на фигурата на главния прокурор или свеждане на фигурата на главния прокурор до тази на административен ръководител с организационни функции;
    - Анализ и обсъждане на предложението за създаване на механизъм за избор и освобождаване на главния прокурор от НС по предложение на министъра на правосъдието с квалифицирано мнозинство от 3/5 от народните представители;
    - Намаляване на мандата на главния прокурор на 5 години;
  3. Промени при излъчването и процедурата по избор на председатели на ВКС и ВАС:

- Изборът на председателите на ВКС и ВАС да е прозрачен, пленумите на върховните съдилища да са водещи в процеса;
- Изискване кандидатите за председателите на ВКС и ВАС да са действащи съдии в съответния съд;
- Премахване на политическото кадруване;

4. Разширяване на достъпа до Конституционния съд:

- Анализ и обсъждане на предложението за въвеждане на пряка индивидуална конституционна жалба за по-добър граждански контрол по повод конституционните права на гражданите;
- Възможност за съдилища от по-ниските съдебни инстанции да могат да сезират КС;

Участници в проведените коалиционни преговори:

Кирил Петков, Лена Бориславова, Никола Минчев

Крум Зарков, Иван Иванов, Филип Попов, Явор Димитров

Ива Митева, Радостин Василев, Андрей Михайлов, Александър Рашев

Атанас Славов, Надежда Йорданова, Иван Димитров, Иван Велов

Приложение № 2: Икономика

Визия: Изграждане на икономика на висока добавена стойност чрез стимулиране на иновации, развитие на човешкия капитал, високоплатени работни места, развита бизнес среда, подобро управление на държавните предприятия.

1. Нулева търпимост към корупцията и изграждане на съвременни държавни институции, работещи за хората и бизнеса:

1.1. Въвеждане на **пълна прозрачност** в управлението и въвеждане на **най-добри практики за борба с корупцията**;

- **Нулева търпимост към корупция. Създаване на единни стандарти на процесите в публичната администрация** и въвеждане на контрол с цел елиминиране на корупцията и подобряване на бизнес средата;
- Събиране на **познанието**, което е натрупано от администрацията като научени уроци и добри практики, и споделянето му по **достъпен и прозрачен начин**;
- Прозрачност на всички дружества с държавно участие посредством регулярно и законосъобразно **публикуване на резултатите** от дейността и финансовите резултати за постигане на прозрачност и отчетност. **Измерване на постигнатия социален резултат** от работата на дружествата с държавно участие;
- Повишаване на прозрачността, публичността и оповестяването на критериите относно **конкурсните процедури за избор на органи за управление и надзор** на дружествата с държавно участие;
- **Подобряване на прозрачността и отчетността на разходването на средства по проекти съфинансирани от Европейския съюз. Умна система в помощ на бизнеса за европейско финансиране**;

1.2 Работеща и ефективна администрация и регулации, които помагат за развитие на бизнес средата и работят в подкрепа на бизнеса:

- Премахване на административната тежест чрез облекчаване на регистрационни и лицензионни режими и пречки за бизнеса. **Поетапното облекчаване на административното бреме** посредством оптимизация на процесите, методите, дигитализация и електронно управление;
- Специален фокус върху **неутрализиране на непропорционално високата административна тежест**, която се налага на малкия и среден бизнес при приемане на нови регулации и законодателни промени. Анализ на възможните механизми и интегриране на този механизъм и при изготвяне на предварителна оценка на въздействието на законодателството;
- Създаване на организационна култура, подходи и механизми за **стимулиране на превенцията на нарушения** от страна на администрацията спрямо гражданите и бизнеса, в допълнение на съществуващите последващи механизми за санкциониране;
- Въвеждане на обслужване на **едно гише**, и широко въвеждане на електронното обслужване;

- Консултация с бизнеса, за идентифициране на административните пречки и поэтапното им премахване. Изготвяне на проект за премахване на 100 пречки за 100 дни;
  - Въвеждане на механизма на т.нар. „**мълчаливо съгласие**“;
  - **Добра нормативна уредба** – анализ и подобряване на:
    - Производството по несъстоятелност и производството по ликвидация;
    - Гарантиране на навременното плащане от държавата към бизнеса;
    - Тестов период за всяка законодателна промяна (последваща оценка на въздействието), в допълнение към предварителната оценка на въздействие;
    - Промяна на Закона за концесиите по отношение на всички концесионни такси да догонят средноевропейските такива, вкл. критериите за определяне на таксите;
    - Осигуряване на по-голяма прозрачност и проследимост при дефиниране на критериите за обществени поръчки;
  - Да се изследва възможността за създаване на **обществен съвет** към Комисията по икономическа политика и туризъм към Народното събрание, който да се фокусира върху **микро и малките предприятия**;
  - Създаване на работна група с представителство на всички партии и коалиции, представени в Народното събрание, по отношение **преглед на функциите на администрацията и реформиране с оглед подобряване на бизнес средата**;
  - **Ускоряване на процедурите и разплащането** на финансовите средства по **проектите, съфинансирани от Европейския съюз** за микропредприятията, малките и средните предприятия;
  - Създаване на **междуведомствена комисия** между Министерство на икономиката, Министерство на правосъдието, Министерство на финансите, частния сектор и други заинтересовани страни за анализ и предприемане на мерки преди да бъдат задействани арбитражни процедури срещу България;
  - **Облекчаване на процедурите** за свързване на микро, малките и средните предприятия с инфраструктурата;
3. Стратегическо развитие на **предприятията с държавно участие** и постигане на прозрачност и ефективност:
- Реформиране на държавните предприятия в **съответствие с условията за присъединяване към еврозоната и препоръките на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие** чрез преобразуването им или в акционерно дружество, или в агенция/административна структура с оглед на тяхната дейност и предназначение;
  - **Преразглеждане на използването на формата на холдингови структури от държавата**, и в частност ефективност и целесъобразност на статута и съществуването на Държавна консолидационна компания;
  - Анализ за актуализация на **Закона за публичните предприятия** и прецизна подготовка на Наредбата за прилагане на Закона за публичните предприятия;

2. Овладяване на здравната криза и осигуряване на възможност за бизнеса да работи в условията на пандемия:

- Ускоряване **отпадането на ограничителните мерки** след овладяване на здравната криза чрез повишени нива на ваксинация и изграден имунитет;
- Анализ на **ефекта на мерките и прецизиране на режима**. Анализ на злоупотребите и в случай на необходимост, предприемане на коригиращи действия;
- Регламентиране на дистанционната работа;

3. Повишаване на конкурентоспособността чрез насърчаване на иновациите, инвестициите и създаването на висока добавена стойност в българската икономика:

3.1 Насърчаване на иновациите и подкрепа за малкия и среден бизнес и стартиращите компании:

- Отделяне на Министерство на иновациите и растежа като основен двигател за икономически растеж, иновации и повишаване на конкурентоспособността на малки и средни предприятия (МСП) и компании с потенциал за продажби извън страната, което да координира дейността на Българската банка за развитие, Фонда за иновации, Фонда на фондовете, Европейските фондове за конкурентоспособност, Националния план за възстановяване и устойчивост в частта икономика и Българска агенция за експортно застраховане. Изготвяне на една обща стратегия с фокус върху новостартиращи компании с високо ниво на иновации и експортен потенциал. Двете министерства се ангажират с точни и ясни годишни показатели за ефективност, които отчитат и пред НС;
- **Прецизиране на ключови, приоритетни сектори и индустрии** в координация с бизнеса и академичната общност, в които България има потенциал за развитие с оглед на международните вериги на добавена стойност с цел фокусиране на дейностите за изграждане на международна конкурентоспособност;
- Осъществяване на **двустранна взаимовръзка между образованието и икономиката:**
  1. Изграждане на стимули за двустранно сътрудничество между висшите учебни заведения и компаниите с цел повишаване на добавената стойност на българските продукти и внедряване на иновации и в традиционни индустрии;
  2. Създаване на Борд за иновации между Министерството на икономиката и иновациите и Министерството на образованието и науката, който да включва бизнес лидери, ректори, капацитети от българи в чужбина, с цел създаване на дългосрочни политики за развитието на българската икономика и на адекватна образователна система, която да обезпечи нужните кадри за бъдещата икономика на България;
  3. Образование, следващо нуждите на обществото и икономиката по региони и отрасли;
  4. Стимулиране на бизнеса за осъществяване на стажантски/практически програми на място за студенти и ученици от професионални училища;

- **Координиране и прецизно фокусиране на институциите и финансовите механизми** в сферата на икономиката в подкрепа на малкия и среден бизнес, със специален фокус върху иновации и износ (Българска банка за развитие, Българска агенция за експортно застраховане, Европейските фондове, Планът за възстановяване и устойчивост и други);
- Подкрепа за микро, малките и средните предприятия чрез прозрачно финансиране от **Българска банка за развитие**. **Българска банка за развитие** не подлежи на приватизация;
- Координиране с оглед приоритети и ключови сектори и създаване на общи продукти за подкрепа на МСП от страна на **Българска банка за развитие и Българска агенция за експортно застраховане**;
- Повишаване на ефективността на **София Тех Парк** за създаване и комерсиализация на високотехнологични продукти и услуги;
- Осигуряване на **механизъм за анализ на проблеми в икономиката** и идентифициране на препоръки и коригиращи мерки (например посредством Съвета за икономически растеж или сходен механизъм);
- Съвместно с Министерство на образованието и науката, предприемане на мерки за **развитие на човешкия капитал още от ранна детска възраст с цел създаването на задълбочено познание за иновациите**;
- **Привличане на експерти и специалисти от чужбина** посредством механизми като облекчен режим за придобиване на „**Синя карта**“, Наредба за условията и реда за издаване, удължаване и отнемане на удостоверение за високотехнологичен и/или иновативен проект, наречен "**Стартъп виза**" и **други механизми**;
- Създаване на ново гъвкаво дружество в Търговския закон, отговарящо на нуждите на **стартиращи и иновативни компании**;
- Създаване на **система за развитие на иновациите** с цел трансфер на знанието през комерсиализация, предприемачество и развитието на компаниите, включително ревизия на стимулите, насърчаване взаимодействие университети-бизнес, създаване на центрове за трансфер на технологии и знание с регионален елемент;
- Позициониране на България като **дестинация за иновации и високотехнологични индустрии**, изнасящи производство с висока добавена стойност на международните пазари;
- Изграждане на взаимовръзка между **иновации и отбрана** и предприемане на действия за създаване на регионален център НАТО в България по инициативата DIANA. Специален фокус към включване на военно-промишления комплекс „Вазовски машиностроителни заводи“ ЕАД (ВМЗ) – Сопот;
- Създаване на стимули за насърчаване на **ангелските инвестиции** в стартиращи компании;
- Изграждане на икономика на данните и отворените финанси като ресурс за бизнес. Поетапно минаване изцяло към електронни услуги във всички сектори за спестяване разход и време на бизнеса. Провеждане на всеобхватна и мащабна

информационна кампания за дигитални услуги. Съвместно с Министерство на транспорта, създаване на **отворени данни за транспортната мрежа** и умни системи за управление по отношение на дистрибутивността;

- **Осигуряване на достъп до трудовия пазар** за чуждестранни граждани, които учат в България;
- Привличане на **европейски и международни фондове за дялово участие** за мащабен растеж на българските стартиращи компании на чуждите пазари;
- Анализ на необходимостта от Закон за иновациите;

3.2 Насърчаване на инвестициите и увеличаване дела на висока добавена стойност в икономиката:

- Да се анализира възможността за фокусиране на дейността на **Национална компания индустриални зони** към бизнеса с висока добавена стойност;
- Проактивна политика за **привличане на стратегически инвеститори** и нови инвестиции с висока добавена стойност и нови работни места;
- **Изграждане на индустриални паркове и зони на база на реален пазарен интерес от инвеститори, според регионалните ресурси**, и приоритизиране на база реална възвръщаемост и на база регионално развитие, с приоритет върху възгледобивните региони и върху тези с нисък икономически растеж;
- Комбиниране на съществуващо летище със съществуваща безмитна зона и привличане на международен карго оператор за създаване на логистични хъбове, които да **позиционират България като въздушен портал към Европейския съюз**;
- Инвестиции в развитието на **регионални екосистеми**, включително достъпно финансиране, създаване на регионални клъстери и други механизми;
- Стимулиране **трансформиране на спестяванията в инвестиции** с цел да се повишат местните и чуждестранните инвестиции;
- Утвърждаване на страната като финансов и логистичен хъб чрез **откриване на финансови центрове** на мултинационални компании и привличането на такива с транспортни мрежи и достъп до международните пазари. Като резултат, международни компании с дейност извън страната ще заплащат данъци в България;
- **Картографиране на ресурсите по райони** с цел по-задълбочено познание за регионалните специфики, необходими и възможности, както и създаване на индустриални зони от гледна точка на ресурсна обезпеченост и бизнес интерес и развитие на малките населени места;
- Създаване на **бързи коридори за изпълнение на инвестиционни проекти** – регионални бизнес системи, клъстери, хъбове, акселератори, инкубатори;
- Създаване на **регионална стратегия** и оптимално използване на ресурса на Европейския фонд за регионално развитие 2021 – 2027;
- **Ефективно, ефикасно и ориентирано към резултатите** използване на **фондовете** за конкурентоспособност на Европейския съюз и Националния план

за възстановяване и устойчивост. Насърчаване на **трансгранични проекти**, включително с Европейско финансиране;

- **Изготвяне на цялостна последваща оценка на въздействието на Закона за насърчаване на инвестициите** по отношение постигнатите резултати от наличните стимули;

3.3 Насърчаване на **износа**

- Мобилизиране на **подкрепа за българските компании да излязат на външни пазари** (напр. посредством осъществяване на координация и комуникация между Службите по търговско-икономически въпроси и българския бизнес);
- Насърчаване на компаниите, които имат потенциал за експортна дейност, включително с **пазарите** на Далечния Изток и Африка;
- Създаване на инструменти за **нови пазари** в Българска агенция по експортно застраховане;
- Стимулиране на **търговските вериги** да са партньори за износ на български стоки на международните пазари;
- Създаване на **експертна карта на българите в чужбина**, които да подпомагат развитието на компаниите на чуждестранните инвеститори в България;
- Специален фокус върху българските компании, които вече са успели на международните пазари, и създаване на **среда за обмен на информация с цел увеличаване на продуктивността на други компании в тези отрасли**;

3.4 **Кръгова икономика:**

- Насърчаване на зелените технологии и кръговата икономика, чрез достъпно финансиране и зелен финансов коридор при облекчен режим и преференциални условия за иновативните компании;
- Внедряване на световните практики за преход на българските бизнеси към кръгова икономика, намаляване на отпадъците и ресурсна ефективност;

Приложение № 3: Енергетика

Краткосрочни мерки:

1. Ако има вдигане на цените на тока за бита, да се разшири обхвата и размера на съществуващата схема за енергийни помощи до 200 KWh на месец за домакинство (изпълнение в рамките на януари най-късно) – постигнато съгласие.
2. Възможност за плащане на равни вноски и изравнителна сметка на битовите потребители на електроенергия, които са на и под прага на бедност, на годишна база и спиране на доставките на електроенергия след втора неплатена месечна сметка – постигнато съгласие.
3. За държавни и общински учреждения, които предоставят публични и социални услуги (училища, детски градини и др.): разликата между това, което плащат и това, което е заложено да бъде изравнено първо от техните бюджети и след това, което остане от централния бюджет, като се гарантира нормалната им дейност (*да не се получи, че целият бюджет ще отиде за енергия и няма да останат средства за дейността им*) – постигнато съгласие.
4. Промяна на правилата на търговия на борсата в посока възможност за дългосрочни договори – постигнато съгласие.
5. Запазване и оптимизиране на съществуващите механизми за подпомагане на бизнеса – постигнато съгласие.
6. Разходите за собствени нужди на ЕРП-тата и ЕСО да са на цена на обществен доставчик – преглеждане на стария текст на Наредба 1 от 2014 г. – постигнато съгласие.
7. Одит на всички държавни производители на енергия и оператори на мрежи и фонд СЕС, енергийните търговци и енергийната борса. Одитът да стартира с БЕХ със задължителен независим външен одит, вкл. да бъдат включени разходите за Белене, Турския поток – постигнато съгласие.
8. Анализ на причините за големия брой бюджетни организации, които получават енергия от платформата на доставчик от последна инстанция: (постигнато съгласие):
  1. Да се направи комуникационна стратегия и провеждане на информационна кампания - постигнато съгласие;
  2. Проучване на възможностите за връщане на бюджетните организации на регулиран пазар - постигнато съгласие;
9. Проучване на възможностите за: (постигнато съгласие)
  1. Типови договори - постигнато съгласие;
  2. Типовите договори задължително да включват пределна цена - постигнато съгласие;
10. Предприемане на адекватни мерки за затваряне на наказателните процедури срещу България в енергетиката – постигнато съгласие;
11. Изготвяне на официална дефиниция на „енергийна бедност“ – постигнато съгласие;

12. Изготвяне на 5-годишен план за преодоляване на енергийната бедност, в който инструментите за компенсиране да са заложи и да има дългосрочни и краткосрочни механизми – постигнато съгласие;
13. Изграждане на гръцката газова връзка през 2022 - да бъде завършена – постигнато съгласие;
14. Гарантиране на различни източници на доставка на природен газ на България, чрез 6-месечен експертен преглед на договорите за покупка на газ с оглед разнообразяване на източниците, най-ниска цена и гъвкавост в избора на доставчик – постигнато съгласие;
15. Пълна прозрачност при разследването на картелни практики от КЗК, чрез смяна на състава и увеличаване на експертния потенциал на регулатора – постигнато съгласие;
16. Преглед на изискванията за създаване, функциониране и анализ на достъпа до данъчни акцизни складове с цел по-висока конкуренция – постигнато съгласие;
17. Извършване на цялостна реформа на начина на финансиране на проектите по енергийна ефективност. Например: (постигнато съгласие)
  1. Започване от най-ефективните проекти - постигнато съгласие;
  2. По-добро целеполагане - постигнато съгласие;
  3. По-добър контрол и при избирането на бенефициентите, и при отчитането на проектите - постигнато съгласие;
  4. Разработване на нови финансови инструменти - постигнато съгласие;
  5. Преглед с цел отстраняване на нормативните ограничения за ползване на финансовите ресурси на задължените лица по т.12 от ЗЕЕ - постигнато съгласие;
18. Публичност и оптимизиране на всички разходи в държавната енергетика – постигнато съгласие.
19. Прозрачност и контрол по всички инструменти на ЕК – постигнато съгласие.
20. Изработване на национална позиция по Fit for 55 – постигнато съгласие.
21. Преговори с ЕК за възможностите за ограничаване на износа на ток в определени моменти, извън условията на форсмажор, за да се гарантират необходимите за вътрешния пазар количества на достъпни цени и дерогация – постигнато съгласие.

Дългосрочни мерки:

1. Развитие на ядрената наука и енергетика: (постигнато съгласие)
  - a. Поддържане и развитие на атомните мощности в АЕЦ Козлодуй. Това включва удължаване на срока на експлоатация съществуващите мощности - постигнато съгласие;
  - b. Необходимостта от изграждане на нови ядрени мощности, уточняването на типа на реакторите и площадките, да се прецени след независим експертен анализ, който да е публичен и на база икономическа

целесъобразност, най-ниска цена и време за изграждане - постигнато съгласие;

2. Запазване на енергийния комплекс Марица-Изток и заетостта и доходите на хората в другите въглищни региони: (постигнато съгласие)
  - a. Преговори с ЕС за максимално удължаване на живота на енергийните мощности - постигнато съгласие;
  - b. Полагане на усилия за получаване на финансиране по линията на Зелената сделка за превръщане на комплекса Марица-Изток в пример за зелени инвестиции - постигнато съгласие;
  - c. Трябва да се разработи списък от алтернативни проекти за запазването на Марица-Изток, като енергиен комплекс - този списък да се изготви в следващите 6 месеца - постигнато съгласие.
  - d. Преглед на съществуващите технологии за използване на въглища и тяхната реализуемост в комплекса - постигнато съгласие.
3. Анализ на необходимостта и ефектите от извеждането на битовите потребители на свободния пазар – постигнато съгласие.
4. Подкрепа за производителите на възобновяема енергия: (постигнато съгласие)
  - a. Развиване на мощности за възобновяема енергия, в т.ч. от ВЕЦ, като предимство се дава на енергия за собствено потребление (и за бита, и за индустрията) - постигнато съгласие.
  - b. Разработване на механизми за изграждане на капацитет и съхранение на енергия - постигнато съгласие.
  - c. Фокус върху водорода, като начин на съхранение на енергия с превес към зеления - постигнато съгласие.
5. Сигурност на доставките на природен газ: (постигнато съгласие)
  - a. Облекчаване на условията за проучване на местни залежи - постигнато съгласие.
  - b. Разнообразяване на трасетата и източниците на доставките на пазарен принцип за постигане на най-ниски цени. Продължаване на работата по спешно завършване на интерконектора с Гърция - постигнато съгласие.
  - c. Разработване на дългосрочна национална програма за стимулиране на индустриалното и битово използване на газ - постигнато съгласие.
6. Превръщане на енергийната ефективност в общонационален приоритет – постигнато съгласие.
7. Търси се политически консенсус и цялостен анализ на 3-тият либерализационен пакет (*в светлината на влиянието му върху цените на енергията*) и Зелената сделка и необходимите мерки на национално ниво, в контекста на постигане на целите на ЕС за 2050 - постигнато съгласие.
8. Да има специална структура в МС – вицепремиер по климат – тази област е хоризонтална – постигнато съгласие.
9. Ежегодни доклади по стратегиите за развитие на минното дело, радиоактивните отпадъци, петрол и газ и декарбонизация на икономиката - постигнато съгласие.
10. Подготовка на условията за преминаване към механизма за капацитет - постигнато съгласие.

11. Изготвяне на прогнозен мощностен и енергиен баланс, определяне на действителния потенциал на ВЕИ в България и преглед на актуално състояние на заявените и в процес на изграждане на ВЕИ - постигнато съгласие.
12. Приемане на нова стратегия за устойчиво енергийно развитие с анализ за съвместимост и ОВОС и другите национални стратегии - постигнато съгласие.
13. Анализ на текущите пречки за присъединяване на ВЕИ и създаване на механизъм за стимулиране на инвестиционни проекти - постигнато съгласие.
14. Разработване на национална стратегия на български добив на нефт и газ - постигнато съгласие.
15. Повишаване на административния капацитет на КЕВР за контрол по РЕМИТ (правилата за борсова търговия) - постигнато съгласие.
16. Изменение на Закона за публичните предприятия и промени в уставите на държавните енергийни дружества, на договорите за управление и контрол на база добри практики - постигнато съгласие.
17. Проучване и оценка на цялостния хидроенергиен потенциал на България и на системните ефекти на двата хидропроекта на Дунав, ВЕЦ Горна Арда, Тунджа и Яденица и ОВОС, приоритизиране на проектите на база себестойност на произведената енергия и стратегическа значимост, стига да отговарят на екологичните изисквания - постигнато съгласие.
18. Промяна в закона за концесиите с цел защита интересите на България - отнасяща се към текущите, раздадените и бъдещи концесии постигнато съгласие.
19. Анализ на вариантите и последствията от реструктуриране или закриване на БЕХ – постигнато съгласие.
20. Проучване на възможностите и ефектите от премахване на лиценза на Булгаргаз като обществен доставчик в дългосрочния контекст за реструктуриране на енергетиката – постигнато съгласие.
21. Разширяване капацитета на КЕВР за разглеждане на индивидуални жалби – постигнато съгласие.
22. Създаване на облекчени административни условия за инвестиции за съхранение на енергия – постигнато съгласие.
23. Проучване на възможностите за препланиране на газопреносната мрежа и трансформиране на мрежата към водород – постигнато съгласие.
24. Проучване на енергийния потенциал на Черно море - постигнато съгласие.
25. Изграждане на интелигентни мрежи с възможност за интерактивно управление от потребителите и производителите - постигнато съгласие.
26. Топлофикационна мрежа и малки топлофикации – полагане на усилия на гарантиране на модерна и достъпна топлофикационна услуга - постигнато съгласие.

27. Геотермалната енергия: (постигнато съгласие)
- a. В рамките на 12-18 месеца пълно картиране на геотермалните ресурси в страната - постигнато съгласие.
  - b. Да има изградени 1 или 2 пилотни мощности и да се използва и термалният потенциал - постигнато съгласие.
  - c. Изменение на законите за водите, за концесиите, за енергетиката - постигнато съгласие.
28. Разширяване на капацитета на Чирен. Технически и икономически анализ за изграждане на други газохранилища - постигнато съгласие.
29. Полагане на усилия за връзка на Турски поток с националната газопрепосна мрежа - постигнато съгласие.
30. Преглед на възможностите, договорите и нормативните документи (европейско и българско законодателство) за ограничаване на резервирания капацитет до 50% от един доставчик на газ - постигнато съгласие.
31. Премахване на административните пречки за облекчаване на ВЕИ за собствени нужди (без да могат да връщат в системата). Уведомителен режим, вместо разрешителен режим - постигнато съгласие.
32. Премахване на административните пречки за облекчаване на ВЕИ за собствени нужди (до определени KWh на база допълнителен анализ). Уведомителен режим, вместо разрешителен режим - постигнато съгласие.

Присъствали и съгласували протокола:

Коалиция Продължаваме Промяната

Асен Василев, Васил Щонов, Венко Сабрутев, Радослав Рибарски

ПП Има Такъв Народ

Иван Хиновски, Александър Николов, Георги Чепишев, Благой Голубарев

Коалиция БСП за България

Таско Ерменков, Румен Овчаров, Драгомир Стойнев, Иван Айолов, Любомир Денчев

Коалиция Демократична България

Мартин Димитров, Трайчо Трайков, Георги Стефанов, Тодор Тодоров

Приложение № 4: Транспорт

I. Общи политики

Транспортната система на България трябва да се развива не самоцелно, а с оглед ускоряване икономическото развитие на страната ни. За да бъде възможно това, трябва да се инвестира допълнително в образование на хората, заети в транспорт, да се внедрят най-новите технологии, да се инвестира в наука и да се използват икономическите методи на статистически анализ като целта е фокуса да е върху потребителя на транспортните услуги. За този програмен период от 4 години искаме да постигнем минимум 30 процента по-висока средна скорост и безопасно придвижване на товарите и пътниците в страната ни в железопътния транспорт. Следващ основен приоритет е България да стане привлекателен транспортен хъб, като имаме пълен синхрон на всички видове транспорт и управлението им.

Участващите формации се обединяват около основните цели на бъдещо коалиционно управление, което ще работим за нулева корупцията и прозрачност при подготвянето на обществени поръчки като част от цялостната система на прозрачност в харченето на публичния ресурс в държавата.

1. Мерки:

- a. Проектите в ПВУ в сектор Транспорт ще бъдат обсъдени в коалиционен формат.
- b. Да поискаме дерогация за отварянето на пазара за пътнически ЖП превози поради малък обем, за да имаме време да въведем реформи в БДЖ ПП.
- c. Анализ на проектната готовност за проектите в Оперативна програма „Транспорт“ поради риск от загуба на средства. Фазиране на проектите.
- d. Разглеждане на проектите в сектор Транспорт в коалиционен формат.
- e. Ускоряване на проектите чрез законодателни промени.

2. Основни приоритети:

- a. Доизграждане на връзките със Сърбия и Македония.
- b. Анализ с предложение за подобряване на пътната връзка Пловдив-Смолян.
- c. Завършване на околновръстните пътища при областни центрове.

3. Контрол в сектора:

- a. Реално да се раздели проектирането от строителството.
- b. Да се свържат всички информационни системи на АПИ, Митници, Пристанищна инфраструктура. Да се засичат информационните масиви на всички агенции, които контролират товарите.
- c. Да има реално финансиране за поддръжка, което да е отделно от финансирането за капиталово строителство. Да се спре порочната практика да не се предвиждат пари за поддръжка

- d. Кадрово и ресурсно осигуряване и развитие на кадрите в транспорта.
- e. Единна кадрова политика при всички форми на транспорт.
- f. Задължително обучение на деца в предучилищна възраст по безопасност по пътищата.
  - i. Да въведем обучение на велосипед в предучилищното образование.
- g. Задължително обучение по безопасност по пътищата на учениците от 11 и 12 клас.
- h. Да се направи инспекция на съществуващата инфраструктура. Да се вземат проби от 52-53 точки от страната за проверка на качеството на изпълнение, сигнализацията и пътната маркировка.
- i. Да има комбинирани екипи, които да работят заедно за проверка на превозните средства на пътя.
- j. Подобряване на качеството на медицинската помощ при ПТП чрез критерии за достъп до събитие за определено време.
- k. Промяна на методиката на обучение на водачите. Да се създадат 28 областни специализирани полигони, които да дават умения на водачите свързани с попадане в екстремални ситуации.
  - i. Да бъдат прехвърлени уличните състезатели към полигоните.
  - ii. Ревизия на листовките.
- l. Фондът за безопасност по пътищата да бъде 100% изразходван за пътна безопасност.
  - i. Да се отдели от МВР. Да се насочат средствата към превенция.
- m. Да се изследва възможността камерите на АПИ да бъдат използвани за контролиране на средната скорост.
- n. Създаване на национален регистър на автомобилите, използвани от хора с увреждания. В момента не се маркира автомобила с какъв статут и с какво оборудване е вътре.
- o. Разработване на национална концепция за адаптиране и експлоатация на автомобили от хората с увреждания. Да се направи оценка на двигателните способности на всеки човек, по пример на европейските държави.
- p. Създаване на специализирани центрове за обучение и преквалификация на шофьори с увреждания, и създаване на подходяща социална услуга.
- q. Да има единен орган за контрол върху полагаането на маркировката. Към Министерство на транспорта.
- r. Да се осъвремени и да се приеме нов стандарт относно качествата на пътните обекти – за тяхното строителство и поддръжка. Нови норми за проектиране.
- s. Да се въведат електронни системи при управлението на трафика и вземането на решения. Да има единна информационна система за пътна безопасност в държавата, която да включва информация от МВР, АПИ, МЗ (да отчитаме резултата от пътния травматизъм).
  - i. Да набележим проблемни участъци и приоритетно да се възлага рехабилитация на проблемни пътни участъци.

- ii. Фокус върху човешкия фактор. Да виждаме и да предсказваме грешките. Визия 0 по Шведския модел.
  - t. Да има съвременна система, която да контролира товарните превози. Да има измервателни системи по пътищата. Да се контролира когато има претоварени превозни средства в реално време без да спират чрез вграждане в пътното платно.
  - u. Да има системи за линейно управление на трафика по магистралите. Пътят да може да се адаптира спрямо обстоятелствата в реално време (чрез информационните табла по магистралите). Информирание за инциденти по-напред по пътя.
  - v. Електронно връчване на фишове и актове, и тяхното плащане. Синьото талонче да отиде в историята.
  - w. Агенцията за пътна безопасност да получи координационна функция между всички въвлечени институции в пътната безопасност.
4. АПИ да влезе под Министерство на транспорта.
- a. Няма съгласие от ИТН. Да се обсъди допълнително на политическо ниво.
  - b. ДБ: Планирането да се случва на едно място в Министерството на транспорта.
  - c. ПП: АПИ не е строителна агенция. Тя няма капацитет да строи, само да възлага. Капацитетът за проектиране също е ограничен.
  - d. ПП: Транспортното министерство да има възможност да влияе върху транспортните политики, изпълнявани от АПИ.
  - e. ИТН: Ще има разход на публични средства по преместването, но по-доброто управление не е гарантирано.
  - f. ИТН: Риск от блокиране и неусвояване на средства по европрограми, които АПИ управлява.
  - g. ИТН: АПИ е инструмент за провеждане на регионална политика и регионално развитие.
  - h. ДБ: АПИ е оператор на инфраструктурата, а не трябва да я строи. Както НКЖИ е оператор на ЖП инфраструктурата.
  - i. ИТН: Автомобилния транспорт е единствения, който не е неразривно свързан с инфраструктурата си. Тази инфраструктура може да съществува отделно от возилото.
  - j. ПП: Мениджъра на един сектор (министъра на транспорта) трябва да може да менажира една основна част от сектора си (пътната инфраструктура, т.е. АПИ).
5. Да се проведе широко обществено обсъждане с всички заинтересовани страни по темата за споделени пътувания и въвеждането на Uber в България, и да се търсят работещи решения.

II. Мерки по видове транспорт.

6. Морски и интермодален транспорт:

- a. Да бъде направена Морска стратегия, която да включва:

- i. Развитие на пристанищните мощности.
  - ii. Активно търсене на инвеститор за изграждане на пристанище за контейнерни, зърнени и генерални товари под Максуда.
  - iii. Законодателна инициатива за удобен флаг.
- b. ДППИ и ИА Морска администрация да се прехвърлят във Варна.
  - i. Няма съгласие. Дискусията ще продължи.
  - ii. ИТН: За звеното по Търсене и спасяване по море има логика да е във Варна. Но ИА МА е спомагателна агенция към министъра, затова има логика да е в София, в близост до министъра.
- c. Да се намери модел на обща дейност между ДППИ и ИА Морска администрация за търсене и спасяване по море.
- d. Да се направи анализ и стратегия за развитието на пристанище Варна-Изток.
- e. Да се направи анализ дали да се (да не се) концесионира пристанище Варна-Запад.
- f. Засилване контрола от страна на държавата върху частните оператори на пристанища.
- g. Преглед на законодателството за търговското корабоплаване.
  - i. Осигуряване на моряци, които плават под чужди флагове.
  - ii. Отделни закони за море, река и пристанища.
  - iii. В Закона за морските пространства да влезе решение за изоставените кораби.

7. Речен транспорт:

- a. Конкретни действия за превръщане на река Дунав в целогодишен плавателен канал.
  - b. Да бъде възстановена и модернизирана речната пристанищна инфраструктура по Дунава.
8. Анализ на товаропотока, който да покаже къде да бъдат изградени интермодални терминали.
9. Изграждане на автомагистрала Черно море в участъка Бургас-Варна.
10. Анализ за изграждането на пълен коридор север-юг по линията Истанбул-Бургас-Варна-Констанца.

11. Железопътен транспорт:

- a. Модернизиране на линията Бургас-Карнобат-Синдел-Варна.
- b. Да се прегледат изпълнението на дейностите по обновяване на железопътната инфраструктура в участъка Русе-Каспичан и, ако има нужда, да се реконструира железопътната линия Русе-Варна като изцяло двупътна за по-висока скорост.
- c. Изграждане на железопътна линия с тунел под Петрохан за директна връзка София-Видин при потвърдено финансиране от ЕС. (Развитието на проекта е в напреднала фаза. Проучванията от преди 10-12 години показваха, че трасето трябва да е София-Ботевград-Мездра-Враца-Монтана-Медковец-Видин като при Мездра се осигурява връзка с железопътната линия София-Варна)

- d. Да бъдат модернизирани участъците:
  - i. По коридор Ориент/Източно Средиземноморие: Видин-Мездра-София-Дупница-Кулата.
  - ii. Горна Оряховица-Варна.
  - iii. Горна Оряховица-Русе.
  - iv. София-Перник.
- e. Стартиране на проучвателни дейности за изграждане на нови железопътни участъци, ако това е възможно. Например: От Русе до София да има директна връзка от Бяла до Левски.
- f. Въвеждане на съвременни системи за сигнализация и комуникация, спрямо европейските изисквания.
- g. Изграждане на железопътни връзки с международните летища Пловдив, Варна и Бургас.
- h. В Бюджет 2022 ще бъдат заложили средства за необходимото обновяване на подвижния състав на БДЖ при следните условия:
  - i. Да има реалистичен оздравителен бизнес план.
  - ii. Ревизия на договора за обществен превоз, който да мотивира БДЖ да предоставя качествена пътническа услуга.
- i. Синхронизиране на разписанията в рамките на националната транспортна схема.
- j. Пълно внедряване на 4-ти ЖП пакет след изтичане на периода на дерогацията (ако бъде предоставена).
- k. Всички мерки да се разглеждат през призмата на единния европейски пазар и съобразено с европейската нормативна база.
- l. Предприемане на действия за внедряване на единен превозен документ.
- m. Организиране на тактов график за крайградски, редовни ЖП линии.
- n. Да се направи одит на НКЖИ и на БДЖ.

12. Автомобилен транспорт:

- a. Облекчаване на транспортните потоци чрез облекчаване на транспортната инфраструктура чрез паркинги и други съоръжения при граничните пунктове.
- b. Създаване на национална транспортна схема в полза на хората – разписания на междуселищната, междуобластната и националната транспортна схема.
- c. Синхронизиране на разписанията в рамката на националната транспортна схема и при автомобилния транспорт.
- d. Гарантиране на необходимите средства за субсидиране на транспорта до отдалечените и трудно достъпни населени места.
- e. Отстояване на националния интерес във връзка с прилагането на пакетите Мобилност 1 и 2. Да изискаме доклад за икономическата ефективност от пакет Мобилност 1.
- f. Да завършим автомагистрала Струма максимално бързо.
- g. Ускоряване изграждането на автомагистрала Хемус.

- h. Изграждане на скоростен път София-Видин. Да се направи анализ дали Враца-Видин да се надгради като автомагистрала.
- i. Изграждане на европейски структурен коридор номер 9 през Русе-Велико Търново-Хасково през Габрово. Като скоростен път (тунела под Шипка).
- j. Ускорено изграждане на пътя Русе - Велико Търново
- k. Изграждане на скоростен път Кюстендил-София.
- l. Анализ и потенциално изграждане на трети тунел в източната част на Стара Планина.
- m. Тол система – одит и преизчисление на таксите, така че тол системата да носи приходи от транзитно преминаване.
  - i. Да бъде извършен одит на Тол системата.
  - ii. В обхвата на Тол системата да бъдат включени всички автомагистрали, първокласни пътища и всички международни второкласни пътища.
  - iii. Държавата да поеме оперирането на Тол системата съобразно договорите.
- n. Фериботните връзки с Румъния да станат автомобилни мостове.
- o. Втори мост при Русе.
- p. Рехабилитиране на Аспаруховия мост и изграждане на втори мост.
  - i. Да се повдигне електротрасето.

13. Въздушен транспорт:

- a. Стриктен контрол върху изпълнението на концесионните договори.
- b. Проверка на концесионния договор за Летище София и изпълнението му, и предприемане на стъпки в случай че не се изпълнява.
- c. Одит на държавното дружество „Летище София“.
- d. Намаляване на административната тежест за авиационния бизнес чрез дигитализация на услугите на регулаторните и надзорни органи.
- e. Подпомагане на авиокомпаниите във връзка с COVID кризата.
- f. Изясняване собствеността на Летище Пловдив и създаване на стратегия за развитие на летището.

14. Български пощи:

- a. Устойчиво развитие на Български пощи. Навлизане на пазара на платежни услуги и финансово посредничество.
- b. Български пощи трябва да бъдат модернизирани и да излязат на печалба
- c. Подкрепа от държавата чрез държавните и общински структури чрез предоставяне на пощенски услуги в сегмента на официалните документи на държавните институции.
- d. Повишаване на пазарния дял от куриерските услуги и превръщане на Български пощи в достоен участник на пазара.
- e. Оздравителен план и модернизация.
- f. Гише за административни услуги.

15. Общи

- a. Да се проведе обсъждане и залагане на нови приоритети по оста Ориент/Източно Средиземноморие.
- b. Развитие на транспорта като елемент на устойчиво развиваща се икономика.
- c. Използване на европейските механизми и ускорено сътрудничество с Румъния за отсечката Видин-Арат. Чрез финансиране Румъния да бъде стимулирана да довърши отсечката и България да довърши своите части от инфраструктурата.
- d. Изработване на план/стратегия за устойчиво развитие на електромобилността.
- e. Достъпност на транспортната ни инфраструктура за хората с увреждания.
- f. Въвеждане на европейските регламенти, които гарантират правата на пътниците в обществения транспорт.
- g. Осигуряване на независимост на ИА „Железопътна администрация“ така че да защитава обществения интерес.
- h. Да се изградят транспортните връзки на България със съседните държави.

III. Законодателни промени

16. Законодателна власт:

- a. Нов Закон за движението по пътищата.
  - i. Наредба 37 да бъде въведена, която да изсветли работата на автошколите.
- b. Нов Закон за превоза на пътници с обществен транспорт - за създаване на единна рамка за всички пътни превози, правните субекти които го изпълняват и възлагат, принципите и правилата за работата им.
- c. Да защитим националния интерес при договарянето на мерките Fit for 55.
- d. Да имаме Закон за сервизите. Кой прави колата, каква гаранция дава, каква отговорност носи. Но без да се слагат ограничения за влизане в сектора. – допълнително да се уточни каква точно да бъде регулацията (закон, или друг вид нормативен документ).
- e. Нов Закон за линейните инфраструктурни обекти с въвеждане на мораториум за определен период върху сделки с недвижими имоти в зоните на новопроектирани железопътни и пътни трасета при първо публично обявяване и регламентиране на съкратени срокове и процедури по съгласуване и одобряване на проектните разработки.

Присъствали: Асен Василев, Николай Събев, Настимир Ананиев, Илия Илиев, Благовест Белев, Добромир Денев, Зорница Стратиева, Михал Сотиров, Виктор Чаушев, Варужан Апелян, Цанко Симеонов, Георги Свиленски, Крум Дончев, Борислав Гуцанов, Ирена Христова, Ивайло Лилов, Георги Георгиев, Гроздан Караджов, Пламен Данаилов, Стоил Стоилов

Приложение № 5: Здравеопазване

Краткосрочни мерки/спешни мерки:

1. Осигуряване на максимални възможности за ваксинация на населението:
  1. Разяснителна информационна кампания;
  2. Създаване на множество мобилни групи за ваксиниране – съвместно с БЧК, Българския лекарски съюз и университетите;
  3. Усилие на системата за ясно разделение на потоците на пациенти с оглед поддържане на терапевтичната доктрина;
  4. Детайлно епидемиологично проучване с оглед реална преценка на ситуацията, включително Т-клетъчен скрийнинг;
2. Оптимизиране на протоколите за лечение, базирани на научни доказателства. Наличието на протоколи да бъде задължително, прилагането на протокола е отговорност на всеки лекар.
3. Конституиране на кризисен щаб в областта на имунологията, епидемиологията.
4. Ваксинацията да остане доброволен, информиран акт. Да работим на принципа на убеждението.

Средносрочни и стратегически мерки:

1. Създаване на електронно здравно досие и електронна здравна система – приоритетно създаване, включително със съответните законодателни инициативи – срок до края на 2022 г.
2. Коригиране на дисбаланса в остойносттаването на клиничните пътеки и извеждане на ролята им на финансов механизъм като първа стъпка към преминаване на нова система на финансиране:
  1. Пилотно въвеждане на нови финансиращи механизми – най-късно 2023 г.;
3. Въвеждане на методични ръководства за лечение и диагностика с необходимите законодателни инициативи до дек. 2022 г.
4. Преформатиране на контролните функции на системата чрез изграждане на държавна агенция на национално и регионално ниво.
5. Контрол на качеството – да бъдат закрити съществуващите медицински одити в МЗ. Създаване на независима Агенция за медицински одит и акредитация към Народното събрание.
6. Ефективно преобразуване на съществуващата Изпълнителна агенция „Медицински надзор“. Целта на преобразуването да бъде:
  1. Агенцията да следи ефективно за качеството на здравната система;
  2. Агенцията да следи за оптимизацията и правилното разходване на средства;
  3. Агенцията да е независима от МЗ;
7. Законодателни промени за повишаване ефективността на етичните комисии към съсловните организации.
8. Дейностите и структурите в труднодостъпни и отдалечени райони като инфекциозни, родилни и детски звена и отделения, както и социално значими

за съответния регион звена да бъдат финансирани на база капацитет и потребност:

1. Да се направи анализ с цел смяна на модела на финансиране;
  2. С цел осигуряване на достъпност до здравеопазването;
  3. Необходимите законодателни и структурни промени да бъдат приети след анализ;
  4. Анализът и първоначалните дейности да се случат до края на 2022 г.;
9. Детско здравеопазване:
1. 95% заплатени лекарствени продукти от НЗОК и солидарно участие в заплащането от страна на родителите за деца до 14 г. за остри заболявания със създадени ясни контролни механизми след създаване на електронно досие;
  2. НЗОК да започне да заплаща потребителската такса на специалистите в амбулаторната практика, работещи с деца и таксата престой към болниците за хоспитализираните деца;
  3. Изготвяне на цялостна стратегия и кадрово обезпечаване;
  4. Стимулиране на профилактичните програми за деца;
  5. Изграждане на Национална детска болница след подробен анализ на нуждите на детското здравеопазване. Анализът да бъде завършен до края на 2022 г.;
10. Увеличаване на средствата за превенция и контрол на заболяванията в направление социално-значими и инфекциозни заболявания, започвайки от бюджет 2022 г.
11. Преразглеждане и актуализация на здравната карта. Броят на леглата и кадрите да бъде оптимизиран спрямо европейските стандарти. Да се приемат необходимите законови промени в рамките на 2022 г.
12. Промяна в текущия модел на управление и финансиране:
1. Подготовка за промяна на статута на държавните и общински лечебни заведения от „търговски дружества“ след анализ;
  2. Нов закон за лечебните заведения;
  3. Приемане на наредба за детайлна оценка на труда на медицинските специалисти с оглед създаване на национална рамкова система за формиране на възнагражденията. Рамковата система да отчита минимални почасови ставки, допълнителна квалификация, обема на извършената дейност и нейното качество;
  4. Финансиране на дейностите на лечебните заведения на базата на техните реални приоритети, определени от здравната карта и на база качество;
  5. Обществен финансов контрол на лечебните заведения, ползващи обществен ресурс;
  6. Минимално максимално съотношение между заплата и бонус на медицинските специалисти в лечебните заведения, ползващи обществен ресурс. Входящо предложение 1 към 20;

7. В новия ЗЛЗ и свързаната нормативна база да бъде забранено заемането на управленски позиции в две различни структури. Заеманата управленска длъжност може да бъде максимум 2 мандата;
8. Окръпняване на лечебните заведения и обединяване на медицински центрове с болници, където е необходимо;
13. Анализ на най-добрия модел за здравно осигуряване/НЗОК.
14. Анализ на доплащанията от пациентите и тяхното оптимизиране, когато лечението се осъществява по линията на НЗОК.
15. Създаване на ефективно работеща доболнична помощ:
  1. Да се преразгледа ролята на семейните лекари;
  2. Да се подпомогне изграждането на групови практики (структури) на семейните лекари, за да работят на европейско ниво;
  3. Разширяване на обема и обхвата на скрийнинговите програми, както и на ваксинационните такива за социално-значими заболявания;
16. Спешна помощ - ясен план до юни 2022 г. как до оптималния час всеки нуждаещ се пациент да получи необходимата медицинска помощ. Анализът да включва:
  1. Оптимизиране на националната система;
  2. Адекватно заплащане на кадрите;
  3. Транспортно обезпечаване;
  4. Интегрирана комуникационна система;
17. Промяна на наредбата за специализации и хармонизирането ѝ с нормите на ЕС с цел облекчаването на специализациите. Ключови изисквания са:
  1. Национален изпит;
  2. Здравна карта на лечебните заведения като места за специализация;
18. Да се промени начинът на финансиране на специализантите и тяхното заплащане на пропорционален принцип спрямо участието им и изпълнението на дейността. Те стават част от изпълнителите на пътеките (или новия модел на финансиране) по НЗОК.
19. Държавно финансиране с целеви стипендии за стратегически специалности във водещи центрове в света, обвързани с последващ задължителен период на работа в България.
20. Интегриране на лекарски асистенти, фелдшери, парамедици в системата на здравеопазването. Възможност за регистриране на съсловни организации.
21. Оптимално реструктуриране на ТЕЛК и НЕЛК в полза на пациентите.
22. Интегриране на медицински регистри по всички специалности паралелно със здравното досие.
23. Стоматологичното обслужване – средствата, които са предвидени по НЗОК да са за по-широк кръг дейности, включително спешна стоматологична помощ и детска профилактика (да се обсъди със съсловната организация).
24. Промяна на фокуса на здравната система с цел подобряване условията за диагностика и лечение в доболничната помощ и намаляване на болничното лечение. Регионализация на здравеопазването.

25. Съществени промени в лекарствената политика с цел подобряване достъпа на гражданите до медикаменти, медицински изделия и лечебни храни. Законодателна инициатива при консултация с Български фармацевтичен съюз и относимите асоциации.

Присъствали: Ал. Симидчиев, Таня Андреева, Катя Панева, Димитър Димитров, проф. Георги Михайлов, Георги Йорданов, проф. Бойко Коруков, проф. Невена Цачева, Динко Странски, Иван Маджаров, Боряна Алексиева, Антон Тонев, Виолета Лорер, Асен Василев, Ивайло Христов, Иван Лютаков, Андрей Чорбанов, Силви Кирилов;

Приложение № 6: Образование

1. За цялата система

- 1.1.1. Ефективна информационна кампания за ваксинация, за да се осигури безопасно присъствено обучение. Връщане на децата в училище и на студентите във висшите училища. Идентифициране и адресиране на нежеланите ефекти от пандемията върху всяко дете, ученик и студент посредством допълнителна учебна и психологическа подкрепа. Повишаване на качеството на дистанционното обучение с цел да се подобри гъвкавостта и устойчивостта на образователната ни система към бъдещи предизвикателства.
- 1.1.2. Демополитизация и забрана на всякаква партийна дейност, в т.ч. чрез промяна в Закона за предучилищното и училищното образование с цел невъзможност за партийно въздействие върху и от страна на РУО, директорите и учителите. Подобряване на нормативната рамка за граждански контрол.
- 1.1.3. Създаване на регистър на българските деца в чужбина и регистър на учените от български произход в чужбина и разработване на национални програми за тяхната интеграция в български образователни и научноизследователски инициативи, както и за привличането им обратно в България.
- 1.1.4. Създаване на Национална карта „Образование – наука – икономика“, изработена от държавата, общините, синдикатите, браншовите организации и бизнеса.
- 1.1.5. Всички промени в образованието да се въвеждат на базата на апробирането им и на научно-обосновани и доказани практики.
- 1.1.6. Комуникация на актуалните проблеми в областта на образованието и науката, както и на предлаганите и взетите решения за преодоляването им към учениците, родителите и учителите – на достъпен език.

2. Предучилищно и училищно образование

2.1. Общи

- 2.1.1. Съвместна работа за засилване на координацията и активната дейност на всички отговорни институции за максимално обхващане в образователната система (Механизъм за обхват).
- 2.1.2. Извършване на анализ на ресурсите и оценка на възможностите за гарантиране на достъпа на всяко дете до качествено образование и грижи в ранна детска възраст (0-3 години), както и до качествено предучилищно образование (4-6 години).
- 2.1.3. Цялостен преглед на административните изисквания към учителите, съчетан с дигитализация и синхронизация на различните регистри – цел: намаляване на административната тежест върху учителите.
- 2.1.4. Интелигентна цифровизация на образованието в синхрон с усилието за изграждане на електронно управление. Изграждане на информационна и комуникационна среда, в която да се интегрират използваните към момента дигитални образователни инструменти и данните, които те произвеждат, както и средствата за административна комуникация, електронен документооборот, електронни дневници, бази данни, регистри, кандидатстване, прием, отчетност, атестация, акредитация и др. Тази среда трябва да позволява оптимизация на събирането, структурирането и анализа на данните, както и сигурен автоматизиран обмен на информация с цел да се улеснят ежедневните образователни и

административни дейности, да се управлява качеството и да се вземат управленски решения на базата на данни.

- 2.1.5. Разработване на комплексен план за мотивацията като стратегическа цел и средство за учители, директори, ученици и родители.
  - 2.1.6. Оценка и контрол на качеството на образованието – чрез оценка на добавената стойност в конкретното училище, с отчитане на основни фактори от заобикалящата среда. Прилагане на математическо моделиране за оценка на добавената стойност.
  - 2.1.7. Анализ на ролята и функциите на Националния инспекторат по образованието, описани в Закона за предучилищното и училищното образование.
  - 2.1.8. Анализ на формата на националното външно оценяване и резултатите от него, както и тяхното отношение към развиването на компетентности. В резултат от анализа - преценка на необходимостта от усъвършенстване на формата на националното външно оценяване.
  - 2.1.9. Осигуряване на лятна подготовка на учениците за наваксване на дефицитите в обучението.
  - 2.1.10. Анализ на последствията, ако се допусне повтаряне на четвърти клас.
  - 2.1.11. Да се анализира възможността за осигуряване на гъвкави учебни пътеки, както и на вертикална и хоризонтална проходимост на учениците в училищната система.
  - 2.1.12. Осигуряване на повече възможности за психологическа подкрепа в училище.
  - 2.1.13. Нова система за стипендии за учениците.
  - 2.1.14. Създаване на мрежа на талантите за подкрепа, проследяване на развитието им, стимулиране на оставането им в страната, запазване на връзката с тях при заминаване в чужбина.
  - 2.1.15. Засилване ангажимента на държавата към българските училища в чужбина, вкл. неделните.
- 2.2. Учебно съдържание и методи на преподаване**
- 2.2.1. Пълен преглед на учебните програми и учебното съдържание и съобразяването им със съвременните условия, с възрастовите особености на децата и учениците, с българската култура, история и традиционни национални ценности с приложен компетентностен подход. В класическите дисциплини да бъде заменен академичният стил с развитие на функционални компетентности. В новите дисциплини – включване на представители от практиката в различни професионални области и научни направления за периодично обновяване на материала. Достъпен език на съдържанието на учебните програми, учебниците и учебните помагала според възрастовите особености. Развиване не само на ключовите образователни компетентности, но и на професионални, граждански, социални, за здравословен живот и др.
  - 2.2.2. Извършване на анализ как най-ефективно да се включат обществени групи и експерти, за да определят какво е необходимо да знаят и могат учениците, а училищата да са отговорни за методите на преподаване.
  - 2.2.3. Осъвременяване на образователните методи с поглед към бъдещето на децата и развиване на компетентности – знания, умения, нагласи и

ценности, необходими в нашето съвремие и при бъдещата реализация и социално включване на учениците.

- 2.2.4. Дигитализация и промяна на формите на преподаване, създаване и комбиниране на различни електронни ресурси (започнат процес), който да се надгради с платформа за персонализирано обучение.
- 2.2.5. Осигуряване на свободен за учениците и учителите достъп до национални и европейски образователни ресурси.
- 2.2.6. Включване на добри практики от най-добрите учители чрез видеозаснемане в реална среда.
- 2.2.7. Развитие на иновативни образователни технологии при деца и студенти със специални образователни потребности.
- 2.2.8. Анализирание на оптималния брой учебници по предмет за всеки клас и промяна в системата за оценяване пригодността на учебниците. Да се обсъди възможността за осигуряване на безплатни учебници 1-12 клас.
- 2.2.9. Включване на информация за ромските и други общности в учебниците по история.
- 2.2.10. Отчитане на регионалните проблеми в образованието (например слабото владеене на български език в някои региони).
- 2.2.11. Повишаване на интереса и увеличаване на извънкласните дейности, гарантирани за всеки ученик. Допълнителна подкрепа за спорт, отдых и култура за осигуряване на широк достъп до тях и при изяви високи постижения.
- 2.2.12. Споделяне на събития от културния календар с финансиране от МОН за по-добро усвояване на хуманитарните предмети.
- 2.2.13. Създаване и развитие на Научен институт по образованието за научно осигуряване на развитието на образованието.

2.3. Подкрепа и развитие на педагогическия състав

- 2.3.1. Да се анализират очакваните предимства и проблеми, ако учителската професия се трансформира в регулирана.
- 2.3.2. Усъвършенстване на системата за подбор на педагогическите специалисти, в това число и на директорите. Разширяване на стажантската програма за студентите в педагогическите специалности за преподаване в училище. Изграждане на национална програма за наставничество на новодошлите учители в системата.
- 2.3.3. Фокус върху квалификациите на учителите и директорите, от които има най-голяма нужда, вкл. за образователен мениджмънт, система за контрол на качеството на квалификациите и стимулиране на професионални образователни общности.
- 2.3.4. Улесняване на достъпа на външни специалисти по определени учебни дисциплини в училищата (не само професионалните).
- 2.3.5. Нова система за атестиране на учителите и директорите, включваща оценяване на знанията и уменията на учениците на входа и изхода от съответния образователен етап.
- 2.3.6. Анализ на възможността за въвеждане на мандатност на ръководните кадри в образованието (директори на образователни институции и началници на РУО), на начините за нейното реализиране и на

въздействието върху мотивацията им, като част от цялостен механизъм за гарантиране на качеството.

2.4. Финансиране и материална база

- 2.4.1. Поддържане на учителската заплата на ниво 120-125% от средната работна заплата за страната. Ежегодно актуализиране на заплатите на преподавателите във висшите училища и научните кадри спрямо средната заплата за страната.
- 2.4.2. Справяне с трайната недофинансираност на системата (например обвързване с БВП – напр. 5% за средно образование, 1% за висше образование, 1% за наука, обвързани с качеството).
- 2.4.3. Държавни инвестиции в обучение и грижа от ранна детска възраст. Безплатни ясли и детски градини и осигуряване на място за всяко дете по местоживееене.
- 2.4.4. Нов модел за финансиране на училищата, който да бъде изграден на базата на реални нужди, резултати и проектно финансиране. Усъвършенстване на формулата за финансиране на училищата с добавен компонент от оценката на добавената стойност. Парите да следват и качеството, отчитайки особеностите на училищата и влиянието на различни фактори (местоположение, материална база, режимни).
- 2.4.5. Включване на допълнителна компонента в субсидията на училището, например според квалификацията на учителите и класиране на учениците в олимпиади.
- 2.4.6. Национална програма за съвременна материална база във всички училища и създаване на база за целодневна организация (отдых, спорт, интереси). Създаване на необходимите условия за целодневна организация на обучението в училище и занимания по интереси. Национален приоритет – едносменен режим на обучение.
- 2.4.7. Координирано финансиране чрез оперативни програми, Националния план за възстановяване и устойчивост, европейски средства. Интегриран механизъм за оценка на резултатите от финансирането. Подобряване на ефективността на ИА "Програма за образование".
- 2.4.8. Осъвременяване на базите на Министерството на образованието и науката и провеждане на летни и зимни лагери.

3. Професионално образование

- 3.1.1. Промени в Закона за професионалното образование и обучение за подобряване качеството на обучението и връзките с бизнеса.
- 3.1.2. Икономически анализ за потребностите на бизнес и държава и дългосрочна прогноза за кадрите. Насочване на средства към професионалните гимназии, в които има приоритетни специалности, идентифицирани от анализа.
- 3.1.3. Насърчаване на дуалното образование с участие на бизнеса и контрол върху изпълнението. Участие на бизнеса в разработването на учебните програми и в развитието на училищната среда, в професионалната ориентация на учениците, изграждане на кариерен план на учениците, участие в училищното обучение чрез свои специалисти.
- 3.1.4. Инвестиции в поетапното модернизиране на професионалните училища и изграждане на технологични лаборатории с участие на бизнеса.
- 3.1.5. Развиване на образователен модел, в който професионална гимназия е кооперирана с висше училище.

- 4. Приобщаващо образование**
- 4.1.1. Анализ за нуждите на приобщаващото образование. На тази база осигуряване на адекватен функционален и физически достъп до образование, съответстващо на индивидуалните нужди на всяко дете. Преодоляване на основните проблеми - липса на капацитет и стимули, както и недобра координация между институциите в системата на предучилищно и училищно образование, държавните и местни органи и структури, доставчиците на социални услуги, родителите, гражданския сектор.
- 4.1.2. Прилагане на система за индивидуално идентифициране на дефицитите за всеки ученик и програма за тяхното преодоляване. Да се анализират и обсъдят подходите за работа с децата с интелектуални затруднения и децата с множество увреждания от експертна комисия, включваща специалисти от различни области.
- 4.1.3. Цялостен анализ на системата на места с висока сегрегация и реализиране на програми за приобщаващо образование.
- 4.1.4. Преглед и при необходимост промяна на нормативната уредба, засягаща приобщаващото образование.
- 4.1.5. Анализ на проблемите на социално-педагогическите интернати и специалните училища. Осигуряване на тясна връзка между МОН и Централната комисия за борба с противообществените прояви.
- 5. Висше образование и наука**
- 5.1. Общи**
- 5.1.1. Усъвършенстване на механизмите за осигуряване на високо качество на висшето образование и научните изследвания без да се нарушава академичната автономия. Задълбочаване на връзката между размера на държавните субсидии за обучение и за научни изследвания с качеството на съответните дейности, оценявано чрез комбинация от количествен анализ на данни и качествен анализ от независими институции.
- 5.1.2. Изчистване на профилите на висшите училища (изследователски, професионални, образователни) и коопериране в образователно-научни консорциуми.
- 5.1.3. Включване на икономическа компонента в Националната карта за висше образование и осъществяване на връзка с Иновационната стратегия за интелигентна специализация.
- 5.1.4. Съхраняване на държавните висши училища по регионите при оптимизиране на специалностите и програмите им в съответствие с необходимите кадри по региони. Участие в създаването на планове за развитие на регионите.
- 5.1.5. Интернационализация и включване на висшите училища в европейските образователни и научни мрежи.
- 5.1.6. Улесняване създаването на международни магистърски програми и обмен на студенти, докторанти и преподаватели с Българската академия на науките и Селскостопанската академия.
- 5.1.7. Усъвършенстване на Националната карта за висше образование и на Рейтинговата система на висшите училища в България в диалог с работодателските организации и Съвета на ректорите на висшите училища в Република България.

- 5.1.8. Усъвършенстване на системата за акредитиране и следакредитационен контрол. Изработване на електронна платформа към Националната агенция за оценяване и акредитация и преминаване към акредитация в дигитален вариант.
  - 5.1.9. Анализ и обсъждане на възможни промени в управлението на висшите училища.
  - 5.1.10. Развитие и подкрепа на кариерните центрове във висшите училища.
  - 5.1.11. Създаване на програми за достъп до учене през целия живот. Разширяване и укрепване на мрежата за учене през целия живот; широко приложение на сертифицирани електронни форми за дистанционно обучение.
  - 5.1.12. Преглед и при необходимост усъвършенстване на нормативната база по отношение възможностите за полагане на труд от студентите по съответната специалност и включването им в научни изследвания.
  - 5.1.13. Подпомагане на равния достъп до висше образование чрез стипендии за ученици и студенти с нисък социално икономически статус. С оглед на приобщаването на различни групи с нисък социално икономически статус, насърчаване на квалифицирането на техни представители в ключови професии като лекарската и учителската.
  - 5.1.14. Усъвършенстване на системата за достъп на чуждестранни студенти от страни извън ЕС до българските университети, вкл. на системата за признаване на дипломите и системата за осигуряване на визи.
  - 5.1.15. Приемане на нов Закон за насърчаване на научните изследвания и иновациите, който да включва единен стандарт зададен от държавата за качество на научните изследвания.
  - 5.1.16. Доразвиване на Закона за развитие на академичния състав за гарантиране на качеството на научните изследвания и на преподавателските кадри от държавата.
  - 5.1.17. Координиране на законодателната и изпълнителната дейност за защита на авторското съдържание, създадено от учените – раздел в новия Закон за насърчаване на научните изследвания и иновациите.
  - 5.1.18. С европейско и национално финансиране развитие на центрове за върхови постижения и за компетентност, регионални иновационни центрове и свързване с икономиката. Регламент за предоставяне на изследователски услуги на потребителски принцип (бизнес, регионални и национални власти).
  - 5.1.19. Включване на научните данни и анализи като изискване за аргументирано вземане на управленски решения – да се изисква научна обосновка за решенията.
  - 5.1.20. Преодоляване на фрагментацията – консолидиране и клъстериране на висшите училища и научните организации около дългосрочни изследователски цели.
- 5.2. Кадри**
- 5.2.1. Програма за развитие на езиковата подготовка и компютърната грамотност на асистентите и младите преподаватели.
  - 5.2.2. Повишаване привлекателността на докторантските програми чрез увеличение на стипендиите за докторанти - до около 1000 лв. Създаване на фонд за финансиране на програмен принцип, признаване на времето

за докторантурата за трудов стаж при повишен контрол върху изпълнението на докторантските програми.

- 5.2.3. Стартова заплата за млад учен не по-ниска от 2 минимални работни заплати.
- 5.2.4. Редовно актуализиране на възнагражденията и обновяване на кадрите във висшите училища и научните организации.
- 5.2.5. Програма за включване на чуждестранни кадри и за връщане на български учени от чужбина.

5.3. Материална база и финансиране

- 5.3.1. Създаване на програма за инвестиции в материалната академична среда и средства за капиталови разходи, реновиране на учебни зали и лаборатории.
- 5.3.2. Осигуряване на целеви средства за ремонт и строеж на студентски общежития с библиотеки и спортни съоръжения.
- 5.3.3. Да се освободят от такси студентите и да се осигурят стипендии в специалностите, в които има недостиг на кадри, вкл. с договори с фирми.
- 5.3.4. Анализ на системата за студентско кредитиране и оптимизирането ѝ.
- 5.3.5. Баланс между институционално финансиране на науката с програмно и конкурсно финансиране, включително и чрез публично-частни партньорства. Развитие на връзката между наука и иновации чрез система за целево финансиране на всички етапи на научно-иновационния процес.

Присъствали: Кирил Петков, акад. Николай Денков, Христо Петров, Ивайло Старибратов, Георги Няголов, Христомир Йорданов, Росен Богомилов, Ирена Анастасова, Георги Михов, Милко Багдасаров, Веска Ненчева, Юлиан Генев, Камен Тодоров

Пламен Николов, Юлия Чортленева, Манол Манолов

Приложение № 7: Земеделие

1. ОБЩА ВИЗИЯ

Формулиране на визия и ключови стратегии и политики, чрез които да бъде реализирана. Идентифициране на цели на базата на инвентаризация на текущото състояние на отрасъла и дългосрочната визия за неговото развитие. Извършване на реформи чрез инструментите на общата селскостопанска политика на ЕС (ОСП), стъпващи на дългосрочни амбиции за развитие на отделните подсектори. Сътрудничество с браншовите организации.

Освен това, от изключителна важност е да се изгради интегриран държавнически подход, в който Министерство на земеделието, храните и горите (МЗХГ) заема водещо място по отношение на продоволственото обезпечение, регионалното развитие, специализираното образование, научния прогрес, иновациите и дигитализацията, както и националната сигурност.

Отстраняване на феномена „феодално разделение“ в земеделието и премахване на неговите последици. Възстановяване на доверието в държавните структури. Прекратяване на корупцията и административния произвол. Прозрачно управление на публичния ресурс и дух на уважение към неговите създатели и ползватели.

Ограничаване на концентрацията на производствени ресурси и създаване на условия за запазване и изграждане на средна класа земеделски производители, животновъди и преработватели. Утвърждаване на ролята на микро и малките стопани и преработватели.

Изграждане на жизнеспособен, конкурентен и пазарно-ориентиран селскостопански и преработвателен сектор.

Активна роля в подкрепа на потреблението на български продукти. Насърчаване на регистрацията и промотирането на продукти със защитени географски означения, които включват защитени наименования за произход, защитени географски указания и храни с традиционно-специфичен характер, както и продукти, произведени по национална система от доброволни стандарти, гарантираща качество, произход, справедливо възнаграждение, достъп до пазар и здраве.

Въвеждане на пълна прозрачност и обществен ангажимент в управлението на горите, и създаване на обществени консултативни съвети на местно (областно, общинско) и национално ниво към държавни и общински горски структури с оглед тяхната публична собственост и функции.

2. ЦЕНТРАЛНА АДМИНИСТРАЦИЯ

Извършване на анализ и приемане на политика за оптимизиране и намаляване на административната тежест при извършване на стопанска дейност в земеделието, животновъдството и преработката; структурни промени в администрацията с цел оптимизация, ефективност и подобряване на обслужването, съчетано с намаляване на административната тежест. Промяна на действащите регулаторни режими, съществуващата нормативна база и прилагане на възможните дерогации.

Увеличаване на мерките и средствата за осигуряване на прозрачност и обществен контрол над работата на администрацията на МЗХГ. Прозрачност на управлението на бюджетни средства и европейските фондове, администрирани от МЗХГ.

Създаване на секторна рамка за нетолерантност към корупцията в управлението на селското стопанство. Премахване на административния произвол и корупционните практики, посредством мерки и съобразно критерии и специфични цели, заложи в план за възстановяване на общественото доверие.

Прозрачност и спазване на конкурсното начало при провеждане на процедурите за подбор на кадри в административните органи и органите на управление и контрол в предприятията с държавно участие.

3. БАБХ

Утвърждаване на ролята на Българска Агенция по Безопасност на Храните (БАБХ) в основните и функции – оперативна и аналитично-лабораторна. Увеличаване на капацитета на БАБХ да извършва дейностите си съобразно актуалните нужди на пазара. Синхронизиране с новото европейско законодателство по безопасност на храните. Фокусиране върху превантивен контрол.

Увеличаване на доверието в качеството и безопасността на хранителните продукти с български произход или от внос, чрез съществено увеличение на административния и лабораторния контрол при БАБХ (обратна проследимост и проверка на вноса).

Анализ и изменение на нормативната уредба, с оглед на потребността от осигуряване на пазарен достъп на микро, малки и средни оператори към каналите за директни доставки на земеделски, преработени и горски/полски продукти.

4. СУБСИДИИ И ФИНАНСИРАНИЯ

Въвеждане на горна граница на директните плащания в размер на до 100 000 евро на бенефициент с фокус на идентифициране на крайните бенефициенти за свързаност, с цел пренасочване на средствата към микро, малки и средни производители. Намаляване на злоупотребите чрез въвеждане на таван на приспаданията с ФРЗ, основан на 2.5 пъти средната стойност на стандартните заплати, свързани със селскостопанска дейност на национално или регионално равнище.

Пренасочване на съществената част на субсидиите спрямо целта за максимизиране на: (1) производствата с висока експортна стойност и голям експортен потенциал, (2) продуктите с висока добавена стойност и (3) експорта на готови продукти. Анализ на възможностите за насърчаване на експорта към трети страни.

Насърчаване на инвестиции, които да изместят фокуса на България от производител на суровини към производител на готова продукция.

Създаване, в рамките на Програмата за развитие на селските райони (ПРСР), на гарантирани регионални бюджети на областно ниво и/или секторни бюджети, за инвестиции съобразно нуждите на самите земеделски производители.

Извършване на анализ за приложимостта на възможността за определяне на пакет от мерки с таван на общата субсидия по втори стълб на ОСП, който да е насочен към

големите производители, за да се гарантира ресурса за микро, малки и средни стопани на база секторни политики и области (съвместно с брашовите организации).

Въвеждане на предсказуеми графици за отваряне на прием по мерките от ПРСР.

Анализ на възможностите за създаване на гаранционни фондове:

- за кредитни и гаранционни инструменти чрез Българска Банка за Развитие и/или Държавен Фонд Земеделие, съвместно с търговските банки;
- за равен достъп до кредитен ресурс за малки и средни производители (национално финансиране);
- за подпомагане при кризисни/бедствени природно-климатични събития.

Анализ на възможността за провеждане на политика за стимулиране на обединения в сектори земеделие, животновъдство и преработката, избрани на базата на ясни критерии за представителност. Финансово стимулиране на обединенията в земеделие, животновъдство и преработка чрез: (1) пренасочване на държавна такса за управление на белите петна, и/или (2) удържане на малка част от дължимите субсидии. Налагане на механизъм за контрол и обвързване на действително ползваните площи с реализираната продукция.

Мерки за премахване на нерегламентираното производство (извън това за домашно потребление) и търговия на плодове, зеленчуци и продукти от животински произход.

5. ДАНЪЧНА ПОЛИТИКА

Временно намаляване на ДДС за първично производство и поетапно връщане към съответните нива, или намаляване на ДДС на стоките от „малката кошница“.

6. ДОСТЪП ДО ПАЗАРИ

Създаване на нормативна база и изграждане на административен капацитет за работа на тържищата и местните фермерски пазари. Изграждане на 6 регионални събирателни пазара с огледални мощности за пресни плодове и зеленчуци, и месо, чрез публично-частни партньорства (ПЧП) между държава, общини и оператори, които да дадат възможност на малките, средните и големите производители/вносители да пласират своята продукция към всички национални и регионални оператори и/или за износ, събирайки в едно митници и НАП, лаборатория на БАБХ, сортировъчни мощности, пакетажни цехове, експедиционни, маркетингови и консултантски услуги, склад и съхранение.

Анализ на възможността за създаване на подходяща регулаторна рамка, съобразена с европейското законодателство и административен/експертен капацитет, които да подкрепят пазара на храни, добивани от физически лица в домашни условия – насърчаване на микропроизводството (социален ефект), пазарите за микро-производители, късите хранителни вериги и справедливо разпределение на добавената стойност.

Увеличаване на дела на местни и биохрани при обществени поръчки чрез въвеждане на критерии за възлагането им, включително чрез приоритизиране на изискванията за

качество и въздействие върху околната среда. Разработване на критерии за избор на изпълнители така, че да позволяват набавянето на местни и биохрани (с добро съотношение цена/качество), като се вземат предвид перспективите, свързани с качеството, свежестта, сезонните вариации, устойчивата консумация и екологичните проблеми, освен хранителните качества. Цел: не по-малко от 20% до 2025 г. и не по-малко от 60% до 2032 г. от продуктите и храните, включени в обществените поръчки, да са от местно производство и/или биологичен произход.

Облекчаване на условията и изискванията за регистрация, провеждане на обучения и консултации, адаптивността и диверсификацията на микропредприятията, ангажирани в земеделието и храните, както и подпомагане на средата за развитието им, чрез разширяване на дейността на Националната Служба за Съвети в Земеделието (НССЗ). Увеличаване на експертния капацитет на НССЗ по отношение на микро и малките стопанства.

Въвеждане на програма "Train the trainer" за обучение на експерти, които да консултират микро и малките производители.

Подкрепа за създаването на мрежа от регионални центрове за споделени маркетингови и логистични услуги за микро и малките производители, включително и чрез използване на инструменти по ПРСР.

Достъп за микро и малките производители до фермерски пазари и местен бизнес с цел повишаване на конкурентоспособността им и пазарната им ориентация. Специална грижа за микро предприятията.

Увеличаване на отговорностите и ангажираността на външнотърговското звено при МЗХГ, което работи със службите по търговско-икономически въпроси (СТИВ) при Министерство на икономиката.

Приемане на национални стандарти и насърчаване на използването на и защитени географски указания и защитени наименования за произход като ефективно маркетингово средство и средство за качествен контрол на производството. Приемане и въвеждане на Национална система от доброволни стандарти, гарантираща качество (Традиционен продукт, Пресен продукт), произход (Местен продукт, Фермерски продукт, Планински продукт), Справедливо възнаграждение, достъп до пазара (Директно от производителя, Пресен продукт), Здраве.

Изграждане на по-тесни връзки между компании с инвестиции в R&D в хранителния сектор, като ЕЛ БИ БУЛГАРИКУМ, с индустрията.

Провеждане на обща за сектора рекламна политика на държавно ниво, показваща България като земеделска дестинация и производител на храни с високи вкусови качества, включително като дестинация за качествен и устойчив кулинарен и винен туризъм.

7. НАУКА, ОБРАЗОВАНИЕ, ИНОВАЦИИ И ТЕХНОЛОГИИ ПРИ ОПЕРАТОРИТЕ, МОДЕРНИЗАЦИЯ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ

Приоритизиране на инвестициите в специализираното образование и изграждане на култура на потреблението на земеделски продукти и храни от детската градина, през специализираните средни училища, до научните институти. Инвестиции в млади обучаващи се и учени, в материална база, стипендии, обмяна на опит. Насърчаване на цифровизацията и иновациите - иновационни хъбове в земеделието и преработката.

Стимулиране на частните инвестиции в стартиращи и развити компании, разработващи нови технологии, процеси и храни. Насърчаване на продължаващото обучение, включително с помощта на Национална служба за съвети в земеделието, чрез двоен подход - онлайн и на място, практически и теоретически - стартиране нов земеделски бизнес, технологични карти, агрономия, ценообразуване, износ и др. Развиване на култура на потребление и насърчаване на образованието в областта на местните храни чрез включване на тематични активности в предучилищна възраст, различни предмети в основното и средно образование, както и чрез разкриване на нови образователни програми в професионалните гимназии и ВУЗ, които да подготвят предприемачи, развиващи местно хранително производство. Разширяване на програмите на занаятчийските школи с включване на по-голям и съвременен брой хранителни специалности.

Поощряване на комерсиализацията на научните постижения – инвестиции в сортово разнообразие и нови породи, които да послужат за база на нови експортни възможности.

Предвиждане в Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) на информационни системи за прозрачност и ускоряване на документооборота с цел повишаване на контрола и централизация на системите и основа за добавени услуги.

Финансиране по НПВУ и въвеждане на прецизно наблюдение чрез програма Коперник за премахване на административната тежест и ограничаване проверките на място. Използване на постоянно актуализиращи се данни за прецизно земеделието и откриване на нови агротехнологични решения.

8. ПОЗЕМЛЕНИ ОТНОШЕНИЯ

Анализ и преразглеждане на текущото обективно състояние на поземлените отношения и действащото законодателство, което ги регулира.

Политика на качеството – създаване на мерки за категоризация и за контрол на самия пазар.

Синхронизиране на всички регистри на поземлена собственост (кадастър, МЗХГ) и отстраняване на историческите несъответствия.

Прозрачно разпределение на държавните и общински пасища и контрол върху тяхното използване, като превенция разпространението на т.нар. „виртуални животни“. Промени в Закона за собствеността и ползване на земеделските земи.

9. УСТОЙЧИВО ЗЕМЕДЕЛИЕ И БЕЗОПАСНИ ХРАНИ

Упражняване на пълен граничен и последващ контрол върху вноса на готова продукция от земеделски и животински произход с оглед на осигуряването на безопасност на храните, а също и въвеждане на пълна отчетност при вноса и използването на препарати за растителна защита, препарати за обработка на земеделски култури, медикаменти за животни и добавки за обработка/преработка/влагане в храни.

10. БРАНШОВИ ОРГАНИЗАЦИИ

Структуриране на браншовите организации като партньор на изпълнителната власт. Анализ на законодателната рамка. Адаптиране на законодателната рамка с

осигуряване на висока жизненост и активност на участието на браншови обединения, така че да се гарантира представителност на всички техни членове (големи, средни, малки и микро предприятия/стопанства). Създаване на възможност за възлагане на услуги и обучения, извършвани или наемани от браншовите обединения. Подготовка на нов Закон за браншовите организации в земеделието.

11. МЛАДИ ФЕРМЕРИ И СЕМЕЙНИ СТОПАНСТВА

Стимулиране на младите фермери и животновъди. Развитие на семейни стопанства в планинските региони, които да се подпомагат като съвкупни производителни/преработвателни единици чрез схеми и мерки.

Приемане на мерки за приоритизиране на достъпа на млади фермери до общинска и държавна земеделска земя и пасища.

12. НАПОИТЕЛНИ СЪОРЪЖЕНИЯ И ПОЛИВНИ СИСТЕМИ

Приемане на обща политика, извършване на анализ и изготвяне на план за възстановяване на съоръженията за напояване в стратегически важните райони. Анализ на възможността да бъдат включени в НПВУ. Ускоряване на процедурите за получаване на разрешение за водочерпене от повърхностни и подпочвени води.

13. ВЕТЕРИНАРО-МЕДИЦИНСКО ОБСЛУЖВАНЕ И ХУМАННО ОТНОШЕНИЕ КЪМ ЖИВОТНИТЕ

Подпомагането да бъде обвързано и със здравния статус на животните, а не само с извършването на Държавна профилактична програма и ваксинации. Анализ на възможността да бъде въведена ротация на отговорните лица по Държавната профилактична програма и ваксинации. Анализ на Закона за ветеринарномедицинската дейност и неговото приложение с цел изсветляване на сивия сектор.

Институционално укрепване на Зоополицията към МВР по отношение защита и хуманно отношение към животните и противодействие на престъпленията срещу дивата природа. Промени на нормативната база с цел развъждането и търговията с животни да се осъществяват само от регистрирани развъдници, които да подлежат на строги изисквания и контрол. Възможност за идентификация и проследяване на всяко домашно и селскостопанско животно. Забрана за продажба на кучета и котки на пазари за животни и в интернет сайтове.

Създаване на Консултативен съвет в областта на овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България към министъра на земеделието регламентиран от Националната програма от 2019 г.

14. АНГАЖИМЕНТИ БИО-ЗЕМЕДЕЛИЕ

Насърчаване и приоритизиране на производството и маркетинга на биопродукти чрез мерките, включени в Националната стратегия за развитие на биологичното производство. По-широка представителност на българските биопроизводители, включително и на международните изложения за биопродукти чрез атрактивен национален щанд и подпомагане на тяхното участие. Създаване на маркетингов отдел в Дирекция Биологично производство в МЗХГ.

Насърчаване на пазарно-ориентираното биопроизводство.

15. ГОРСКО СТОПАНСТВО

Разработване и приемане на Национална стратегия за развитието на горския сектор. Анализ на възможностите за укрепване на горската администрация, увеличаване на бюджета на горското ведомство, повишаване на правомощията на горските инспектори и повишаване на заплатите на администрацията.

Създаване на самостоятелно ведомство на пряко подчинение на Министерския съвет – разделяне на контролната функция (Агенция по горите) от стопанските функции. **(РЕДАКЦИЯ ИТН: Създаване на самостоятелно ведомство (Държавна/Изпълнителна Агенция) на пряко подчинение на Министерския съвет, притежаващо единствено контролни функции, докато горскостопанската дейност остава към МЗХГ).** Извършване на функционален анализ на 6-те държавни горски предприятия за изясняване на характера на осъществяваната от тях дейност - предимно търговски, предимно публични или хибридни функции и политики. Инициране на обществен дебат с цел оптимизиране на най-правилния модел за управление. Максимална електронизация при търговията на дървесина и увеличаване на дела на продажбите на дървесина от държавните гори чрез електронен търг.

Създаване на публично достъпни дигитални карти и системи за повишаване на прозрачността и контрола на управлението на горите и горските територии.

Повишаване на квалификацията и експертността на кадрите в системата на горите. Въвеждане на конкурсно начало и задължителна система за повишаване на квалификацията.

Научно-експертни обсъждания за продължаване на процеса по определяне и въвеждане на плащания за екосистемните услуги в горите.

Анализ на възможностите за създаване на общественоконсултативни съвети към публичните горски служби на трите нива – национално, регионално и общинско.

Обсъждане на правните възможности и разработването на законови механизми за разваляне на сделките за замяна на гори.

Търсене на обществен консенсус за законови промени по отношение устойчивото управление на горите в земеделски земи.

Продължаване на политиката за пълна сертификация на държавните гори.

Справяне с незаконните практики в горите. Обща информационна система, дигитални карти, Надзорни и обществени консултативни съвети към публичните структури.

Обсъждане на възможностите за изкупуване на маломерни частни горски имоти от държавата.

Създаване и поддържане на горски пояси около градовете и на градски гори.

Актуализация на мерките за лова.

Проучване на подходящи финансови механизми за подпомагане на механизацията в дърводобива.

Изграждане на система за въздушна защита на горите от пожари и подобряване защитата на горите срещу пожари, включително изграждане на горски пътища.

Анализ на необходимостта от законови промени, които да уреждат реда за връщане на първоначалното предназначение на горски имоти, за които е бил одобрен подробен устройствен план, но същият не е приложен в законовия срок поради незапочнато строителство.

Обсъждане на методика и извършване на Национална инвентаризация на горските територии.

Оценка на потенциала за нови залесявания в България и възстановяването на полезащитните пояси.

Анализ на възможностите за подобряване на системите за санкции и контрол на незаконната сеч.

Анализ на възможностите за отделяне на дърводобива от търговията чрез обособяване на централни складове. Проучване на технологии и стимули за производство на продукти от дървесина с по-висока добавена стойност и чрез по-добро разпределение на ресурса.

Проучване на финансови механизми за предоставяне на обезщетения за опазването на гори с висока консервационна стойност.

Да се проучат възможностите и допустимите територии за създаване на култури от бързорастящи горскодървесни видове, както и необходимите мерки и дейности за адаптиране на горите към климатичните промени.

Да се разработят съвместно с МОН образователни програми за грижата и значението на горите от най-ранна детска възраст.

Да се разработят съвместно с Министерство на туризма и туристическите организация мерки за управление на горите като част от туристическата стратегия на България.

Анализ на дървопреработвателния сектор по отношение разпределението и ползването на добитата дървесина и проблемите с неравнопоставеността.

Да се обсъдят конкретните нужди за актуализация на законодателството.

Актуализация на Закона за горите, Закона за лова и опазване на дивеча, Наредба № 8, Наредба № 18, включително с цел премахване нелоялни конкурентни условия от страна на държавата, въвеждане на мерки за справяне с браконьерството на дивеч, както и уреждане на реда за събиране на трюфели, билки, горски плодове и др.

Да се обсъди необходимостта от приемането на закон за единна национална горска камара.

Да се предложи разработването на ред за сертификация и категоризация на дърводобивните фирми.

Анализ на възможностите за насърчаване на частната инициатива и дългосрочното ползване на горите.

16. ДРУГИ ПОЛИТИКИ И МЕРКИ

Ревизия на законодателството, касаещо традиционните и/или защитени български сортове и породи, в посока тяхното насърчаване.

Подобряване на информираността и маркетинга, включително и представяне на международни форуми и пазари, на българските винопроизводители.

Приемане на закон за плащанията на екосистемни услуги в земеделието.

Подобряване на взаимовръзката между земеделието, храните и туризма чрез създаване на инструменти в местната общност, каналите за дистрибуция, местно/регионално меню, микс от пазарно атрактивни услуги, възобновяване на автентични и традиционни местни продукти, храни и занаяти, подобряване на тяхната рентабилност, както и ефективен маркетинг, базиран на имиджа. Преразглеждане на храната като част от общата концепция за качество на туристическите маршрути и атракции, тъй като често чрез нея туристите оценяват дестинацията, дори ако храната не е основната цел на пътуването.

Проект на стратегия за трудова миграция за осигуряване на краткосрочно пребиваване в определени региони (над 200,000 българи), включително привличане на работници от други държави.

Извършване на анализ и разработване на мерки за справяне с последствията от световната криза на доставките, енергийната криза и инфлационния натиск спрямо сектори, заплашени от масов отлив на земеделски стопани, животновъди и преработватели.

Изграждане на ефективно функционираща инфраструктура и капацитет за управление на рискови събития – овладяване на епизотии и градуозащита.

Промени в категорията труд – най-вече по отношение на малките и средни фермери. Анализ на възможността животновъдите да се пенсионират като втора категория труд.

Промяна на Закона за занаятите, с цел разширяване на броя на допустими за регистрация занатчийски дейности като например хлебар, сладкар, месар, колбасар, сиренар, пестилджия, петмезджия, таханджия и др.

Присъствали: Кирил Петков, Иван Христанов, Александър Дунчев, Петьо Бошнаков, проф. Христо Даскалов, Албена Симеонова, Гургана Кабаиванова, Димитър Сяров, Зорница Стратиева, Тома Белев, Милен Стоянов, Стефан Бурджев, Владимир Маринов, Момчил Неков, Георги Гогов, Спас Тодоров, Свилен Атанасов, Пламен Абровски, Силвия Бакърджиева, Петър Петров, Данаил Найденов

Приложение № 8: Електронно правителство

1. Визия

1.1 Политически ангажимент на ниво министър-председател за работещо електронно управление:

1.2 Електронното управление трябва да има за цел: сигурност, защита, удобство, бързина и ефективност за граждани и администрация; прозрачност, проследимост и контрол; по-добро управление, оптимизиране на процеси и създаване на по-добри политики с помощта на съвременни дигитални технологии и анализ на детайлни данни.

1.3 Да се промени цялостно начинът на работа по изграждане на електронното управление. Преди да се дигитализират процеси, трябва да се оптимизират.

1.4 Всички регистри да бъдат в електронен вид спрямо съвременните стандарти. Ангажимент към отваряне на всички публични данни.

1.5 Всички услуги да бъдат достъпни за заявяване и по електронен път.

1.6 Оптимизация на разходите за информационни и комуникационни технологии и разработка на софтуерни проекти в администрацията, съобразно ясни и прозрачни метрики и пазарни модели.

1.7 Задължителна оперативна съвместимост между информационните системи – при всяка нова система съвместимостта да е на първо място.

1.8 Сигурна и удобна електронна идентичност като база за електронното управление.

1.9 Конфиденциалност, интегритет и наличност на данните.

1.10 Клиентски-ориентиран подход. Удобство за гражданите. Да поставим ползвателя на първо място.

1.11 Да предоставим защитени, сигурни и качествени услуги на гражданите. Сигурност и защита на всички регистри от данни и информационни системи.

2 Мерки

2.1 Сигурна електронна идентификация:

2.1.1 Да бъде в личната карта.

2.1.2 Да може да бъде и на други носители, като смартфон.

2.1.3 До 6 месеца да започне да се издава лична карта с електронна идентификация в чип.

2.1.4 Интегрираност с електронен подпис.

2.2 България да участва активно в обсъждането на европейската eIDAS идентификация.

2.3 Отпадане на най-често използваните удостоверения и замяната им с вътрешно административни електронни услуги.

2.3.1 20 от най-използваните удостоверителни услуги да бъдат превърнати във вътрешно административни електронни услуги в рамките на 6 месеца.

2.4 Създаване, надграждане и доизграждане на ключови централизирани системи и регистри, включително и промени в нормативната уредба, където е необходимо:

2.4.1 Гражданска регистрация;

- 2.4.2 Адресен регистър;
  - 2.4.3 Пълен електронен кадастър;
  - 2.4.4 НЗИС;
  - 2.4.5 Административно-наказателна дейност;
  - 2.4.6 Единна точка за електронно подаване на ГФО;
  - 2.4.7 Регистър МПС;
  - 2.4.8 ЕОРИ (към Агенция Митници);
  - 2.4.9 Електронно кандидатстване за държавни субсидии;
- 2.5 Събиране на данни и информация в информационни системи в 6 ключови области (ако е необходимо и в нови регистри):
- 2.5.1 Поземлена собственост;
  - 2.5.2 Селско стопанство: единна информационна система за пазарите на селскостопанската продукция;
  - 2.5.3 Заетост: национална електронна система по заетостта;
  - 2.5.4 Данъчна система;
  - 2.5.5 Система на здравеопазването;
  - 2.5.6 Система на образованието;
- 2.6 Извършване на преглед на функциите, ефективността и работата на Информационно обслужване в рамките на 3 месеца. Анализ и решение дали ИО следва да има функции само за проектен мениджмънт на дигитални проекти, дали ще бъде системен интегратор или ще прави и развойна дейност. Ако има нужда, да се създадат изнесени звена за управление на проекти в административни структури.
- 2.7 Административно решение за адекватно заплащане на ИТ кадрите в държавната администрация до 3 месеца, на база анализ на нуждите и оценка на идентифицираните проекти за изпълнение в бъдеще.
- 2.8 Централизирано закупуване на лицензи и хардуер през системния интегратор с ясен и кратък времеви хоризонт за всяка поръчка. Ясни и прозрачни метрики за оценка на изпълнение на поръчките. Интегриране на добри корпоративни практики за подобни поръчки.
- 2.9 Надграждане на държавния облак:
- 2.9.1 Прехвърляне на съществуващи информационни системи към държавния облак въз основа на рисков анализ и определени приоритети;
  - 2.9.2 Разширяване функциите на държавния облак като инфраструктура като услуга (IaaS), разширяване на каталозите на услуги и системи;
  - 2.9.3 Надграждане на системи за сигурност и защита: Disaster Recovery Plan, Backup, Непрекъсваемост и др.;
- 2.10 Създаване на системата за "Регистър като услуга" и мигриране на всички съществуващи хартиени или неотговарящи на съвременните изисквания регистри към него.
- 2.11 Анализ на ползите от създаването на регистрова агенция.
- 2.12 Скалиране на пилотната система за заявяване на общински електронни услуги в повече общини.

2.13 Надграждане на ключови системи с интерфейси за отворени данни, в реално време, на ниво индивидуални записи. Изграждането на всички следващи системи да покрива тези изисквания. Приоритет върху:

2.13.1 ЦАИС-ЕОП;

2.13.2 СЕБРА;

2.13.3 Търговски регистър;

2.13.4 Регистър на МПС;

2.13.5 ЦКР;

2.13.6 Система за качеството на атмосферния въздух;

2.14 Дигитализация и оптимизация на ключови процеси до края на 2022:

2.14.1 Вписване на имотна партида;

2.14.2 Регистрация на МПС;

2.14.3 Заявяване и получаване на БДС;

2.14.4 Издаване и съгласуване на строителни разрешения;

2.15 Подобряване на оперативната съвместимост и обмен на информация между различните системи. Създаване на ресурси за установяване и поддържане на семантична оперативна съвместимост в средата на е-Управление, единна правна рамка, единна рамка за сигурност.

2.16 Повишаване на нивото на информационната сигурност. Стратегическо планиране и политики за киберсигурност. Стандартизация на информационната сигурност. Повишаване на капацитета и обмена на данни между институциите (threat intelligence). Преглед на съществуващите системи и инструменти за информационна сигурност във всички административни звена.

2.17 Заявяване на всички административни услуги по електронен път (включително по и-мейл и форма, където няма електронна услуга). Санкциониране на администрациите, които не са въвели заявяването на административни услуги по електронен път в период от 6 месеца.

2.18 Законодателна инициатива за отпадане на всички печати и сканирани документи. Санкциониране на администрациите, които изискват печати.

2.19 Анализ за отпадане на задължението за медицински картони, трудови книжки, стикери и други хартиени носители на информация и замяната им с централизирани регистри – в срок до 31 март 2022 г.

2.20 Комуникационна стратегия за ползите и начина на използване на електронни услуги към гражданите. Разяснителни кампании към партньорите по изпълнение на дейности и услуги.

2.21 Изчистване на законодателната рамка, където тя създава противоречия, възпрепятстващи дигитализация в администрацията.

2.22 Мониторинг, контрол и санкции за прилагането на методики, правила и стандарти за управление на информационни системи и регистри.

2.23 Разширяване капацитета на отговорната за е-управлението администрация в посока осигуряване на качествен контрол, изработване и налагане на политики.

2.23.1 Засилен предварителен контрол по координация на проекти, целесъобразност спрямо стратегически цели, съвместимост на техническите задания със стандарти и методики;

- 2.23.2 Засилен контрол на качеството по време на разработването и последващ контрол при приемане за софтуерните проекти, включително спазване на нормативните изисквания за разработка с отворен код;
- 2.24 Да се създаде Министерство на дигитализацията и администрацията, което да обединява:
- 2.24.1 Държавна агенция електронно управление;
  - 2.24.2 Политики от Министерство на транспорта и информационни технологии, ресор Информационни технологии;
  - 2.24.3 Института за публична администрация;
  - 2.24.4 Центровете за споделени услуги;
  - 2.24.5 Дирекция Модернизация на администрацията в Министерски съвет;
  - 2.24.6 Единния системен интегратор;
  - 2.24.7 Български пощи като центрове за комплексно административно обслужване;
  - 2.24.8 Ключови регистри;
- 2.25 Синхронизиране на пътните карти на електронното управление.
- 2.26 Пълно въвеждане на електронните обществени поръчки с максимален детайл на структурните данни.
- 2.27 Изграждане на технологична възможност и инфраструктура за дистанционно електронно гласуване до края на 2023 г.
- 2.28 Преглед на съществуващия софтуер и процеси за допълнителна автоматизация и възможност за използване на изкуствен интелект. Приоритетно да се разгледат системите на Спешна помощ и МВР, и оценка на въздействието на законодателството, на база съществуващите данни с цел намаляване на рисковия фактор в събития с най-тежко социално значение.
- 2.29 Събиране и организиране на повече данни за средата в области на правене на политика и поетапно внедряване на софтуерни модели за анализ на данни и изработване на политики, базирани на данни.
- 2.30 Подобряване на дигиталните инструменти за гражданско включване. Улесняване достъпа до обществена информация, вкл. чрез разширяване на обхвата и технически подобрения.
- 2.31 Създаване на центрове за споделени услуги за ИКТ, ОП, Финанси, ЧР, Транспорт, Охрана, Управление на собствеността.
- 2.32 Въвеждане на централизиран подбор на държавни служители чрез стандартизирани тестове по модела на Европейската комисия.
- 2.33 Въвеждане на единна система от длъжностни характеристики.
- 2.34 Въвеждане на единна система за атестиране на неспециализираната администрация.
- 2.35 Създаване на one-stop-shops (единни центрове за комплексно административно обслужване) в Български пощи.
- 2.36 Преглед на държавните такси с оглед да са разходопокривни, а не приход. Особен фокус върху таксите за електронните услуги.

2.37 Повишаване нивото на технически и дигитални умения на служителите в държавната администрация чрез продължаващи обучения, както и качествени тестове при подбор.

2.38 Развиване на дигитални системи за целеполагане в администрацията, обвързаност със стратегическите цели, направени разходи по мерки и измерване на ефекта чрез измерими индикатори (KPI/OKR). Подобрена вътрешна ефективност и производителност и възможност за анализ на ефективността на мерките за постигане на стратегически цели.

2.39 Непрекъснато надграждане на съществуващия инструментариум в администрацията.

2.40 Вписване на процесите за публичните услуги в публичен регистър.

2.41 Да има планове за непрекъсваемост на дейността в определени ведомства.

2.42 Дигитализация на архивите от решения на Министерски съвет.

2.43 Намаляване на броя на лицензионните и разрешителни режими.

Приложение № 9: Култура

Преговорният екип се обединява около тезата, че след формиране на екип в МК първи и основен приоритет е създаването на Стратегия за българската култура с 10-годишна рамка. Целта е в следствие от тази стратегия, чрез парламентарните групи на коалиционните партньори, да се предизвика законодателна инициатива, която да отключи реализирането на всички останали политики, заложи в коалиционното споразумение. Парите, предвидени за дотации и подкрепа от страна на държавната власт, трябва да следват качеството. Основа на дотирането трябва да бъде проектното начало. Културата е ценност и приоритет! Културната политика е от национално значение и не може да се разглежда като изолиран сектор.

ДБ – Визия за развитие на българската култура

Средносрочни мерки:

1. Реформа и хармонизиране на нормативната база с акцент върху:
  - ЗКН
  - Закон за меценатството спонсорството и дарителството
  - Закон за авторското право,
  - Закон за статута на артиста, справедлива пенсия, социална защита
  - Закон за читалищата
2. Увеличение на финансирането в сектора не по-малко от 1% от БВП (приходи от хазарта и културните индустрии)
3. Преструктуриране на дирекциите на МК
4. Създаване на автономни културни центрове със самостоятелни средства (напр. Център за книгата)
5. Дигитална платформа за електронно управление в МК
6. Създаване на информационна банка за събития в културата
7. Създаване на работни групи по секторни стратегии
8. Културна стратегия (списъкът е неизчерпателен)
  - Стратегия за културна дипломация
  - Стратегия за културна политика за българите в чужбина
  - Стратегия за културен туризъм
9. Засилване връзка между култура и образование
10. Подпомагане от държавата на отдалечените региони
11. Да се отчете приносът на културните индустрии

Краткосрочни мерки:

1. Актуализация на инструменти, мерки и предвиден бюджет за българска култура в състояние на пандемия
2. Създаване на постоянно действащ фонд, чрез който при извънредни положения се подпомагат свободни творци и културни организации, които да запазят дейността си.
3. Създаване на работна група от експерти по работа върху 10-годишната стратегия по чл. 2а от Закона за закрила и развитие на културата (Стратегия за развитие на българската култура):

Да се създаде стратегически/централизиран план за сектора, да обвързва няколко правителства напред, да бъде обект на обществен консенсус, важна е ролята на творческите съюзи и независимия сектор. Законодателният процес трябва да се оттласне от Стратегията за развитие на българската култура.
4. Реформа на културните институти – не закриване, а оптимизиране на работния процес
5. Стимулиране на дейността на читалищата

6. Дигитализация на българската култура в съзвучие с концепцията за цялостна дигитализация на държавата
7. Създаване на комисия от културни експерти, специалисти, юристи за откриване на нарушения в закона и злоупотреби с културно историческото наследство (в координация с МВР и прокуратурата)
8. Превръщането на НИНКН в независима прозрачна публична агенция и увеличаване на капацитета и броя на специалистите в него.
9. Въвеждане на стимули за потребление с цел развитие на млади публики.
Необходимо е да се следва практика, подчинена на Стратегия за развитие на българската култура.
10. Мерки в ситуация на пандемия:
  - да се подпомогне нарастването на разделението между гилдиите и политическите проекти, да се инвестира в култура означава да се инвестира в бъдещето и в свобода
  - културата трябва да бъде качествена жизнена среда, да допринесе за човешки капитал с качества.
  - културата носи надежда в условията на пандемия

ИТН

1. Подобряване на администрацията и кадровата политика
2. Контрол върху кадрови неснижаем минимум в културните институти с цел оптимално функциониране
3. Облекчаване на процедура при издаване на работни визи за привличане на експерти от чужбина
4. Списък с обекти, нуждаещи се от реставрация и консервация
5. Сключване на междуведомствени договори за сътрудничество
6. Единна европейска стратегия за опазване на регионите
7. Регионални общински съвети за опазване и развитие на културното и културно-историческото наследство към МК
8. Създаване на регистър на артисти на свободна практика, за да се гарантира бюджет от МК
9. Министерство на образованието да стимулира стажантски програми в културния сектор

Художествено-творческа програма

1. Спазване на национална карта на археологическите обекти с цел дефиниране на приоритет за финансиране
2. Повишаване ролята на читалищата в образователните и културни дейности
3. Национална стратегия за развитие на културните центрове зад граница и стимулиране на копродукция на художествено съдържание
4. Програма за международен културен обмен
5. Концентриране и целево използване на финансовите средства през изграждане на национален културен календар, така че местните инициативи да не са в изкуствена конкуренция
6. Да се дадат ясни цели на културните институти в чужбина (културата е ползотворен инструмент за дипломатия)

Финанси и закони

1. Съвместно с Министерство на правосъдието изработване на Закон за меценатството
2. Прехвърляне на материални активи от Министерство на отбраната към МК с цел разкриване на нови пространства

3. Подкрепа и сътрудничество на държавната и местна власт по отношение на постигане на целите на културните стратегии
4. Минимална работна заплата в сектора
5. Подробен класификатор на професиите в сферата на културата
6. ЗРТ (Закон за радио и телевизия)
Да се внесе нов, отговарящ на европейската рамка
7. Организациите за колективно управление на права (ОКУП) да имат общи сметки в банки
8. Засилено правоприлагане по линия на приоритети за спазване на авторски и сродни права (наличие на публични договори с автори, проверка за актуалност)
9. Свързаност образование, социализация и култура:
  - Задължителен културен календар за всяко училище, равен достъп до култура, финансиран от Министерството на образованието, с цел обезпечаване на учебната програма с концерти, изложби, опера и т. н.
  - Да се преразгледа учебната програма във ведомствените училища
  - Подобряване връзката читалищата и училища, излизане от класната стая, посещение на занимания в читалища, спрямо района
  - Прекатегоризация на читалищата, съживяване на читалищата по малки населени места, благодарение на културен календар
  - Обмен между ведомствени и масовите училища
10. Закон за старите столици на България
11. Създаване на Фонд „Кино“

БСП

1. Изработване на национална стратегия за културата
2. Минимум 1% от БВП
Прозрачност при разпределяне на тези средства и отпускане
3. Равнопоставеност на творците от държавни и частни творчески съюзи при кандидатстване по програми за финансиране
4. Подкрепа на музейната, библиотечната и читалищна мрежа, чрез разширяване на целевите програми за подкрепа на художественото слово
5. Медии:
Нов закон за радиото и телевизията (как и какво точно отделен дебат)
Изготвяне на общовалидни критерии за финансиране на медии с държавни и европейски средства с цел свобода на словото и медиен плурализъм
Въвеждане на законови минимума за отразяване в медиите на български продукции, с цел подкрепа на националната ни продукция
6. Културен чек / ваучер – да се регламентира как да се използва. В полза на читалищата, с цел стимул за показване на продукция
7. Закон за културното наследство и наредбите към него – осъвременяване, липса на регулаторен план за развитие на националните резервати. МК да урегулира този казус.
8. Справедливо разпределение на средства за археологически проучвания
9. Закон за сценични изкуства – създаване
10. Законодателно регламентиране на меценатството
11. Компенсации за самостоятелно осигуряваните творци (част от Covid 19 мерките)
12. Развитие на културната дипломация
13. Ратифициране на конвенцията за значението на културното наследство на Европа
14. Съюз на българските писатели рпг директива (заплащане на авторските права на книги в публичните библиотеки) 10% на издателите 90% между автори; художници и пр.
15. Библиотечен стандарт – да се направи анализ
16. Да се върнат предметите по изкуство в специализираните училища (МОН)
17. Да се заделят средства за издаване на националните издания

18. Стратегията за българската култура да има реалистичен срок и малък състав за изготвяне
19. Припознаване на културата и изкуствата за преодоляване на социални и демографски проблеми

ПП

1. Не на корупционните схеми и политическите свързаности
2. Атестация на директорите на културните институти
3. Мандатност на директорите на културните институти
4. Недвижимо културно наследство – опазване, част от туристическа и културна стратегия
5. Важно е не само как се опазват, но и как се използват ефективно обектите.
6. Развитие на предприемачество в културата, финансирането да не идва само от държавата
7. Увеличение на посещаемостта в галериите чрез лансиране на млади творци
8. Диверсифициране на функциите на галерии, музей в средища/хъбове за културна дейност (работилници)
9. Национална стратегия за култура – първа стъпка, спешност за изготвянето, широко обществено и експертно обсъждане, добре структурирана методиката, по която ще се работи от малки към големи теми. Да се изготви от малко на брой специалисти, след това външни експерти и тогава да се вкара за гласуване. Срок за изготвяне една година
10. Законодателството:
Промяна /преработка на Устройствен правилник на МК да се засили контрола на дирекциите и разходване на средствата
11. Дигитализация
12. Дотиране от държавата трябва да има
13. Стимулиране и мотивиране на копродукции
14. Целеви фонд за мобилност, подпомагащ трупи, оркестри, и пътуване по малки населени места
15. Издателска дейност – да се измисли механизъм за намаление на крайната цена на изданията, да не се фаворизират само издателите с 9% данък
16. Да се стимулира издаването на специализираните издания за култура
17. Програми по изкуства в общообразователните училища, да се развият извънкласните дейност, любителски
18. Актуализация на програми на училища по изкуства, модернизация и съвременни предмети
19. Културните институти в чужбина – идея за общ логотип
20. Културата да се припознае като естествен партньор за други сектори, които да отворят финансирането си за нея
21. Да се действа в посока представяне на съвременното съдържание на културата (национален експорт офис в чужбина има звена между култура/туризъм/икономика)
22. Да има постоянен мониторинг от изследователи в областта на културата
23. МК да прави политики, а не само да се управляват програми

Точки, по които сме постигнали съгласие:

1. **Децентрализация** на Фонд „Култура“, подпомагащ творците и публиките
Да се засили децентрализацията в краткосрочен план, а в дългосрочен да се види дали Фонд “Култура” работи в сегашната структура (6-месечен пробен период). На база на събраната информация (за подготовка за изготвяне на главната стратегия) да се реши дали да се организира като агенция извън МК. (Проучването

следва да се извърши от сформирани експертен екип към МС). *Да се работи чрез механизъм за мониторинг от страна на коалиционните партньори и НС.

2. Актуализация на инструменти, мерки и предвиден бюджет за българска култура в състояние на пандемия. *Противоепидемичните мерки за подкрепа на българската култура са наложителни, но зависят от МФ и МС.*

3. Преразглеждане на Закона за филмовата индустрия, приет от 44-то Народно събрание (спазване на изискванията за обществено обсъждане; изготвяне на задълбочен анализ на разходи-ползи; приемане на Правилник на НФЦ и правилник за прилагането му, след провеждане на обществено обсъждане).

4. Създаване на Фонд „Българско кино“

5. Промяна на ЗАПСП във връзка с директиви 2019/789 и 2019/790 и по други въпроси като:

1а. Въвеждане на задължително неотменимо и непрехвърлимо право на възнаграждение за авторите, дължимо от ползвателите и събирано от ОКУП – при излъчване, предаване, препредаване, онлайн използване. (чл.18 от Д2019/790)

1б. Задължително колективно управление на права при препредаване;

1в. При директно въвеждане – задължение и за телевизията, и за разпространителя (всеки за своето участие) да урежда права и да заплаща възнаграждение, като за разпространителя на сигнал това да става задължително по колективен път.

2а. Процедурата за изработване на тарифи от ОКУП да бъде доразвита, за да завършва с решение.

2б. При липса на тарифи ползвателите ползват без да плащат – да се въведе механизъм, който да регулира на минимално ниво взаимоотношенията в случай на липса на тарифа.

2в. чл.26 за частното копиране е осакатен и не работи. Да се доразвие, за да започне компенсационния механизъм да работи.

2г. Възможност за ОКУП да имат „специални“ банкови сметки, в които се съхраняват средствата на правноносителите по подобие на нотариуси и застрахователи – тези сметки се третират от банките по особен начин, напр. освободени са от такса наличност.

6. Стимулиране на дейността на читалищата.

Коалиционните партньори се обединяват около идеята МК да състави експертна група за събиране на информация за работата, дейността, отчетността, статута и развитието на читалищата. След това да се предприемат действия за стимулиране дейността на читалищата на базата на Стратегията за развитие на културата.

7. *Задължителен културен календар за всяко училище, равен достъп до култура, финансиран от Министерството на образованието, с цел обезпечаване на учебната програма с концерти, изложби, опера и т. н. Да се преразгледа учебната програма във ведомствените училища. Подобряване връзката читалищата и училища, излизане от класната стая, посещение на занимания в читалища, спрямо района. Прекатегоризация на читалищата, съживяване на читалищата по малки населени места, благодарение на културен календар. Обмен между ведомствени и масовите училища.*

8. Изваждане на НИНКН и превръщането му в независима, прозрачна, публична агенция и увеличаване на капацитета и броя на специалистите в него.

Засилване на контрола върху НИИКН и предвиждане на механизми за отчетност. Увеличаване на броя на експертите в НИИКН с цел осъществяване на по-ефективен контрол. Да се задвижи дейността на НИИКН чрез промяна в процесите. Да се даде пробен период, в който да се види дали НИИКН ще заработи, след което да се прецени дали трябва да бъде отделен от МК.

9. Приемане на Закон за старите столици на България.

10. Закон за авторското право и сродните му права.

Изпълнителната и законодателната власт да изготвят подобрен проектозакон. Законодателната инициатива трябва да се основава на Стратегията за развитие на българската култура.

11. Закон за цифрово съдържание на авторския продукт.

Изпълнителната и законодателната власт да изготвят проектозакон. Законодателната инициатива трябва да се основава на Стратегията за развитие на българската култура.

12. Изготвяне на Закон за изменение и допълнение на Закона за киноиндустрията, както и промени по Правилника за прилагането му

13. Ефективни мерки за прекратяване на пиратството – конкретни наказания за нарушаване на права върху интелектуалната собственост и повишаване на контрола чрез подобрена координация с МВР.

14. БНТ и БНР (Закон за радиото и телевизията)

Съгласни сме, че промени в закона трябва да има. Изпълнителната и законодателната власт трябва да изготвят проектозакон. Законодателната инициатива трябва да се основава на Стратегията за развитие на българската култура. Творческите състави към БНР да бъдат подкрепени финансово като се предостави целева субсидия за допълнителни възнаграждения след координация с МФ.

15. Приоритизиране на фестивалните дейности като средище за културен обмен с цел повишаване на местната икономика, засилване връзката между туризъм и култура, както и повишаване самочувствието и достойнството на българския творец.

16. Закон за сценичните изкуства.

Има абсолютно единодушие за създаването на такъв закон. Проектозаконът следва да се изготви от изпълнителната и законодателната власт и следва да се основава на Стратегията за развитие на българската култура.

17. МК да гарантира фонд работна заплата в културните институти.

18. Да бъдат подпомогнати културните институти и през други политики – меценатство; публично-частно партньорство; културни индустрии и пр.

19. Приобщаване на любителски организации от областта на културата към работата на МК.

Любителските организации и инициативи да имат възможност да се картотекират. Стимул за това би било придобиването на педагогически статут и предоставянето на възможност да кандидатстват за средства към Фонд

„Култура“. Картотекирането ще предостави възможност и за осъществяване на контрол от страна на държавата.

Точки, по които не сме постигнали съгласие:

- 1. Прилагане на център за споделени услуги между двете национални медии – БНТ и БНР** (финанси; ИТ; човешки ресурси; транспорт; администрация) с цел икономии от мащаба, а спестените средства да се вложат в творчески индустрии.
(2)

Предложението предстои да се обсъди допълнително от коалиционните партньори.

- 2. Закон за защита на българската литература, българската азбука и книжовност.** (2)

Предстои допълнително обсъждане, да се заложи в Стратегията за развитие на българската култура и да се намери нормативната форма за реализиране на идеята.

- 3. 9% ДДС за книгоиздателите да се запазят** (2) и (3)

Да се удължи в рамките на пандемичното положение. Да се създаде механизъм през МФ тази ставка да повлияе на крайната цена на книгите, така че да бъде облагодетелстван крайният потребител.

- 4. Да се увеличат субсидиите към читалищата.** (2) и (3)

Най-вече по отношение на т. н. библиотечен стандарт – спрямо броя на населението да се определят средства за обновяване на фондовете (2) и (3) За допълнително обсъждане и да се синхронизира с МФ.

- 5. Създаване на български културен институт/център по подобие на Сервантес / Гьоте** (3)

Има такава инициатива на президентската институция, в този смисъл екипът на МК може експертно да се включи на база на заложените приоритети в Стратегията за развитие на културата.

По представени в този раздел точки преговорните екипи постигнаха принципно съгласие, че уточненията трябва да се извършат след формиране на екип в МК, задълбочен експертен анализ и допълнителни обсъждания, тъй като касаят други институции и министерства. Всички колеги са убедени, че за тях има работещи решения.

Участници:

Бонка Василева, проф. Александър Кьосев, Стоян Михалев, Васил Гюров
Манол Манолов, Пламен Николов, Георги Султанов, Любомир Каримански
Александър Горчев, Александър Симов, Боян Ангелов, Иван Гранитски
Весела Кондакова, Кирил Петков, доц. д-р Тодор Мечкарски, Христо Петров

Приложение № 10: Вътрешна сигурност

1. Спешни дейности:
  - a. По реда на парламентарния контрол, да се възложи на министъра на вътрешните работи да извърши бърз преглед на подзаконовите наредби, който да позволи разтоварване на служителите от несвойствени дейности;
  - b. Да се възложи изработка на образци за нова униформа на полицаите и защитно облекло на пожарникарите;
  - c. Да се премахне дублирането на хартия на електронни документи и дигитализирани процеси;

2. Преглед на МВР - функционален анализ на министерството в първите 6 месеца на управление:
  - a. Стратегия за функциониране на МВР;
  - b. Предложение за нова структура, звена и състав;
  - c. Освобождаване от несвойствени дейности на полицейските органи;
  - d. Въвеждане на обективна и независима методология за регистриране на сигналите и престъпленията и отчитане на база обективни критерии;
  - e. Целеполагане, критерии оценка на дейността и механизми за външен контрол;
  - f. Контрол върху информацията и достъпа до информация, съгласно изискванията на партньорските служби;
  - g. Да се използват съществуващи анализи в процеса;
  - h. Функционалният анализ се извършва и с участието на политическото и професионално ръководство на МВР, синдикатите, представител на МФ и по един парламентарен представител от всяка партия от коалицията;
  - i. Дирекция вътрешна сигурност на МВР да бъде с подсилен капацитет;
  - j. Оценка на ролята и допустимостта на работещите пенсионери в МВР;
  - k. Синхронизиране на Закона за МВР със Закона за държавните служители и Закона за администрацията;
  - l. Обследване на възможността за обособяване на центрове за административни услуги и извеждането им от МВР;

3. Изграждане на нова правна рамка за структурата и функциите на МВР на база препоръките от функционалния анализ.

4. Разширяване на периметъра на действие и търсене на максимално експертно и финансово осигуряване на работи по програми за жертви на престъпления, домашно насилие, наркотици и рецидивна престъпност. Фокус на взаимодействие с МП, МТСП и местна власт.

5. Създаване на нова полицейска карта с фокус върху малки населени места:
  - a. Постоянно присъствие на служители;
  - b. Редовно патрулиране;
  - c. Техника за наблюдение в реално време (видеонаблюдение, паник бутони, безпилотни летателни средства, звукови датчици и други);

- d. Засилване на присъствието на служителите на МВР в близост до хората.
Връзка между районен инспектор и жители на район;
  - e. Привличане на представители от местните общности;
  - f. Заплащане на извънредния труд и адекватно натоварване;
6. Повишаване на капацитета за Криминалистика и Криминология чрез:
- a. Последваща квалификация и преподготовка на експерт-криминалистите;
  - b. Технологично обновление на МВР за криминалистика
  - c. Единна база данни за криминалистика;
  - d. Изграждане на работеща система за съхранение на веществени доказателства;
  - e. Общ институт по криминалистика и криминология, който да възстанови научноизследователската и развойна, методическа и обучителна дейност;
  - f. Създаване на програма за обучение и специализация на кадри в чужбина;
7. Създаване на система и критерии за справедливо възнаграждение и повишена техническа обезпеченост на служителите на МВР.
8. Подобряване на взаимодействието с европейските партньорски служби с фокус върху мигрантската криза.
9. Продължаване на усилията за подсилване на контрола на южната държавната граница. Включително ефективно използване на видеонаблюдение, безпилотни летателни средства и други технически средства.
10. Създаване на унифицирана структура за кибер сигурност и кибер престъпления.
11. Обучение на състава на МВР:
- a. За противодействие на домашно насилие;
  - b. Езикова подготовка;
  - c. Подобряване на юридическата подготовка;
  - d. Изграждане на разбиране за правата на човека;
  - e. Постоянно съпътстващо специализирано обучение в областта на криминалистиката като водене на интервю и разпити;
12. Нулева толерантност и незабавни действия срещу нарушения и престъпления.
13. Оптимизиране на оперативно-издирвателната дейност:
- a. Техническо осигуряване;
  - b. Структуриране на работата и обучението на служители под прикритие, включително законодателна промяна;
  - c. Развитие и използване на агентурна мрежа и доброволни сътрудници;
14. Преглед на всички закони в сектор Сигурност.
15. Създаване на система за професионално обучение и образование на служителите от сектор сигурност.

16. Преглед на материалното състояние и връзки с организирана престъпност на рискови служители (интегритет).
17. Засилване на противодействието на изпирането на пари по икономически сектори, чрез засилване на координацията на органите, които противодействат на изпирането на пари (НАП, КФН, БНБ, ДАНС, ГДБОП и партньорските служби):
  - a. Преглед на извършените до момента проверки и измерване на ефективността;
  - b. Преглед и оптимизация на подзаконовата рамка и инструкции за взаимодействие;
  - c. Анализ на случаите на проникване на чужди капитали в страната; пресичане на потока на пари от престъпна дейност в други страни;
  - d. Анализ на възможностите на нови технологии, включително крипто валути за пране на пари;
  - e. Повишен контрол върху офшорните компании;
  - f. Обучение на бизнеса за механизма за противодействие на изпиране на пари;
  - g. Засилен контрол върху секторите където ще има концентрация на инвестиции, включително европейски;
18. Функционален анализ на ДАНС по критерии за пълнота, обективност, ефективност, противодействие на заплахите, кадрова обезпеченост, деполитизация, интегритет, материално-техническа осигуреност, натовареност на дирекции и други.
19. Високо ниво на парламентарен контрол върху службите за сигурност:
  - a. Периодично участие на ръководителите на службите в ресорните комисии в парламента и ограничаване на използването на „класифицирана информация“ като предпоставка за несподеляне на искана информация (когато е приложимо);
20. Фокус върху противодействието на групите за купуване на гласове.
21. Законодателни мерки за пресичане на корупционните практики. Пълна прозрачност на обществени поръчки:
  - a. Дигитализация на процеса на провеждане на обществени поръчки;
22. Въвеждане на система за реална отчетност на магистратите чрез Закона за съдебната власт.
23. Засилване на ролята на инспектората на ВСС.
24. Съдебен контрол върху отказите на прокуратурата да дава ход на преписки за досъдебно производство. Въвеждане и прилагане на системи за оценка и филтриране на преписките, според различни критерии и принципи.
25. Промени в Закона за СРС:

- a. Ограничаване на броя органи, които да могат да искат използване на СРС;
  - b. Премахване на зависимостта на бюрото за контрол на СРС от ДАНС;
  - c. Прецизиране на основанията за получаване на разрешения за използване на СРС;
26. Създаване на условия за водеща роля на разследващите полицаи.
27. Нормативно извеждане на полицейската дейност като основна и установяване на структурна и функционална независимост на структурите с полицейски правомощия от политическото ръководство на МВР.
28. Създаване на условия за автономност и независимост на разследващите екипи.
29. Подобряване на материалната база в помещенията за провеждане на основни процесуални действие, включително чрез повишаване на броя на зали за разпити и разпознаване.
30. Развитие на отдели за планиране на полицейски операции чрез координация на разследващите полицаи и експертите.
31. Оптимизация на целеполагането на дейностите на МВР, включително чрез насочване към превенция. Въвеждане на модерна и адекватна система за оценка на риска, при процеси и дейности, извършвани в МВР.

Присъствали: Даниел Лорер, Валентин Попов, Милен Иванов, Вергил Христов, Илия Кузманов, Атанас Атанасов Калоян Янков Никола Йорданов, Илия Антонов, Иван Иванов, Бойко Клечков, Филип Попов, Тодор Байчев, Валери Сарандев, Смиляна Митова, Николай Радулов, Виктория Василева, Антон Михайлов

Приложение № 11: Околна среда и води

Общи приоритети

- Политиките за климата и околната среда трябва да са хоризонтални и обсъждани в засегнатите министерства
- Да се постави на фокус връзката между околната среда и доброто здраве
- Нулева толерантност към корупция
- Устойчиво управление на горските и природни ресурси
- Използване на природата като конкурентно предимство
- Да се затворят наказателните процедури и дела в сектор "Околна среда" максимално бързо и с всички необходими мерки
- Създаване на условия за биоикономика и устойчиво развитие
- Достъпът до чиста питейна вода е основно човешко право
- Участие на гражданското общество при вземането на решения
- Актуализация и подобрене на законодателството в сферата (в полза на общите приоритети, където липсват предпоставки или могат да бъдат създадени по-добри)
- Строг контрол върху прилагане на законодателството
- Ефективен механизъм за мониторинг и контрол върху изпълнението на Оперативна програма "Околна среда"
- Въвеждане на *Зелен кодекс* в държавните институции – зелени обществени поръчки, СУОС, използване на автомобили с ниски нива на емисии
- Политика за младежта в сферата на ОС

Климат

- Ефективно планиране, плавно и устойчиво постигане на националните цели по ограничаване изменението на климата
- Мерки за преход към нисковъглеродна икономика. Създаване на условия за развитие на нисковъглеродна енергетика, транспорт и земеделие
- Въвеждане на индикатори за въглероден отпечатък и прилагането им като хоризонтален принцип
- Използване на нови технологии за намаляване на въглеродните емисии, включително и при горене на въглища
- Използване на геотермални технологии
- Развитие на средата за екоинновации в областта на климата
- Мерки за повишаване на енергийната и ресурсна ефективност
- Мерки за защита на озоновия слой
- Създаване на функцията *Вицепремиер по климатичните въпроси*¹ –
- Формиране на Национален климатичен съвет към вицепремиера с политическо участие на ниво поне зам-министър. Създаване на административни звена, отговарящи за политики по климата в относимите институции, и участие в съвета.
- Анализ в дългосрочен план на необходимостта от отделяне на политиките по изменение на климата в отделно министерство

Гори

---

¹ забележка: вече прието в работна група Енергетика – изразяваме подкрепа, остава за политическо решение

- Дигитализация на управлението на горите
- Подобрени възможности за контрол и сигнализиране от граждани
- Образование и информираност
- Административни и законодателни реформи за въвеждане на горите като компонент на околната среда
- Създаване на самостоятелно ведомство на пряко подчинение на
- Министерския съвет – разделяне на контролната функция (Агенцията по горите) от стопанските функции. Обсъждане на политическо ниво на предложението за структурно обособяване.

Въздух

- Постигане на качество на атмосферния въздух в пълно съответствие с европейските норми и избягването на нови наказателни процедури;
- Приоритет на човешкото здраве;
- Разширяване и укрепване на националната система за мониторинг на качеството на атмосферния въздух и осигуряване на публичен достъп до данните от мониторинга в реално време, за да се подобри контролът;
- Увеличаване на броя на мониторинговите (стационарни и мобилни) станции;
- Внедряване на иновативни методи за измерване на качеството на атмосферния въздух, използване на нови технологии, модернизация на съществуващите технологии;
- Обработка на сигнали за завишени нива на замърсяване
- Засилен контрол върху индустриалните източници на замърсяване и включване на адекватни санкции;
- Създаване на икономически мерки и нови контролни механизми за управление на замърсяване от газове;
- Програма за повишаване на ефективността от отоплението – поетапна замяна на отоплението от дърва и въглища;
- Мерки за повишаване дела на нисковъглероден транспорт;
- Преглед и актуализиране на Националната програма за качеството на атмосферния въздух и Националната програма за контрол на въздуха;
- Засилен контрол от РИОСВ по големите горивни инсталации, оказващи въздействие върху качеството на въздуха;
- МОСВ внася в МС "Програма за изграждане на електрическа инфраструктура и подмяна на автопарка на всички държавни институции, след оценка на експлоатационния потенциал на съществуващите превозни средства"
- Контрол върху продажбата на мокра дървесина – спазване на стандарт;
- Контрол при индустриални съоръжения и нерегламентираното изгаряне на отпадъци;
- Нормативни промени за повишаване на критериите за озеленяване в градска среда;
- Въвеждане на допълнителни изисквания за осигуряване на качеството на атмосферния въздух в издадените административни актове по оценка на въздействие върху околната среда и комплексни разрешителни;
- Създаване на условия за зареждане на електромобили;
- Разработване на финансови инструменти, данъчна политика и такси за насърчаване на МПС с ниски емисии;
- Анализ на целесъобразността от въвеждането на зони с ниски емисии и забрана за МПС с високи емисии в тези зони;

- Анализ на целесъобразността от повишаване данъците за МПС с високи емисии;
- Изграждане на инфраструктура за електрически транспорт. Осигуряване на електрически транспортни средства в обществен транспорт и транспорт за лично ползване. Електрификация и модернизация на обществения, обслужващ и междуградския транспорт;
- Финансово подпомагане на дейността на общините, с оглед възможност за реализация на общинските планове за чистотата на въздуха;
- Развитие на железопътната инфраструктура, модернизация и електрификация на железопътния транспорт;

Води

- Гарантиран достъп до питейна вода;
- Разширяване на капацитета и квалификацията в системата за управление на водите. Реформи в подхода на управление;
- Мерки и контрол за предотвратяване на екологични рискове като пресъхване, наводнения и заливания – адекватно управление на водните ресурси и хидротехническите съоръжения;
- Методическа помощ и мерки за контролиране и поддържане на сигурността на хвостохранилищата в страната
- Нов закон за ВиК, след изготвяне на Националната стратегия за управление и развитие на водния отрасъл;
- Създаване на защитени акватории, вкл. в Черно море и поречията, съгласно европейските политики;
- Градски отпадъчни води – устойчиво управление и доизграждане на канализационна система;
- ВиК структури – ограничаване на водозагубите, вкл. на питейна вода, инфраструктура, подновяване на водопреносната система, подобряване на общото състояние;
- Възстановяване на басейновия принцип на управление и спазване на рамковата директива за водите;
- Навременно приемане и прилагане на планове за управление на речните басейни и планове за управление на риска от наводнения.
- Подобряване на координацията между различните институции с компетенции по води;
- Действаща национална стратегия на водния отрасъл и план за действие · Анализ и оценка на подземните води като генератор на геотермална енергия. Устойчиво използване на подземния воден ресурс и опазване на подпочвените води. Анализ на минералните води и употреба в полза на хората и икономиката.
- Намаляване на замърсяването от заустването на отпадъчни води и непречистени отпадъчни води;
- Пречистяване на отпадни води – целенасочена политика за управление на утайките;
- Разработване на санитарно-охранителни зони и контрол;
- Актуализиране на стратегията за морските води;
- Оценка на енергийния потенциал на морската среда;
- Навременно извършване на мониторинга на повърхностните и подземните води и осигуряване на публичен достъп;
- Подобряване на механизма за разработване и утвърждаване на графика за водоползване;

- Институционално спазване на йерархията на управление на водния отрасъл в порядък РД-НСУВ-ПУРБ-ПУРН-Секторни стратегии-Секторно законодателство
- Разработка и въвеждане на стратегия за поддържане на речните нива · Пречиствателни станции за питейни води – функциониране и ограничаване на водозагубата;
- Осигуряване на добро екологично състояние на водните тела, вкл. морска околна среда
- Проучване и анализ за създаване на единен воден орган на управление, възможност за създаване на воден кодекс
- Цялостна реформа във ВиК сектора. Преосмисляне на дейността на ВиК холдинга, както и Държавното предприятие „Управление и стопанисване на язовири“
- Реки и язовири – до края на годината да се стартира оглед на състоянието на избрани язовири с цел недопускане на бедствия – примери язовири Бели Искър, Тича, Камчия, Студена, Ястребино, Тракиец и Огоста;
- Инициране на паспортизация на язовирите;
- Преглед на законосъобразността на издадените разрешителни за ВЕЦ;
- Анализ и актуализация на нормативната уредба, свързана с издаването на разрешителните за мини ВЕЦ;
- Изграждане на пречиствателни станции, вкл. за битови отпадни води;
- Административна и законодателна реформа в управлението на водния процес;

Отпадъци

- Спазване на европейските принципи за йерархия при управление на отпадъците. Законодателни, административни, икономически стимули за спазване на йерархията за управление на отпадъците;
- Вземане на мерки за борба с нерегламентирано изхвърляне, депониране и внос на отпадъци;
- Подобряване на обмена на информация между компетентните органи · Повишаване на капацитета на длъжностните лица в сферата;
- Задълбочен анализ на управлението на отпадъци чрез изгаряне;
- Одит и анализ на процедурата по планираната инсталация за изгаряне на отпадъци в София;
- Контрол, проследяване и санкциониране на нерегламентирано изгаряне на отпадъци;
- Проучване на възможностите за изгаряне на отпадъци в ТЕЦ Марица-Изток 2
- Изграждане на модерна система за устойчиво управление – разделяне, премахване на анонимността и прилагане на принципа „замърсителят плаща“, вкл. чрез законови промени;
- Рязко повишаване на броя точки за разделно събиране;
- Одит на организациите за разделно събиране;
- Насърчаване на разделяне на отпадъците при източника;
- Въвеждане на депозитна система – клиентът плаща за опаковка и получава възстановяване на плащането при връщане на опаковката
- Прилагане на европейските изисквания към управлението на опасните отпадъци;
- Рекултивация или закриване на несъответстващите депа;
- Ограничаване на депонираните отпадъци – битови и индустриални;
- Изграждане на национална публична система за статистика в областта на управлението на отпадъците;
- Следене дигитално на вноса на отпадъци, при спазване на търговската тайна

- Шум, миризми, светлинно замърсяване – легална регулаторна база за измерване и управление;
- Ефективно рециклиране с контрол върху реалното осъществяване на съответните дейности;
- Насърчаване на използването на рециклирани материали;
- Контрол върху потреблението на пластмаса;
- Прилагане на секторни политики, например за: текстилна индустрия – секторни решения; хранителна индустрия – секторни решения за намаляване на разхищението
- Строителни отпадъци – ефективно да се включат в системата за кръгова икономика;
- Инвестиции в инфраструктура за рециклиране и повторна употреба;
- Въвеждане на стимули за внедряване на нови технологии за редуциране, повторна употреба и рециклиране и разделно събиране при източника;
- Данъчно законодателство, което не наказва рециклирането;
- Недопускане на монополи и картели в областта на управление на отпадъците, чрез поощряване на малки и средни предприятия в сферата;

Кръгова икономика, взаимодействие с бизнеса и устойчиво развитие

- Национална стратегия за кръгова икономика - преглед, актуализация и прилагане;
- Индустриална симбиоза: използване на отпадъците като ресурс - връзка с ВУЗ и научни организации. Кръгови вериги на производство и доставки. Намаляване и повторна употреба на производствените отпадъци;
- Поощряване на устойчиви модели на потребителско поведение и насърчаване на повторно използване на продукти и компоненти;
- Провеждане на масивни информационни кампании за повишаване на осведомеността и доверието в принципите на кръговата икономика;
- Стимулиране на сертифицирането по системи за управление на околната среда;
- Оценка на екологичен отпечатък на продукти;
- Насърчаване на използването на екомаркировки и етикети;
- Създаване на условия за развитие и реализация на екологичен бизнес · Насърчаване на прилагането на подхода "екодизайн";
- Разходно ориентираност при продуктите такси;
- Въвеждане на технически изисквания и гаранции, които обективно ще водят до спазване на европейските стандарти в сектора;
- Ревизия на норми, които априори изключват МСП от кръговата икономика и създават монополи и картели в сектора;
- Насърчаване на еко инвестиции;
- Стимулиране на значими сектори да са екологосъобразни;
- Въвеждане на "електронни бюра" в помощ на бизнеса за спазване на екологичните стандарти;
- Насърчаване на екоиновациите;
- Намаляване на административната тежест;
- Разработване на изисквания за екостроителство, зелена инфраструктура, собствено енергийно производство и енергийна ефективност при инвестициите в индустриални паркове;
- Въвеждане на таксономия за екологичен отпечатък при финансиране на проекти и даване на разрешителни за инвестиции;

- Завишен контрол върху добива на суровини и концесиите към МОСВ и осигуряване на прозрачност и широка обществена информираност;
- Пакетни мерки за стимулиране на бизнеса за създаване и внедряване на иновации, намаляващи екологичния отпечатък и/или развиващи дейности в областта на кръговата икономика, с акцент върху МСП – икономически стимули, възможности за информираност и консултации, грантове, данъчни облекчения;
- Поощряване на споделено потребление – споделено пътуване, туристически ресурси и др. чрез разработване на нормативни промени;

Почви

- Преодоляване на неизпълнението на нитратната директива;
- Актуализиране на националния почвен регистър, оценка на състоянието на почвите по места и осъвременяване на картата на уязвимите към нитратно замърсяване зони, с цел опазване на подпочвените води;
- Проучване на необходимостта от актуализация на схемите за мониторинг и индикаторите за оценка на състоянието на почвите в България с цел обхващане на уязвимите към нитратно замърсяване зони;
- Прилагане на програма за ограничаване на синтетичните пестициди и прилагане на повече методи от агроекология;
- Проучване на възможностите за насърчаване прилагането на разработените от МЗХ земеделските практики от полза за климата и околната среда от 2020г.;

Администрация и превантивна дейност

- Осигуряване на прозрачност и ефективна администрация;
- Завишаване на последващия контрол и създаване на механизъм за обвързване на начален, текущ и последващ контрол;
Институционално укрепване на структурата на МОСВ, пакет от мерки за повишаване на квалификацията на служителите на МОСВ. Поставяне на високи критерии за експертиза и контрол. Прилагане на конкурсното начало при назначения на ръководни кадри в системата;
- Въвличане на регионалните структури в процеса на вземане на решения в МОСВ;
- Развиване на експертните съвети, вкл. с външна експертиза;
- Осигуряване на сътрудничество с висши учебни заведения;
- Засилено взаимодействие с гражданите и възможност за сигнализиране и граждански контрол;
- Подобряване функционирането на публичните регистри;
- Ускоряване на процеса за приемане на областните планове за развитие на горските територии и Общите устройствени планове;
- Ускоряване на процедурите по Оценка на въздействието върху околната среда и екологична оценка към ключови национални проекти. Осигуряване на ефективна администрация по отношение на прилагането на ОВОС;
- Оптимизиране на разрешителните режими;
- Активен диалог с всички заинтересовани страни;
- Разплащане на средства по оперативна програма ОС, повишаване на усвояването;
- Осигуряване на реална добавена стойност на финансираните проекти от МОСВ;

- Осъществяване на ефективен контрол при подготовката и управлението на програмите за финансиране;
- Анализ и ревизия на Оперативна програма "Околна среда" и дейностите на МОСВ и ПУДООС и двустранни програми;
- Реформа на ПУДООС и НДЕФ;
- Възможност за упълномощаване на общините в последващия контрол;
- Анализ на възможността за създаване на позицията на екологичен омбудсман, който да подпомага граждани в сигнали за нарушения на екологичното законодателство и да осигурява конституционното право на здравословна среда на живот;
- Подготовка, национално съгласие и активно и компетентно участие в преговорите, свързани със „Зелената сделка“;
- Приходите от емисии от квоти от инсталации да остават в ПУДООС/НДЕФ;
- Функционален анализ на управлението на финансовите средства в рамките на ОПОС;
- Обвързване на административно-наказателните процедури по ЗООС и процедурите по ЗОПОЕЩ;

Биологично разнообразие

- Създаване на специализирана структура за управление на защитени зони и територии, вкл. органи за управление на Натура 2000, с подходящ административен и финансов капацитет;
- Обявяване на всички забавени досега защитени зони от Натура 2000
- Създаване на регламент за защита на уличното озеленяване и градски гори
- Разработване и прилагане на планове и мерки за управление на всички защитени зони, природни и национални паркове. Разработване на подробни специфични цели и мерки за защитените зони и територии.
- Прилагане на разработените планове за действие за изчезващи видове и разработването на нови при нужда.
- Създаване на платформа от академични и научни институции, граждани и НПО за включване в мониторинга и допълване на данни за биоразнообразието
- Законови изменения за установяване на органи за управление на защитените зони по Натура 2000;
- Мерки за предотвратяване на незаконно строителство и сечи;
- Разработване на план и реални мерки за борба с инвазивни видове, вкл. забрана за отглеждане на норки. Създаване на нов дял в Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие (БИОМОН).
- Актуализация на Закона за биоразнообразието и политики за прекратяване загубата на биоразнообразието. Приемане на стратегия за опазване на биологичното разнообразие. Фокус върху опазване на редки и защитени видове.
- Обезпечаване на регулярен мониторинг на местообитанията и видовете
- Подобряване на природозащитното състояние на местообитанията на уязвими видове;
- Оценка, картиране и биофизична оценка на екосистемите и екосистемните услуги. Интегриране на екосистемния подход. Подобряване на знанията за екосистемит;
- Повишаване на осведомеността;
- Приемане на Национална рамка за приоритетни действия за Натура 2000 за периода 2021-2027 ;

- Приемане на инструкция за реда и начина на отразяване на нови данни в стандартните формуляри по Natura СДФ/SDF;
- Въвеждане на механизъм за премахване на изоставено незавършено строителство в извънградските територии (Черноморие, планини, гори,) и в зони от туристически интерес ;
- Анализ и изработка на методология, използване на финансови инструменти за изкупуване на частни дюни, степи, влажни зони, гори и други важни местообитания;
- Проучване на готовността и свързаните разходи за сертифициране за добро управление по стандарта „Зелен списък“ на Международния съюз за защита на природата на всички защитени зони и територии;
- Прилагане на методология и добри практики за адаптивно управление и оценка за ефективността на управлението;
- Създаване на обществени консултативни съвети към органите на управление на всички защитени зони или група от зони;
- Постепенно увеличаване площта на националните защитените територии след анализ на конкретни територии с цел изпълнение на изискванията на Зелената сделка, в съответствие с Националната стратегия за биоразнообразието и относимите документи;;
- Публичен регистър на процедурите по реда на ЗБР чл. 31;
- Съобразяване с изискванията по чл. 12 от Директивата за хабитатите за създаване на инструментариум за прилагане на строга система за опазване на животинските видове;
- Анализ върху статуса на ОУП за Черноморските общини, при влезли в сила и процедурирани по екологичното законодателство и възможности за мораториум върху застрояването на морския бряг до приемане на промени в ЗУЧК;
- Анализ на възможността за създаване на структури (отдел, звено) към МВР “Престъпления срещу животните и природата”, които да поемат правомощията и на зоополиция. Целта е да се утвърдят капацитет и правомощия, гарантиращи завишени отговорности, контрол и санкции срещу престъпления от този характер - 1,3
- Анализ и визия за рекреационния капацитет на Черноморието, туристически и природни обекти;
- Политики за алтернативен и природосъобразен туризъм;
- Национална стратегия за кърмпирание;

Присъствали: Кирил Петков, Мирослава Петрова, Александър Дунчев, Татяна Султанова, Любомир Попйорданов, Борислав Сандов, Емил Георгиев, Грети Стефанова, Тома Белев, Атанас Костадинов, Явор Божанков, Емил Георгиев, Ленко Петканин, Михаела Доцова, Силвия Бакърджиева, Георги Георгиев, Иван Хиновски,

Приложение № 12: Регионално развитие

1. Подобряване на транспортната и цифрова свързаност:
  - 1.1.Транспортни коридори
  - 1.2.ЖП към Сърбия и Македония и модернизация на жп връзки и жп състав
  - 1.3.Автомобилни връзки
  - 1.4.Изграждане на пътни тунели Петрохан и Шипка
  - 1.5.Втори мост във Варна, 4 моста на Дунав
  - 1.6.Подобряване на четвъртокласната пътна мрежа
  - 1.7.Пристанищна инфраструктура
  - 1.8.Летища
  - 1.9.Обществен транспорт и по-екологични транспортни средства
2. Обследване на възможността и дискусия между министерствата за регионално приоритизиране на Оперативните програми и възможни източници за създаване на Национален фонд за сближаване между регионите – Северозападна България, Родопи, Странджа-Сакар и др.
3. Капиталовите разходи на Общините извън нормалното капиталово планиране да бъдат одобрявани на проектен принцип, заедно с одобряването на държавния бюджет. МРРБ да дава меторическа помощ за изработване на проектната документация
4. Подобряване на социалната инфраструктура:
  - 4.1.ново оборудване за здравеопазване и бърз достъп до спешна медицинска помощ,
  - 4.2.обновяване и развитие на образователната инфраструктура и доставка на оборудване,
  - 4.3.създаване на нови и подобряване качеството на социалните услуги
5. Развитие на финансовата децентрализация на Общините – започване на работа по план за финансова децентрализация, който да е приет от всички общини;
6. Приоритетно инвестиране във ВиК инфраструктура;
  - 6.1.Одит и пълна ревизия на ВиК холдинга;
  - 6.2.Спешно преразглеждане на механизма за финансиране на ВиКоператорите, правомощията и функциите на ВиК холдинги;
  - 6.3.Анализ във ВиК сектора – закон за ВиК услугите е на етап проект;
  - 6.4.Насърчаване на иновациите и енергийната ефективност в сектора;
  - 6.5.Пречиствателни станции за питейни води;
8. Промяна на закона за Обществените поръчки;
  - 8.1.Индексация на договори по ЗОП (заради поскъпването на цените)по правила, които да гарантират нулева възможност за злоупотреби;
  - 8.2.Да залегнат европейските норми по Fidic;
  - 8.3.Инхаус – модификация за прилагане само в определени случаи;

9. ПЧП – да се създаде механизъм за по-добро функциониране;
10. Методически указания към всички държавни и общински възложители по ЗОП да използват инженерингови процедури само в конкретни хипотези при доказана нужда;
11. Тол система – преразглеждане на функционирането и финансирането;
12. ЗУТ:
  - 12.1. Преглед и корекция на настоящия ЗУТ – краткосрочно;
  - 12.2. Създаване на нов ЗУТ – в рамките на мандата;
  - 12.3. Електронно подаване на инвестиционните проекти и издаване на разрешителни за строеж;
  - 12.4. Електронно одобряване и издаване на строителни разрешителни;
  - 12.5. Главният архитект да бъде освободен от несвойствени функции;
  - 12.6. Въвеждане на по-високи отговорности на проектантите и строителния надзор;
  - 12.7. Контрол на извадков принцип върху изпълнението на инвестиционните проекти и публичност на резултатите;
  - 12.8. Всички досиета на всички проекти да бъдат дигитални и да се съхраняват в дигитална среда, вкл. контролните проверки по определени части;
  - 12.9. Дигитализиране на всички архиви
13. Кодекс за териториално и регионално планиране, който да обхваща всички закони, свързани със строителния процес;
14. Изработване на план, инвестиционна програма и осигуряване на финансов ресурс за защита от ерозия, корекции на реки, брегоукрепване и брегозащитни съоръжения;
15. Изграждане на съпътстваща инфраструктура освен транспортната, Магистрала Хемус завършване, но при ясни условия; Магистрала Черно море – Ускорено изграждане на участъка Варна-Бургас; да се направи анализ на нейното разширяване като връзка между мегаполиса Истанбул, Бургас, Варна и Констанца (коридор север-юг); интермодални терминали – минимум 3: Видин, Русе и Варна с нужната пристанищна инфраструктура, стратегическа ос Ориент-Източно средиземноморие;
16. Общински обществени поръчки – проблем, че се провежда одит и проверки на стари обществени поръчки;
17. Извършване на допълнителен анализ и обсъждане на предложението в Северозападна България, в Странджа Сакар и Родопите – изграждане на фотоволтаични централи до 5 kw от всяко домакинство, което пожелае – да ползват ел. енергия и да продава част от произведената енергия на енергоразпределителните дружества;
18. Извършване на допълнителен анализ и обсъждане на предложението за делегиране на повече правомощия на Областните администрации, Разширяване правомощията на областните управители
19. НКПР – актуализация на НКПР и съответстващите стратегически документи до 2022 г.;
20. Пилотно конструктивно обследване на извадка от панелни сгради
21. Функционални анализи на АПИ – колко обекта се строят без разрешения, на какъв принцип се приоритизира;
22. Отпадане на търговската тайна при разходване на публични средства;

23. Анализ за изменение в Наредба 2 за повишаване на гаранционните срокове в строителството;
24. Осигуряване на целеви ресурс и вменяване на отговорност на Общините да извършват цялостно укрепване и реконструкция на изоставени сгради – недвижими културни ценности;
25. Извършване на допълнителен анализ и обсъждане на предложението за намиране на правна форма, при която за градовете с районно деление процент от данък недвижимости и данък автомобили да остане в района, в който е платен;
26. Извършване на допълнителен анализ и обсъждане на предложението за 1% от бюджета на всяка Община да бъде разходван след допитване до хората и повишаване на гражданското участие;
27. Да се започне активна работа по въвеждане на второ ниво на местно самоуправление на ниво NUTS2 – срок в рамките на 1 управленски мандат;
28. Финансиране на завършването на ОУП до края на 2022 г. Общини, които нямат ОУП до края на 2022 г., да не получават средства за капиталови разходи от бюджет 2023;
29. Актуализиране и поддържане на подземен кадастър и контрол
30. Активно търсене на решение за повишаване квалификацията на кадетите в сектор Строителство
31. Спешно обследване поне на няколко язовира – Тича, Камчия, Ястребино, Студена, Бели Искър, Огоста
32. Паспортизация на всички язовири в страната – собственик, техническо лице, отговорно за управление и експлоатация на язовира, обследване на язовирната стена;
33. Програма за развитие на регионите – да се забърза процесът за приемане;
34. Единна ГИС система с интеграция с имотния регистър;
35. Язовирите да бъдат разделени между различните ведомства на база това за какво се използват – за напояване – Министерство на земеделието и горите; за питейни нужди МРРБ; енергоподаване – Министерство на енергетиката; при смесено ползване да се направи преценка;
36. Да се задели ресурс в централния бюджет за поемане на разходите по изпълнение на всички влезли в сила заповеди за премахване на незаконни строежи в рамките на бюджет 2022 г.
37. ДНСК да направи преглед на всички обекти, които попадат в обхвата на защитени територии и в обхвата на черноморската територия и да установи дали има нарушения в строителните книжа и ако има нарушения да се предприемат законови действия. При необходимост да се разширят правомощията на ДНСК;

Участници в срещата:

Асен Василев, Виолета Лорер, Йордан Терзийски, Юлия Иванова, Асен Гагаузов, Борислав Гуцанов, Геннадий Събков, Денчо Бояджиев, Стефан Начев, Георги Георгиев, Гроздан Караджов, Силвия Бакърджиева, Владо Вълков, Зарко Маринов, Надежда Йорданова, Йордан Иванов, Надежда Бобчева, Грети Стефанова

Приложение № 13: Труд и социална политика

Присъствали:

Елисавета Белобрадова, Стоян Михайлов, Мика Зайкова, Теодора Пенева, Цветан Предов, Десислава Петрова, Георги Гъоков, Емилия Масларова, Татяна Георгиева, Ирена Христова Петрова, Андрей Гюров, Ива Руйчева, Кристина Петкова, Владислав Панев, Асен Василев

Договорени следните краткосрочни мерки и цели

1. Еднократна помощ в размер на една минимална работна заплата за самостоятелно наети лица, в области с невъзможност за работа поради наложени COVID мерки.
2. Еднократна помощ в размер на една минимална работна заплата за родители останали вкъщи, за да гледат децата си заради затворени училища и детски градини поради COVID мерки.
3. Удължаване на текущите мерки за бизнеса до края на COVID ситуацията.
4. Оценка на ефективността на текущия пакет от мерки за подпомагане на гражданите в условията на COVID.
5. Възможност за разсрочено плащане на енергийните сметки.
6. Осигуряване на дърва за огрев, чрез контрол върху пазара и износа.
7. Краткосрочна политика за възрастни хора и пенсионери:
  - a. С бюджет 2022 пенсионерите да не получават по-малка обща сума на пенсия плюс добавка. Пенсиите да бъдат преизчислявани по швейцарското правило, до въвеждане на другия механизъм.
8. Доплащане през социалната система за пенсии под линията на бедност.
9. Всички плащания несвързани с осигурителния принос да бъдат за сметка на социалната система.
10. При планиране на бюджет 2022 да се проведат работни групи със служители от социалните услуги, МФ и МТСП.

Договорени следните средносрочни и дългосрочни мерки и цели

11. Безплатни държавни и общински детски ясли и детски градини с бюджет 2022, след обсъждане с другите комисии и ваучерна схема за неприетите деца, които отговарят на условията за прием.
12. Да се разгледат възможности за изграждане на допълнителни детски градини и ясли, и евентуално алтернативни методи за детска грижа, които са съобразени с дългосрочните мерки за регионално развитие.
13. Втората година на майчинството да бъде равна на една минимална работна заплата в бюджет 2022.
14. Да се обсъди и разгледа механизма за обезщетение на осигурените работещи майки през втората година на майчинството.
15. Безплатни лекарства за малолетни лица до 14 години (да се вземе формулировката от групата по здравеопазване).
16. Прозрачен законовоопределен автоматичен механизъм за определяне на МРЗ, който е базиран на европейската директива и след консултации със социалните партньори:
  - a. МРЗ да бъде 50% от средната работна заплата.
17. Максималният осигурителен доход да бъде обвързан с определен коефициент към средната работна заплата, след консултации със социалните партньори.

18. Минимална добавка за нощен труд, базирана на европейските норми и след консултации със социалните партньори.
19. Адекватно определяне на линията на бедност според европейската методика.
20. Обвързване на минималното обезщетение за безработица с минималната работна заплата, след консултации със социалните партньори.
21. Транспониране на директивата на ЕС за гъвкаво работно време и гъвкаво използване на отпуски.
22. Създаване на дигитални трудови книжки.
23. Регламентиране на дистанционната работа в кодекса на труда.
24. Да се разработи дългосрочна стратегия по доходите.
25. Конкретни стъпки за преодоляване на недостига на квалифицирана работна ръка. Включително улеснен достъп до пазара на труда на работници с български произход и чуждестранни граждани, които са завършили образованието си в България.
26. Връзка между образованието и пазара на труда:
  - a. Уреждане на облекчен режим на доброволни стажове по време на лятната ваканция на учениците (да се синхронизира с групите по образование и икономика).
27. Насърчаване на активното участие на работодателите в програмите за допълнителна квалификация и преквалификация
28. Преразглеждане на стратегията за дългосрочна грижа:
  - a. Електронно управление на услугите в домашна среда, включително на патронажна грижа.
  - b. Преразглеждане на капацитета, качеството и ефективността на услугите.
  - c. Обособяване на грижата за възрастни хора с отделен бюджет, като част от здравната грижа. Грижата да бъде част от осигурителната система или от социалното подпомагане (дебат).
29. Създаване на пътна карта и регистър на всички групи с необходимост от социална подкрепа.
30. Анализ на използването на ваучерите за храна и прецизиране на месечната база и квотата.
31. Съкращаване на документооборота за използване на социални услуги и намаляване на администрацията.
32. Електронно управление и единна система на социалните плащания и услуги.
33. Изработване на законодателна програма за социални мерки.
34. Ревизия и постоянен контрол на средствата, качеството и ефективността на социалните услуги.
35. Да се намали изоставянето на деца в институции:
  - a. План за реинтеграция в семействата
  - b. Разработване на цялостен междуинституционален механизъм за превенция на изоставяне на деца
  - c. Ревизия на процеса и изразходването на средствата за деинституционализация
36. Създаване на регистър за насилници и педофили, с влезли в сила присъди и решения с изричен ограничителен характер при предоставяне на определени административни услуги и механизъм за координация между институциите. Да се постави на обсъждане изграждането на механизъм за засилване на превенцията, например в случаите на регистрирани и проверени сигнали преди наличието на активна присъда.
37. Преглед и усъвършенстване на програмите за обучение и квалификация на работещите в социалната сфера.
38. Получаване на статут на работещите в социалната сфера.

39. Анализ, ревизия и реформа на агенциите в социалната система.
40. Контрол на отпускането на социални помощи на трудоспособни лица.
41. Преглед на здравната грижа за здравно неосигурени.
42. Съвместни проверки между НАП и ГИТ и засилен контрол, след провеждане на тримесечна разяснителна кампания.
43. Големи глоби и криминализиране на доплащането на ръка над официално договорените плащания за труд. Под санкции попадат работодателите, счетоводителите и работещите.

Постигнат консенсус за необходимостта от допълнително обсъждане, анализиране и предоговаряне на следните точки

44. Разглеждане и обществено обсъждане в рамките на 3 месеца на следните политики за младите семейства:
  - a. Еднократна помощ при раждане на първо дете 500 лв.;
  - b. Второ дете 1000 лв.;
  - c. Трето дете 1500 лв.;
  - d. Всяко следващо по 200лв.;
  - e. Увеличаване на еднократната помощ за майки редовни студенти до 10 МРЗ;
  - f. Еднократна помощ до 10 МРЗ за родители, които са се осигурявали през последните 24 месеца;
  - g. Еднократна помощ до 300лв. за всички деца от 1ви до 4ти клас, давана еднократно в началото на всяка учебна година;
  - h. Данъчен кредит в размер на 6000лв. за дете на работещи родители;
  - i. Нулев ДОД върху доход от труд на лица под 26г;
  - j. Безплатни учебници за всички ученици от 1ви до 12ти клас;
  - k. Безплатни инвитро процедури;
  - l. Месечна добавка на база заетост за родители, които живеят и се осигуряват в България в размер на 24 МРЗ платени на равни месечни вноски до навършване на 7 години на детето;
  - m. Еднократната помощ за ученици да бъде въведена за всички класове от 1ви до 12ти и да бъде обвързана с присъствието на децата в училище;
  - n. Осигуряване на достатъчен брой на ясли и детски градини
  - o. Създаване на постоянни комбинирани стимули за връщане на родителите на работа;
  - p. Транспониране на директивата за баланс на личен и професионален живот и директивата за прозрачност на трудовите взаимоотношения;
45. В рамките на 6 месеца да се направи анализ за справедлива актуализация на пенсиите и създаване на нов механизъм, който да е устойчив във времето:
  - a. Пълнен анализ на пенсионната система и план за цялостна пенсионна реформа с оглед базиране на реалния принос към системата съвместно със социалните партньори;
  - b. Анализ на категориите труд за пенсиониране;
  - c. Възможности за повишаване на коефициента на заместване на дохода;
  - d. Увеличаване на тежестта на всяка година трудов стаж след пенсионна възраст;
46. В срок от 6 месеца да се анализират следните политики за хората с увреждания:
  - a. Промени в законодателство гарантиращо равното право на труд на хората с увреждания;
  - b. Държавна агенция за хора с увреждания;

- c. ТЕЛК реформа с цел отделяне на медицинската диагноза от работоспособността и социалната подкрепа;
  - d. Надграждане на регистъра за хора с увреждания;
  - e. Възстановяване на националния раков регистър;
  - f. Промени в ЗУТ за засилване на контрола и проверките относно достъпност на средата;
  - g. Рампи за хора с увреждания в градския транспорт и стикери за сигнализация при нередности;
  - h. Кампания за активно включване в програмите за заетост на хора с увреждания;
  - i. Премахване на системата на ТЕЛК и преминаване към системата на ICF;
  - j. Система за преквалификация и връщане на хората с увреждания към пазара на труда;
  - k. Насърчаване на работодателите за наемане на хора с увреждания, чрез покриване на част от осигуровките;
  - l. Въвеждане на система за стимулиране на работодателите да извършват преквалификацията на хора с увреждания
  - m. Изменение на закона за лична помощ включващо премахване на ТЕЛК решение като условие за достъп до лична помощ, увеличаване на часовете от 12 часа - точка за спешно обсъждане в срок до 3 месеца.
47. Дефиниране на енергийна бедност и минимално количество вода за питейни нужди и битово потребление в срок от 6 месеца.
- a. Определяне на кой и как се предоставя целевото подпомагане;
  - b. Изработване на цялостен механизъм;
  - c. Въвеждане на линия на енергийна бедност за използване само за дългосрочни мерки;
  - d. Разширяване на обхвата и финансиране на текущата програма за енергийно бедни домакинства;
48. Обществено обсъждане на Наредбата за качество на социалните услуги.
49. В срок от 6 месеца да бъде завършена националната карта на потребностите и предлагането на социални услуги:
- a. Ускорено създаване на картата с фокус върху потребностите и т.нар. кухо предлагане на услуги;
50. Приемане на национална стратегия за детето и дефиниране на понятията благосъстояние и детска бедност в срок от 12 месеца.
51. Преглед на ефективността и разходите на центровете за квалификация и преквалификация в срок от 6 месеца

Приложение № 14: Туризъм

ТУРИЗЪМ

1. Фокус върху разнообразието от туристически дадености.
2. Туризмът да е не само 13% от БВП, а да расте с правилно планиране.
  - a. Избягване на презастрояването.
  - b. Туризмът да не е само настаняване, а връзка с местното стопанство, занаятчийски, услуги.
3. Включване в стратегията идеята за комплексни преживявания през територията ни въз основа на търсенето и интеграция на всички региони в стратегията.
4. Създаване на цялостна стратегия за развитие на туризма в България по региони, по сектори, според категоризираните ресурси, чрез изграждане на комплексен продукт, като средство за постигане на устойчиво развитие на сектора и ясен стремеж за достигане на по-голям относителен дял от БВП.
5. Задължително опазване на средата.
6. Използване на потенциала на държавата без да изключваме нито един регион -
1
По-добро качеството на живот в местните общности, осигурено чрез туризма, посредством приоритетно включване на местната общност в услугите, вместо на външни агенции, оператори, водачи и др. бизнес оператори. Повече възможности за микро и малък бизнес на местните в туризма и програми за обучение на местните общности.
7. Проучване на потенциалните възможности за експлоатация на туристическите ресурси на България в конкурентната среда на ЕС и Балканите.
8. Развитие на спа туризма въз основа на националното богатство от над 3600 минерални извори, при съблюдаване на капацитета на ресурса.
9. Проучване на инвеститорски интерес при облекчено данъчно облагане на нови инвестиции, с цел стимулиране на инвестициите в микро и малките предприятия в туризма.
(След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за облекчено данъчно облагане) ;
10. Развитие на конгресния и събитийен туризъм с цел защита на съществуващата база.
11. Развитие на здравния туризъм, в частта здравно обслужване на чужденци, при ясен регламент.
12. Създаване на 2-ро ниво на категоризация – на курортите по функции и вид, стимулиране на определяне на курортни зони в населените места, с цел стимулиране на местен бизнес и перспектива за различно формиране на туристическия данък, които да се разходва целево за инфраструктура на курортната зона. Политиката за категоризация на туристическите курорти, ще допринесе за обхвата на туристическия данък, което ще освободи капитал на общините за инвестиции в инфраструктурата на курортите, за целите на туристическия бизнес.

(След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за създаване на 2-ро ниво на категоризация – на курортите по функции и вид, стимулиране на определяне на курортни зони в населените места, с цел стимулиране на местен бизнес и перспектива за различно формиране на туристическия данък, които да се разходва целево за инфраструктура на курортната зона) ;

13. Нормиране на легловата база според ресурсите на курорта.
(След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за нормиране на легловата база според ресурсите на курорта)
14. Създаване на публичен подробен регистър на ТО, ТА, Хотелиери, Ресторантьори, екскурзоводи, както и на допълнителните услуги в туризма (концесионери), НПО интегриран в цялата система на организация на туристическия сектор.
15. Разработване на единна уеб-платформа с мобилно приложение, която да съчетава функциите на туристически пътеводител с публични регистри на обектите, операторите, агенциите, хотелиерите, ресторантьорите, къщите и стаите за гости, екскурзоводите и водачите. От тази платформа туристите трябва да получават „пълна картина“ за възможностите за туризъм в даден район – от местата за настаняване и хранене, през туристическите програми, забележителностите и приключенията, до местното меню, специфично предлагано в района.

(След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за разработване на единна уеб-платформа с мобилно приложение, която да съчетава функциите на туристически пътеводител с публични регистри на обектите, операторите, агенциите, хотелиерите, ресторантьорите, къщите и стаите за гости, екскурзоводите и водачите);
16. Създаване на правила за ангажирането на заетостта в сектора, с цел създаване на качествено обслужване и повишаване на работните заплати
17. Фокус към най-бедните райони на България - интегриран подход в стратегията за включване на всички области балансирано, според ресурсите.
18. Премахване на концепцията българските плажове и ски зони да се отдават на концесионни договори.

(След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за премахване на концепцията българските плажове и ски зони да се отдават на концесионни договори) ;
19. Създаване на гаранционен фонд, който да защитава сектора във времена на криза Туроператори – изходящ туризъм.

(След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за създаване на гаранционен фонд, който да защитава сектора във времена на криза ТО – изходящ туризъм);
20. Осигуряване на енергийни помощи във връзка с цената на тока (След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за осигуряване на енергийни помощи във връзка с цената на тока);
21. Включване на туризма като сектор за частично или цялостно кредитиране за спомагане на дейността към ББР (След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за включване на туризма като сектор за частично или цялостно кредитиране за спомагане на дейността към ББР);

22. Запазване нивата на ДДС 9% до края на КОВИД кризата (След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за запазване нивата на ДДС 9% до края на КОВИД кризата);
23. Необходимо е регламентиране на състава на Националния съвет по туризъм, според приноса на туристическите отрасли /сектори/ в държавния бюджет. (След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за регламентиране на състава на Националния съвет по туризъм).
24. Повишаване на конкурентоспособността на туристическия сектор и качеството на туристическия продукт, на основата на партньорство между всички заинтересовани страни.
25. Развитие и прилагане на последователна политика за развитие на устойчив туризъм.
26. Осъществяване на ефективен национален маркетинг за утвърждаване на България като международна дестинация.
27. Създаване на единна маркетингова концепция с единен бранд „България“.
28. Алтернативен туризъм – да разгърнем потенциала му през следващите 4 години.
  - a. Богат микс от услуги;
  - b. Нови туристически потоци (по-висок клас туристи);
  - c. Опростени изисквания за микро бизнеса;
  - d. Условия за физическите лица (пример: да могат да отдават стаи);
  - e. Промяна за закона за занаятите;
29. Туризъм, щадящ околната среда, културното и историческо наследство – обща рамка на бранша, ангажиран с алтернативен и устойчив туризъм.
30. Опазване на природните ресурси с повишаване на ангажираността на туристическите предприятия и посетителите с опазване на околната среда.
  - a. Опазване на околната среда – диви хабитати;
  - b. Контрол над замърсяването на въздуха, водата;
  - c. Правила, в които туристическите места да организират потока от туристи;
  - d. Възстановяване на културно-историческото наследство ;
  - e. Насърчаване на местни храни и продукти с допълнителна добавена стойност. Разработване на регионално (местно) меню ;
  - f. Създаване на фермерски магазини и инициативи (събирателни центрове), които да привличат фермери ;
  - g. Логистично решение за доставка (достъп) на местни/локални продукти до ресторантьорския бизнес;
  - h. Въвличане на местната общност за развитие на регионалния туризъм
31. Инфраструктура в селата:

Достъпът до някои атрактивни дестинации за туризъм в страната е ограничен поради лоша инфраструктура или изцяло липса на такава. Необходимо е обсъждане с МРРБ за възможностите да бъдат подобрени такива пътища, както и възможността подобряването на частни пътища с туристическо

значение да бъде подпомагано с данъчни облекчения. (След анализ и широко обсъждане да се обсъдят възможностите да бъдат подобрени такива пътища, както и възможността подобряването на частни пътища с туристическо значение да бъде подпомагано с данъчни облекчения);

32. Планинските региони:

- a. Привличане на микро и малки предприемачи, които развиват бизнес с дърводобив да се ориентират към бизнес с туристически услуги, био туризъм (След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за привличане на микро и малки предприемачи, които развиват бизнес с дърводобив да се ориентират към бизнес с туристически услуги, био туризъм);
- b. Да бъдат развивани умения за туристически услуги, първа помощ, залесяване, агро и лесовъдство, екопътеки (След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността да бъдат развивани умения за туристически услуги, първа помощ, залесяване, агро и лесовъдство, екопътеки);

33. Велосипеден туризъм.

- Разработване на национална велосипедна мрежа с велосипедни маршрути от европейско, национално, регионално и местно ниво
- Създаване на национално координационно звено с представители на ресорни министерства и НПО – приемник на европейската велосипедна федерация ECF (След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за:
  - Разработване на национална велосипедна мрежа с велосипедни маршрути от европейско, национално, регионално и местно ниво.
  - Създаване на национално координационно звено с представители на ресорни министерства и НПО – приемник на европейската велосипедна федерация ECF)

34. Планински туризъм:

След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за:

- a. Да се разработи национална стратегия за развитие и поддръжка на мрежата от пешеходни маршрути и маршрути за планинско колоездене България, която да включва тяхната класификация, включването им в публичен регистър, част от НТР, като същите бъдат нанесени върху горскостопанските карти.
- b. Забрана за движение на МПС по част от тези регламентирани пешеходни и велосипедни маршрути.
- c. Цялостна ревизия на начина на отдаване и стопанисване на високопланинските хижи.
- d. Изясняване на статута на високопланинските хижите.
- e. Категоризация на база достъпност, местоположение, сезонност.
- f. Необходимост от закупуване на достатъчен брой въздушни линейки.

35. Приемане на стратегия за развитие и увеличаване дела на къмпинг туризма в България.

36. Регулиране и контролиране на дивото къмпингуване по Черноморието и край планинските язовири по начин, по който да не бъдат отблъснати българските туристи.

37. Създаване на защитени територии с висок потенциал за устойчив туризъм, биосферни паркове.
38. Възстановяване корабоплаването между населените места по река Дунав за туристически и пътнически цели (След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за възстановяване корабоплаването между населените места по река Дунав за туристически и пътнически цели).
39. Създаване и регламентиране на нов тип археологически паркове. (След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за създаване и регламентиране на нов тип археологически паркове)
40. Защита на човешкото право на пейзаж, като съвкупност от хармонично разположени помежду си компоненти. (След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за защита на човешкото право на пейзаж, като съвкупност от хармонично разположени помежду си компоненти) – 1, 3
41. Постигане на нулева корупция при изразходване.
42. Контрол на разходването на всички средства
43. Обособяване на 5 стратегически ресора в рамките на министерство на туризма.
- Морски;
  - Балнео Уелнес и СПА;
  - Културен и друг;
  - Конферентен;
  - Планински и приключенски;
- (След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за създаване и регламентиране на 5 стратегически ресора)
- Всеки ресор да разполага със собствен маркетингов ресурс
(След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността всеки ресор да разполага със собствен маркетингов ресурс);
  - Към всеки един ресор да има комисия с председател - министърът на Туризма;
  - (След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността ако се приеме всеки ресор да има собствен маркетингов ресурс, към всеки един ресор да има комисия с председател - министърът на Туризма);
44. Ревизия и преорганизация на структурата на МТ (при доказана нужда от това) - 1
45. Адаптиране на цялостна концепция спрямо новите технологии и глобални тенденции – вдъхновяващ брандинг + допълнен с основните видове туризъм с фокус над най-добрите обекти, които да водят до интерес към останалите (След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за адаптиране на цялостна концепция спрямо новите технологии и глобални тенденции – вдъхновяващ брандинг);
46. Прекратяване на порочните и корупционни практики за несправедливо разпределение на средства в маркетинга.
47. Промотиране отделните целеви групи туризъм като цяло и по отделно.

48. Координация между Министерство на туризма и бизнеса за налагане бранд „България“.
49. Активна дигитална стратегия – надграждане на националната имиджова стратегия , която да е измерима.
50. Създаване на условия за първоначално и последващо привличане на българския турист – сегментирано, таргетирано и фокусирано спрямо потребителското преживяване.
51. Стимулиране на дуалното обучение.
52. Извеждане на ключови послания (5-те причини защо е привлекателно да се развивате в този бранш).
53. Подобряване имиджа на работодателската марка.
54. Създаване на единна платформа за подобряване комуникацията между образование и частния сектор.
55. Облекчаване на издаването на онлайн визи и визови центрове. (След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за облекчаване на издаването на онлайн визи и визови центрове)
56. Културен туризъм:
  1. Изготвяне на дългосрочна стратегия за културно туристически продукт.
  2. Изготвяне на дългосрочна стратегия за активно включване на културно-историческото наследство в българския туристически продукт.
57. Уреждане статута на националните курорти (След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за уреждане статута на националните курорти).
58. Изменение на концесионното законодателство – мониторинг и одит относно сключване и изпълнение на договорите (След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за изменение на концесионното законодателство – мониторинг и одит относно сключване и изпълнение на договорите).
59. Законово регламентиране на настаняването чрез онлайн платформи с цел изветляване на приходите (След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за законово регламентиране на настаняването чрез онлайн платформи с цел изветляване на приходите).
60. Реално и ефективно използване на системата за туристическа информация. – 1
61. Подобряване координация на дейности между министерство на туризма и останалите министерства и структури.
62. Запазване на 9% ДДС за ресторанти и заведения категоризирани в Закона за туризма с още 1 година (След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за запазване на 9% ДДС за ресторанти и заведения категоризирани в Закона за туризма с още 1 година).
63. Мярката 60/40 да се върне в стария вариант – при доказан 20% спад, вместо 30-40%, както е сега (След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за мярката 60/40 да се върне в стария вариант – при доказан 20% спад, вместо 30-40%, както е сега);
64. Безплатни бързи тестове за клиенти на хотели и ресторанти, които не притежават зелен сертификат (След анализ и широко обсъждане да се обсъди

възможността за Безплатни бързи тестове за клиенти на хотели и ресторанти, които не притежават зелен сертификат).

65. Временно замразяване на дейността на неработещи туроператори и други за срок от 1 година.
66. Разработване на Зелени политики – трансформация на българския туристически продукт – паркове за кръгова зелена икономика, местни продукти, представяне, популяризиране.
67. Дигитални политики – трансформация на модела с цел повишаване конкурентноспособността. Нова концепция за туризъм и инвестиции.
68. Инвестиционни политики – нови и иновативни икономически и туристически проекти.
69. Институционални политики – създаване на нови работни места, подобряване на местните икономики.
70. Нов стратегически документ за развитие на туризма в България.
71. Насърчаване окрупняването на национално представителните организации на българския туристически бранш. – 1, 2
72. Преразглеждане политиката за преотдаване концесиите.
73. Брегоукрепване по черноморското крайбрежие, след анализ.
74. Анализ и ревизиране програмата за ваучери.
75. Ваучери за рехабилитация и рекреация в спа комплексите. (След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за ваучери за рехабилитация и рекреация в спа комплексите)
76. Създаване на регистър на туристическите обекти.
77. Дуално образование – търсене начини за допълнителна квалификация на кадрите в сферата според ясно зададени критерии. -
  - a. Връзка между образование – бизнес – нужда от кадри;
  - b. Екскурзии за всички ученици по исторически места и природни забележителности;(След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за начините на подобряване на връзките между образование, бизнес и нужда от кадри. Да се анализира и възможността за екскурзии на учениците по историческите места и природни забележителности.)
78. Капиталова инвестиция във всички видове туризъм, след анализ от нужда от такъв тип инвестиция.
  - c. Проектно финансиране;
  - d. Частни инвестиции и привличане на такива;
  - e. Приоритетна подкрепа на общини с цялостно готови проекти;

79. Създаване на Институт за иновации в туризма (След анализ и широко обсъждане да се обсъди възможността за създаване на институт за иновации в туризма в Колежите по туризъм).
80. Помощ за засегнатите самоосигуряващи се лица вписани като професии в НТР – екскурзоводи и планински водачи (След анализи и обсъждане).

Присъствали: Кирил Петков, Любомир Попйорданов, Илин Димитров, Борис Борисов, Борислав Сандов, Гергана Кабаиванова, Виолета Донева, Михаил Михов, Даниела Божинова, Христо Проданов, Емил Хумчев, Вяра Емилова, Тодор Байчев, Атанас Маджарски, Петя Цанкова, Ивайло Кожухаров, Мирослава Колева, Златомира Карагеоргиева, Деан Желязков, Красимир Димитров

Приложение № 15: Отбрана

1 Изграждане на модерни въоръжени сили, които да осигурят териториалната цялост, независимостта, и суверенитета на страната. България да бъде достоен и уважаван съюзник в НАТО и ЕС. Членството на България в НАТО и ЕС да е в центъра на отбранителната ни политика.

2 Провеждане на стратегически преглед на отбраната, ако е необходимо, след преглед и оценка на резултатите от прегледа на системата за национална сигурност (2019 до 2021).

2.1 Постигане на пълна оперативна съвместимост на подразделенията, които трябва да реализират „целите за способности“ на НАТО и сертифицирането им в НАТО.

2.2 Фокус върху използване в отбраната на перспективни технологични решения като изкуствен интелект и дронове.

2.3 План за организационно изграждане и развитие на въоръжените сили.

2.4 План за превъоръжаване със съответните инвестиционни проекти за придобиване на модерни способности.

3 Критичен и всеобхватен преглед на нормативната и доктринална база в областта на отбраната, с фокус върху:

3.1 Закона за отбраната и въоръжените сили.

3.2 Закона за резерва.

4 Поставяне хората в отбраната в центъра на развитието на въоръжените сили, инвестиране в тях, подобряване на условията на труд, възстановяване на социалните придобивки и повишаване на грижата за техните семейства за осигуряване на увереност в тяхното бъдеще.

4.1 Осигуряване на справедливо възнаграждение в съответствие с риска на военната професия, като важен елемент за поддържането на войсковия дух и мотивацията. Основното месечно възнаграждение да се определя на годишна база въз основа на заложен коефициент спрямо МРЗ.

4.2 В социалния пакет да се актуализира списъка и стойността на допълнителните месечни възнаграждения. Ежегоден преглед на стойността на добавките.

4.3 Намаляване на жилищната криза чрез публично-частно партньорство и условия за кредитиране.

4.4 Преглед и оптимизиране на пирамидата на военните звания и възстановяване на процентното отношение между различните категории военнослужещи - офицери 20%, сержанти 30% и 50% войници.

4.5 Преглед и модернизиране на системата за мотивация на военнослужещите, осъвременяване на кадровата политика и кариерното развитие, повишаване на социалните и образователните стимули и създаване на условия за втора кариера до 2022 г.

4.6 Определяне на длъжностите в системата на МО, които могат да бъдат заемани и от пенсионираните служители.

4.7 Въвеждане на модел за ротационно участие на военни формирования и български граждани в съюзни структури и международни организации по сигурността, с последващо използване на потенциала им на национално ниво до 2022 г.

5 Превъоръжаване и модернизация на въоръжените сили чрез тясно обвързване с технологичната и индустриална база на отбраната, като тя се планира синхронно за трите вида въоръжени сили, а се реализира поетапно за всеки вид чрез определяне на конкретни приоритети за всеки етап в съответствие с финансовите възможности на страната. Активно участие в многонационални инвестиционни проекти в ЕС и НАТО. Насърчаване на българската отбранителна индустрия вкл. чрез конкретна и ясна програма за технологичен трансфер и интегрирането ѝ в европейската и евроатлантическа отбранителна технологична и индустриална база.

5.1 Наличната бойна техника да се поддържа и модернизира по възможност от българския военно-промишлен комплекс по стандартите на НАТО и ЕС до закупуване на нова техника (с ограничаване на зависимостта от страни извън НАТО и ЕС, създаваща риск за националната сигурност).

5.2 Новата техника да се закупува от страните-съюзнички в НАТО и ЕС.

5.3 Разработване и внасяне в Народното събрание на цялостна, 10-годишна програма за рекапитализация на отбраната през 2022 г.

5.4 Създаване на инвестиционен механизъм за превъоръжаване и модернизация на въоръжените сили с борд, включващ МФ, МИ, МО и МВНР за координация на участието на военно-промишления комплекс, търгове и управление на фонда за модернизация – срок 2022 г.

5.5 Създаване на организация за трансформация и иновации в МО. Създаване на мрежа от съществуващи структури, които да работят по нови процеси. Участие в мрежата DIANA на НАТО – срок 2023 г.

6 Подобряване на структурата и организацията на работа на администрацията, повишаване компетенциите на служителите и издигане на ролята на военната експертиза при вземането на решения.

6.1 Функционален анализ на МО и структурите му. Модернизиране и оптимизиране на структурите му.

6.2 Ускорена цифровизация и одит на информационните системи и потоци на МО и тяхната сигурност.

6.3 Назначаване след честни и прозрачни конкурси.

6.4 Всички цивилни служители от държавен експерт нагоре да имат задължителна експертиза по въпроси на отбраната, заложен в длъжностната характеристика.

6.5 Издигане на ролята на инспектората на МО.

6.6 Усъвършенстване на процесите на взимане и изпълнение на решенията с цел предотвратяване на корупцията.

7 Възстановяване на системата за нарастване на силите и средствата и изграждане на резерв за подобряване отбранителните способности на страната и допълване с личен състав и техника от националното стопанство. Широка обществена дискусия за нуждата от изграждане на национална гвардия.

8 Преодоляване на некомплекта от личен състав чрез изграждане на ефективна система за привличане, подбор, мотивация, развитие и задържане на военнослужещите.

9 Подобряване на инфраструктурата чрез ремонтване на използвания сграден фонд, продаване на този с отпаднала необходимост и изграждане на жилища за военнослужещите без жилища.

10 Усъвършенстване на военнообразователната система в съответствие с потребностите на въоръжените сили, синхронизиране с военното образование в страните от НАТО и ЕС.

11 Обвързване на научно-изследователската работа с модернизацията и потребностите на въоръжените сили и технологичната и индустриална база на отбраната.

12 Зелен пакет за въоръжените сили

12.1 Включване на мерките от Зеления пакет на ЕС и политиката на НАТО в Стратегията за национална сигурност и Националната отбранителна стратегия.

12.2 Включване в учебните планове на нови дисциплини и теми свързани с промените в климата и околната среда, въздействието на военните дейности върху хората, въздуха, водата и почвата, и мерки за тяхното смекчаване.

12.3 Намаляване на въглеродния отпечатък на въоръжените сили.

13 Регламентиране на сътрудничеството с ветераните, военнопатриотичните съюзи и организации за патриотичното образование на младежта.

13.1 Закон за запасното войнство.

13.2 Промяна в Закона за военно инвалидите и военнопострадалите.

14 Устойчивост в средногодишните разходи за отбрана не повече от 2% от БВП и разпределение на бюджета за отбрана по схемата 60-20-20.

17 Подкрепа на ветераните, военнопострадалите и военноинвалидите, и техните семейства, както и на семействата на загиналите при военна служба с преглед и усъвършенстване на модела в срок до 2023 г.

18 Участие на Министерство на отбраната в дискусиите по въпросите за гражданска защита и развитие на системата за предоставяне на услуги при инциденти и извънредни ситуации по въздух и море.

19 България да се позиционира като център за гражданска защита, иновации и развитие на човешкия капитал в рамките на Югоизточна Европа.

20 Възстановяване на програмата за работа на Междуведомствения съвет по участието на България в НАТО и Европейската отбрана.

Присъствали: Асен Василев, Даниел Лорер, Милен Иванов, Тодор Тагарев, Велизар Шаламанов, Георги Цветков, Костадин Деянов, Атанас Зафиров, Кольо Милев, Михо Михов, Иван Иванов, Теодора Генчовска, Александър Александров, Румен Попов, Мая Христова

Приложение № 16: Спорт

„Спортът – държавна политика с висок приоритет“ - Спортът да си върне публичната роля като социален и здравословен феномен

АНАЛИЗИ – ПЪРВОНАЧАЛНИ ДЕЙСТВИЯ

Доп.коментар БСП – Действия с краткосрочен характер

1. Професионален детайлен анализ на националната система на спорта и спортната инфраструктура в България съвместно със спортната общественост, експерти и специалисти. Данните от анализа ще се заложат в дигитализация на спортната инфраструктура, спортните организация и администрация на ММС.
  - Преценка за ефективността на спортната база.
  - Категоризация на спортни бази.
  - Оценка на развитието на спорта и видовете спорт в Общините.
2. Анализ на ефекта от одържавяване на лотариите и Спортния Тотализатор
3. Провеждане на национално проучване за социалните интереси и нужди на младежите. – 1

КОНТРОЛ – ПРОВЕРКИ – РЕВИЗИИ

1. Пълна ревизия на Министерството на младежта и спорта.
2. Пълна ревизия на Национална Спортна База, Сердика спортни имоти и Академика 2011 от АДФИ, Сметна палата, Икономическа полиция, ДАНС и ГДБОП.
3. Финансова проверка на спортните организации (федерации, спортни клубове и организации) за изразходваните средства предоставени от ММС.
4. Ревизия на дейността на антидопинговия център – тема за допълнително обсъждане, не е постигнато съгласие;
5. Ревизия на Български Спортен Тотализатор.
6. Проверка и одит на големите Държавни инвестиции в спорта.
7. Проверка и одит на Държавните спортни училища.
8. Извършаване на контрол на дейността на Центровете за професионално обучение (ЦПО) и външно оценяване на обучените кадри.

ЗАКОНОДАТЕЛНА И АДМИНИСТРАТИВНА РЕФОРМА - ПОЛИТИКИ

1. Разработване на нов устройствен правилник на ММС – намаляване на числения състав на сектор спорт, премахване на неработещи дирекции и създаване на нови с ясни правила за работа, повишаване на административния капацитет на служителите и увеличаване на възнагражденията.
2. Създаване на условия Министерството на младежта и спорта да бъде представено във всички области с акцент върху тези, които разполагат със спортни училища и големи държавни спортни обекти.
3. Промени в настоящия Закон за спорта и правилника за прилагането му.
4. Промени в националните програми на ММС.
5. Разработване на нов Закон за спорта и нов правилник за прилагането му.
Доп.коментар ПП – след обществен дебат между федерации и членове на различни клубове, изявили желание да участват в дебата, с цел придобиване правилна оценка за въздействие на разработения закон.
6. Разработване на стратегия за развитието на физическото възпитание и спорт 2022 – 2034.

7. Прецизиране на стратегиите за спорт, младежки дейности, спорт за учаци и спорт в свободно време, отговарящи на действителното състояние на сектора
8. Създаване на унифициран режим за отдаване на спортни обекти с ясни правила и разработен план за управление
9. Извършване на административно реструктуриране и разработване на план за управление на трите дружества стопанисващи спортните обекти в страната.
10. Създаване на механизъм за облекчен режим на ползване – отворени врати в Държавните спортни обекти (дни на отворените врати).
11. Създаване на регионални съвети за спорт.
12. Създаване на постоянно действащ и ефективен експертен съвет към ММС или към Министъра в основата на всички законодателни промени.
13. Анализ на ефекта от одържавяване на лотариите и спортния тотализатор.
Доп.коментар БСП – точката се повтаря.
14. Разработване на план за действие при извънредна обстановка и протиепидемични състояния на спортно-тренировъчната и спортно-състезателната дейност в България.
15. Категоризиране на спорните федерации.
Доп.коментар ПП – с ясен поглед, за национална стратегия за развитие на ВСП, а не с цел лобизъм.
16. Категоризиране на спортовете.
17. Приоритизиране на спортовете във връзка с финансирането към ММС.
Доп.коментар БСП – Нова формулировка „Създаване на система за приоритизиране на спортовете във връзка с финансирането към ММС.“
18. Създаване на унифициран режим за отдаване на държавните спортни обекти.
19. Премахване възлагането на поръчки тип “инженеринг” (проектиране, строителство и надзор с авансово плащане над 50%)
20. Кадрова политика (човешки ресурс) определяне и дефиниране на статута на треньорската дейност
Доп.коментар БСП – тази точка може да се обедини с точка 22.
21. Актуализиране на наредбата на спортно-педагогическите кадри, с цел да даде възможност на помощник треньори със средно образование и следдипломна квалификация да работят с хора в неравностойно положение.
Доп.коментар ПП – да се преразгледа точка – сериозна, отговора и квалифицирана е работата с хора със сериозни физиологични и психически проблеми. Ниска квалификация няма да доведе до подаряването им. Специалистите учат по 4-7 години след средното образование и продължават да се преквалифицират.
22. Треньорската професия да се приравни на учителската по статут
23. Разработване на нови програми на ММС (сектор спорт и младеж) с удължен период, които да засягат всички социални и демографски групи, включително и хората в неравностойно положение.
Доп.коментар БСП – нова формулировка „Разработване на нови програмни политики на ММС (сектор спорт и младеж) с постоянен характер, които....“
24. Разработване на целенасочена политика и план за грижа за спортно-педагогическите кадри.
Доп.коментар ПП – може да се обединят точки – 20,21,22 и 24.
25. Създаване условия за улеснение в процедурата по отдаване и стопанисване на Национални спортни бази, в които да дават възможност елитен спортен клуб да инвестира. – (няма постигнато съгласие; тема за допълнителен анализ и обсъждане);

26. Законодателна промяна в Кодекса на труда – отделен договор за професионални спортисти. (няма постигнато съгласие; тема за допълнителен анализ и обсъждане)
27. Законова регламентация за институционален и съдебен контрол над актовете на спортните федерации. – (няма постигнато съгласие; тема за допълнителен анализ и обсъждане)
28. Създаване на законодателна рамка предвиждаща данъчни облекчения за спортните клубове, спортистите, физическите и юридическите лица, които финансират спорта. – (няма постигнато съгласие; тема за допълнителен анализ и обсъждане).
29. Унифициране на статута на спортните клубове. – (няма постигнато съгласие; тема за допълнителен анализ и обсъждане)
30. Проучване на възможностите за въвеждане на твърд процент от търговията с акцизни стоки за бюджета на ММС.
31. Разработване на Национален план за реформа и развитие на спортните училища. – (тема за допълнителен анализ и обсъждане);
32. Разработване на план за професионална реализация на завършилите ученици от спортните училища. (тема за допълнителен анализ и обсъждане)
33. Разработване на нова държавна, единна и централизирана система за прием и оценяване на учениците в спортните училища. – 1/2
Доп.коментар БСП – такава система съществува.
34. Национализация-одържавяване на всички спортни училища. –(няма постигнато съгласие; тема за допълнителен анализ и обсъждане)
35. Увеличаване на часовете по физическо възпитание и спорт от 2,5 до 5 часа на седмична база за всички ученици от 2-ри до 12-ти клас. – 3
Доп.коментар БСП – уточнение и допълване „Часовете по физическо възпитание и спорт трябва да се водят от учители с професионална квалификация – Педагогика на обучението по физическо възпитание.“
36. Изучаване на различните видове спорт в часовете по физическо възпитание и спорт. – 1/3
Доп.коментар БСП – нова формулировка „Въвеждане на нови и атрактивни спортове .... „
37. Преминаване на едносменно обучение във всички училища и за всички ученици в България, с цел улеснение и повишаване на участието на децата в спортно-тренировъчна дейност. – 3
38. Преразглеждане на наложилата се форма на концесия и обвързване на концесионерите с допускане на деца и детските спортни клубове с разумни и преференциални условия – (няма постигнато съгласие; тема за допълнителен анализ и обсъждане);
39. Разработване на план за акредитация на българската лаборатория към Антидопинговия център. – (няма постигнато съгласие; тема за допълнителен анализ и обсъждане)
Доп.коментар ИНТ – преразглеждане за категория 1, в момента тече такава процедура. Това е от особено значение за функционирането на Антидопинговия център.

ФИНАНСИ – ИКОНОМИКА – ПОЛИТИКИ

1. Облекчаване на административната и бюрократична тежест при организирането на спортни занимания – застъпване с дигитализацията (чрез платформата) – 1 / 2
2. Уеднаквяване на финансирането (помощи, пожизнени пенсии и надгради) на олимпийци и параолимпийци – 1 / 3

3. Усъвършенстване на методиката за разпределяне на средства към спортни клубове – обективен подход и оценяване развитието на спортни клубове на база резултати и социална добавена стойност.
Доп.коментар ДБ – нова формулировка „.... обективен анализиран подход в оценяването степента на развитие на спортните клубове. Тяхното финансиране да бъде на база качествени и количествени резултати.“
4. Значително увеличаване на финансирането на ММС от страна на Държавата.
5. Популяризиране на възможностите за Държавно и Европейско финансиране към спортните клубове с детско-юношеска дейност.
6. Създаване на фонд за награди за треньори създаващи шампиони (държавни, европейски, световни и олимпийски) през програмата.
7. Създаване на фонд за награди за успешните състезатели-шампиони (държавни, европейски, световни и олимпийски) през програмата.
8. Предоставяне на възможност за финансиране на спорта по линия на международни програми – достъп до информация, организиране на кампании и обучения за кандидатстване по програмите.
Доп.коментар ПП – може да се обединят точките 5 и 8, да се запази дефиницията от точка 8.
9. Финансово подпомагане от страна на ММС за извънкласна спортна дейност (бивши УСШ). (няма постигнато съгласие; тема за допълнителен анализ и обсъждане)
10. Разработване на нова методика за изчисляване размера на финансирането на спортни федерации.
11. Промяна начина за разпределение на средствата за олимпийска подготовка.
12. Разработване на механизъм за справедливо финансиране на спортните клубове.
13. Определяне на минимален процент от общинския бюджет, с който общините да се задължат да финансират целенасочено спорта. – 1 / 3
Доп.коментар БСП – нова формулировка „Значително увеличаване размера на средствата в бюджетите на министерствата и общините, предназначени за спорта в свободното време. „
14. Повишаване на Държавния бюджет за ММС.
*Доп.коментар БСП – съвпада с точка 4.
Доп.коментар ИТН – нова формулировка „Повишаване на държавното финансиране за ММС“.*
15. Създаване на законодателна рамка предвиждаща данъчни облекчения за спортните клубове, спортистите, физическите и юридическите лица, които ги осигуряват. – (няма постигнато съгласие; тема за допълнителен анализ и обсъждане)
16. Създаване на преференциални условия и стимули за частни инвеститори за изграждане и поддръжка на спортни съоръжения и насърчаване на бизнеса чрез стимули за инвестиции в спорта през Закона за Насърчаване на Инвестициите – 2 / 3
17. Разработване на ясни и привлекателни преференции за инвестиции в масов спорт чрез бърз достъп и евтино финансиране от ББР, европейско финансиране и плана за Възстановяване и Развитие – 2 / 3
Доп.коментар ДБ – да се добави и професионален спорт.
18. Въвеждане на твърд процент от търговията с акцизни стоки за бюджета на ММС.
Доп.коментар БСП – точката се повтаря.

19. Създаване на механизъм за контрол на изразходваните средства отпуснати от ММС съобразно програмата и проекта на федерациите. – 2
20. Финансовият контрол на федерациите да се извършва от комисията в парламента (няма постигнато съгласие; тема за допълнителен анализ и обсъждане);
Доп.коментар ДБ – да се добави точка „Потърсим начини за създаване на благоприятни данъчни условия за финансиране от страна на бизнеса- най-добрата формула за ангажиране на бизнеса -2/3“

ИНФРАСТРУКТУРА

1. Изграждане на информационна мрежа за наличната общинска и държавна спортна инфраструктура
2. Насърчаване на общините да инвестират в безплатна за ползване спортна инфраструктура съобразена с географски и демографски условия – велопътеки, открити пространства, спортни площадки, улични фитнеси, зони за отдих
3. Разработване на конкретен и ясен времеви план за съвместната програма между ММС и МОН за реконструкция, обновяване или създаване на нови спортни обекти в училищата
Доп.коментар БСП – да се обедини с 2.
4. Разширяване и модернизиране на спорната база в училищата.
5. Изграждане на открити обществени обекти за свободен достъп за спорт за всички в квартали, училища и университети като: мултифункционални площадки, малки детски площадки, улични фитнеси, съвременни настилки в дворове на учебни заведения, балони и нови физкултурни салони.
6. Изграждане енергийно ефективни спортни центрове за високи постижения за професионален спорт (спортно-тренировъчни центрове за олимпийска подготовка) в СИ, СЗ, ЮИ, ЮЗ региона на България отговарящи на международните спортно-технически нормативи / стандарти.
Доп.коментар БСП – вместо думата нормативи да е стандарти.
7. Адаптиране на Държавните спортни обекти, за да бъдат достъпни за хора в неравностойно положение.
8. Инвестиции в съществуващата материална спортна база.
9. Изграждане на научно-приложен институт за спорт.
10. Реновиране и разработване на план за стопанисване на Държавните спортни бази на България
11. Изграждане на нови спортни бази след проучване.
12. Разработване и прилагане на нов модел за ресурсно осигуряване на Държавните спортни бази в България
13. Изграждане на мултифункционални физкултурни салони със справедлив регламент за достъп на спортни клубове в извън учебно време във всяко едно училище в рамките на един управленски мандат.
Доп.коментар ДБ – да се премахне думата „мултифункционални“.
14. Разработване на идеен проект за нов национален стадион извън центъра на гр. София – (няма постигнато съгласие; тема за допълнителен анализ и обсъждане)
15. Разработване на идеен проект за алея на славата м/у стадион „Васил Левски“ и сградата на ММС. – (няма постигнато съгласие; тема за допълнителен анализ и обсъждане)

16. Възстановяване и поддръжка на базите на ведомствените клубове като спомагателни бази на МВР и МО за спорта за всички и олимпийския спорт. – (няма постигнато съгласие; тема за допълнителен анализ и обсъждане)

Доп.коментар ДБ – да се добави точка 17 „Изграждане на мултифункционални спортни зали със справедлив регламент за достъп от страна на спортните клубове в извънучебно време- комбиниране на повече спортове на едно място – 3. Ако е възможно да включим и плувни басейни.“

СПОРТ ЗА ВСИЧКИ И СПОРТ В ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА.

1. Разработване на програма за спорт за учаци и в образователната система – възстановяване на училищни и университетски първенства с интегриран календар.
2. Създаване на публичен информационен регистър по видове спорт и местоположение с цел популяризиране на спортните клубове пред широката общественост.
3. При разработване на програмите на ММС за спорт за всички и спорт в свободно време да бъдат включени модерни спортове
4. В системата на детско-юношеския спорт и спортните училища, да се реформират спортните училища – делегирани бюджети.
Доп.коментар БСП – точката се повтаря.
Доп.коментар ИТН – изяснение: делегираните бюджети в спортните училища да отпаднат.
5. Национална дигитална карта за спорт разкриваща подробна информация за инициативи на СК, общински ръководства, актуален календар на всички спортни събития (в дигиталната платформа).
6. Достъп на тренъори до учебните заведения
7. Актуализиране и популяризиране на календара за ученически спортни прояви в единен регистър.
8. Създаване на ваучери за спорт за деца със солидарно участие на родителите – 2 / 3
9. *Доп.коментар ДБ – добавяне на точка „Разработване на програмни политики, чрез които спортът да е средство за интеграция на уязвими групи в обществото.“*

СПОРТ ЗА ВИСОКИ ПОСТИЖЕНИЯ

1. Разработване на програма за олимпийска подготовка съобразена със спецификите на всеки отделен спорт.
2. Разработване на нов подход за разпределяне на средства за олимпийска подготовка
3. Осигуряване на децентрализирана олимпийска подготовка на определени олимпийски спортисти.
4. Внедряване на научните достижения в спорта
5. Приоритетните спортове да се финансират по програма „Олимпийска подготовка“
6. Към програмата за спорт за високи постижения да се включат:
  - Приоритетни спортове включително спортове носещи много медали и нови спортове.

- Специализирани програми за олимпийска подготовка за отделните спортове – методика, база и финансиране.
Доп.коментар БСП – нова формулировка „Приемане и реализация на цели (по вид спорт) Национални програми за стабилизиране на стратегическите за страната ни летни и зимни олимпийски спортове.“
  - Дигитализация на тренировъчния и състезателния процес за осъществяване на контрол.
  - Създаване на център за комплексно медицинско възстановяване.
  - Стимулиране на олимпийски състезатели.
Доп.коментар БСП – нова формулировка „Актуализиране на системата за материално стимулиране на спортистите и специалистите включени в системата за олимпийска подготовка.“
  - Стимулиране на треньорите.
  - Стимулиране на параолимпийски състезатели.
Доп.коментар БСП – нова формулировка „Актуализиране на НАРЕДБА No 5 от 29 октомври 2019 г. за критериите, условията и реда за награждаване на спортисти, треньори и длъжностни лица в това число и параолимпийски атлети.“
7. Създаване на фонд за премии за световните и европейски медалисти и техните треньори, приобщавайки ги като пример за подражание и използване на техния експертен потенциал. – 1 / 2 / 3
  8. Създаване на програма за двойна кариера. – 1 / 2 / 3

ВИЗИЯ – УПРАВЛЕНИЕ – ДИГИТАЛИЗАЦИЯ

1. Дигитализация – дигитална платформа като основа за нова национална стратегия и управление на ММС и спорта в България.
  - Брой и вид федерации, клубове, и техният статут и дейност, която извършват.
  - Брой на спортисти и треньори, и техният статут.
  - Кандидатстване за финансиране на различните спортни организации.
  - Комуникация между институции и спортни организации.
  - Облекчаване на административната тежест и бюрокрацията.
  - Съкращаване на корупцията – всичко ще е прозрачно и видно
  - Детайлна информация касаеща спортните клубове, организации и федерации.
  - Прозрачност при извършване на треньорска дейност.
  - Контрол върху методиката и тренировъчния процес на националните отбори и състезатели.
  - Лекции, допълнителни квалификации и подпомагане на клубовете в посока дигитални знания.
  - Обмен на знания между местни и чуждестранни специалисти.
2. Издигане на ученически спорт в училище до престижно занимание за развитие на добра физическа форма
3. Устойчива управленска политика съчетаваща опазване на природата и нейната достъпност.
4. Увеличаване на сътрудничеството с НПО сектора – 1 (младежки политики/ доброволчество)
5. Нова съобразена с обществения интерес Стратегия за спорта 2022 – 2034
6. Достъп до спорт за всяко българско дете

7. Целенасочена политика за грижата за спортните кадри
8. Реализиране на съвместни програми с МОН, МТ, МСТ, МО, МЗ
9. Разработване на програма за партньорството между общините и ММС включваща помощ и контрол от страна на държавата.
10. Създаване на спортна среда като мерим успех не само с медали, а и с общ интерес и практикуване на спорт в свободното време.
11. Разработване на план за предотвратяване на зависимостта на деца и възрастни към мобилни телефони и електронни устройства.
12. Инициатива на автомобилния спорт да адресира наболели проблеми с движението по пътищата.
13. Разработване на план за акредитация на българската лаборатория към Антидопинговия център. (няма постигнато съгласие; тема за допълнителен анализ и обсъждане)
Доп.коментар ИНТ – преразглеждане за категория 1, в момента тече такава процедура. Това е от особено значение за функционирането на Антидопинговия център.

МЛАДЕЖТА – МЛАДЕЖКИ ПОЛИТИКИ

1. Разработване на стратегия за младежта (стратегически документ).
Доп.коментар ДБ – В момента има Проект за национална стратегия за младежта 2021-2030г., но не е приет.
2. Разработване на план за развитие на младежта с ясни политики и цели преди изграждането на структурата за младежта.
3. Приемане на Закон за доброволчество.
4. Ревизиране на Закона за младежта.
5. Регулярни изследвания и доклади за младежта, показващи какво е необходимо като политики за реализиране на потенциала на младите.
6. Разработване на план за стимулиране на активно младежко участие в процеса на вземане на решения.
7. Утвърждаване професията „Младежки работник“.
8. Утвърждаване на Младежко представителство в България.
Доп.коментар ДБ – нова формулировка „Утвърждаване на Национално младежко представителство в България.“
9. Програмите на ММС да бъдат разработени според приетата стратегията.
Доп.коментар ДБ – нова формулировка „Финансиращите програми в сферата на младежта да бъдат разработени съгласно приетата Стратегия за младежта“.
10. Разработване на план за стимулиране на младежките дейности, изграждане на центрове и пространства.
11. Провеждане на национално проучване за социалните интереси и нужди на младежите.
Доп.коментар на ДБ – премахване на думата „социалните“.
12. Увеличаване на бюджета за младежки дейности и политики.
13. Делегиране на допълнителни пълномощия на заместник министъра в този ресор.
14. Разработване на национални програми за насърчаване и подпомагане на младежите у нас.
15. Разработване на програма за „Двойна кариера за младежите“ и създаване възможност да трупат допълнителни квалификации.

16. Допълнително стимулиране на доброволчество в спортните организации за осъществяване на младежки дейности.
17. Усъвършенстване и актуализиране на дигиталната национална карта за младежки възможности.
18. Разработване на съвместни програми с образователните институции за насърчаване на младежки дейности.
19. Разработване на съвместни програми с бизнеса за насърчаване на младежките дейности.
20. Постоянно действаща междуведомствена комисия на ниво Министерски съвет обхващаща ДАЗД, МЗ, МТ, МИ, МОН, ММС, МК и МТСП – (няма постигнато съгласие; тема за допълнителен анализ и обсъждане);
21. Проучване младежките политики да преминат в Министерството на Образованието и Науката от Министерството на младежта и спорта. (няма постигнато съгласие; тема за допълнителен анализ и обсъждане);
22. Проучване за възможност за летни стажове и доброволчески дейности. – 1 / 2
Доп.коментар ДБ – съществуват такива, да се създаде механизъм за валидиране на придобитите знания и умения по време на тези дейности.
23. Подкрепа на младежките организации за изграждане на административен капацитет. (тема за допълнителен анализ и обсъждане)
Доп.коментар ДБ – да се преразгледа за категоризация с 1.

Приложение № 17: Финанси

- ✓ **БЮДЖЕТНИ ПРИНЦИПИ**
- ✓ **ФИСКАЛНА ПОЛИТИКА**
- ✓ **КОНТРОЛ**
- ✓ **КАПИТАЛОВИ ПАЗАРИ**

БЮДЖЕТНИ ПРИНЦИПИ:

- ✓ Да се положат всички усилия за приемане на БЮДЖЕТ 2022 до края на 01.2022г. Подготвяне на актуализация през 07.2022г., отчитаща резултатите от анализите на другите експертни групи и на база шестмесечно изпълнение на бюджета.
- ✓ Да се изготви времеви план на предложените от другите групи реформи с разчети за тяхното финансово осигуряване до средата на 2022г.
- ✓ Парламентарен контрол върху разходването на средства, формирани на база излишъци и/или по-висока събираемост и разглеждане на ролята на централния бюджет с цел по-голяма яснота и засилване контрола от страна на НС. При необходимост промяна на методологията за съставяне на централен бюджет. Промяна на ЗПФ с цел премахване на съставяне на държавния бюджет на касова основа.
- ✓ Въвеждане на цялостно капиталово бюджетирание в държавата до средата на 2022г. и приемане на многогодишна капиталова програма като част от бюджета. Задължително използване на Анализ „разходи-ползи“. Отчитане на ефективността от капиталовите инвестиции пред обществото.
- ✓ Всички предложения за разходи от федерации, общини и други реални потребители на ресурси да бъдат обособени в нарочни пера като неизменна част от бюджета и да минават през парламентарен контрол.
- ✓ Увеличаване на доходите през увеличаване на производителността на труда.
- ✓ Запазване на финансовата стабилност.

ФИСКАЛНА ПОЛИТИКА

1. Делът на консолидираните държавни разходи от БВП да се третира като резултатна величина. В средносрочен план, при липса на криза, да се придържа към величината, заложена в Закона за публичните финанси.
2. Бюджетен дефицит за 2022г. – между 3,5 - 4,5%.

3. ДДС през 2022г. остава стабилно, включително диференцираните антикризисни ставки. В рамките на 2022г. да се направи анализ на ДДС с оглед диференциране на ставката в определени отрасли, намаляване на ставката и/или обратно начисляване – с краен срок за изготвяне на анализа: 09.2022г.
4. Увеличаване на прага за задължителна регистрация по ДДС до 100хил.лв. с бюджет 2023 и 160хил.лв. за 2024г. при строг контрол за свързаност и налагане на санкции.
5. Запазване на текущото семейно доходно облагане през 2022г. Да се осигурят необходимите финансови средства при съобразяване с препоръките на другите експертни комисии.
6. Максималният размер на необлагаемата част на вноската в Трети стълб да стане 120 лева след съгласуване със социалните партньори.
7. С цел запазване на данъчните нива, максималният осигурителен праг да се определи на въз основа на анализ и на база историческите нива на съотношение към СРЗ през последните 5 години. Бъдещи промени в начина на формиране на пенсиите да бъдат съобразени с индивидуалния принос в системата. Да се популяризира системата с индивидуалните партии в НОИ.
8. МРЗ за 2022 г. да стане не по-малко от 700 лв. За бюджет 2023 МРЗ да се синхронизира с европейската директива относно минималната работна заплата.
9. Разработване до 06.2022г. и финансово осигуряване на план за капиталова подкрепа на българския бизнес чрез грантови схеми и финансови инструменти в сферата на производството и услугите.
10. Одобряване на ПВУ до 31.03.2022 и подготвяне на проекти за дълговата част, срок до 31.12. 2022 година.
11. Активна работа с общините за изработване на модел за финансова децентрализация, готов за въвеждане с бюджет 2023.
12. Реална предварителна оценка на въздействие и задължителна последваща оценка на всяка финансова мярка след определен период от време по предварително зададени критерии.
13. Анализ с цел намаляване на данък наследство спрямо европейските практики.
14. Анализ на мерки за стимулиране на инвестиции в производствени активи и промени в ЗНИ.
15. Поддържане на минимални акцизни ставки съобразно европейските.
16. Премахване на данък върху лихви по депозити и застрахователни плащания.
17. Създаване на работна група за уреждане на режима за дарения, спонсорство, меценатство. Изработване на нов закон за меценатството.

18. Създаване на работна група за премахване на административни пречки за реализиране на мярката за дарения на храни в срок на годност.
19. Реформа в пенсионното осигуряване за разширяване на възможностите за по-рискови инвестиции на пенсионните фондове с цел българските спестявания да бъдат инвестирани в България при засилен контрол.
20. Атестация на административния капацитет. Засилване ролята на Академията по публични финанси. Постигане на трансформация чрез използване на дигитални умения.
21. Мерки 60/40 и 80/20 – анализ и запазване до края на 2022 г.
22. Съкращаване на сроковете между одобряване и получаване на безвъзмездни финансови помощи.
23. Подкрепа на действията във връзка с проверка на възможностите за разсрочване на кредитите за бизнеса и гражданите, засегнати от пандемията COVID 19.
24. Премахване на данък уикенд.
25. Промени на ваучерните схеми съобразно предложенията на социалната комисия. Обвързване на сумата на ваучерите със СРЗ.

КОНТРОЛ:

26. Нормативни изменения с цел персонална отговорност.
27. Публични заседания на Координационния съвет за подготовка на Република България за членство в еврозоната и за инфлационните процеси в страната (минимум заседания на 3 месеца), който да следи и процеса по въвеждане на еврото. Динамиката и нивото на наблюдаваната инфлация да бъдат предмет на обсъждане на съответните заседания.
28. Автоматизация и стандартизация на процесите в държавната администрация. Интегритет и съвместимост на данните и системите на всички приходни агенции.
29. Подобряване на работата на НАП (публично оповестяване на поставени цели, индикатори за ефективност и резултати) и засилване на аналитичния капацитет за проверки. Да има методически указания за често срещани случаи. Еднакво данъчно третиране на сходни казуси – стандартизация.
30. Пълно въвеждане на електронна платформа на обществените поръчки – прозрачност и проследимост на критериите, обявяването, изпълнението и отчитането на резултатите от обществените поръчки пред гражданите. Приемане на необходимите законодателни промени за публичност и контрол, включително и върху инхаус възлагането.

31. Преглед на концесионните такси и анализ на условията по концесионните договори при стриктно спазване на българското и европейското законодателство.
32. Въвеждане на софтуерна фискализация чрез промяна на Н-18 до 03.2022г.
33. Премахване на дублиращи функции и структури в държавната администрация. Създаване на центрове за споделени услуги с цел оптимизация на разходите. До 06.2022г. да се направи анализ на възможностите за оптимизация на щатната численост с цел 15%.
34. Да се преразгледа Закона за публичните предприятия с цел засилен контрол върху дейността и ефективността на управлението им.
35. Промяна в Закона за БНБ за привеждане в съответствие с изискванията от оценката в Доклада за конвергенция на ЕЦБ.
36. ББР – детайлна (аналитична) разбивка на изискванията за кредитиране, съществуващи кредитни портфейли, новоотпуснати кредити и кредитни лимити за отчетния период, приемливи обезпечения и подробна аналитична информация за необслужвани кредити, тяхната категоризация и провизиране. Приоритетно финансиране на микро- и МСП, без да се допуска концентрация на риск в свързани лица.
37. Преглед на законодателството и структурите на регулаторните органи и борсите, отговорни за контрол на капиталовите пазари – срок до 06.2022г.
38. Създаване на платформа за следене на всички входящи и изходящи акцизни стоки.
39. БНБ, Фискален съвет и КЗК – изтекли мандати, възможно най-бързо попълване след публични изслушвания на кандидатите, съгласно процедурите приети от НС.
40. КТБ – възлагане на външен одит на несъстоятелността, който да приключи до 12.2022г.
41. След широко обсъждане с всички заинтересовани страни, промяна във формата на месечните ДДС декларации – подаване на информация за касови наличности и на информация дали фактура е платена, неплатена или частично платена.
42. Изплащането на дивидент да е само по банков път.
43. Банките да подават данни към НАП за всички еднократни тегления в брой над 10 хил.лв.

КАПИТАЛОВ ПАЗАР:

44. Анализ на възможността за листване на миноритарни пакети на български държавни предприятия на БФБ.
45. Преглед и одит на фондовете за рисков капитал, които използват публичен ресурс.

ЕВРОЗОНА:

46. Еврозона – МФ и БНБ да изготвят анализ на ползите и негативите от въвеждането на еврото в България, който да е основа на мащабна разяснителна кампания една година преди влизане в Еврозоната, разработена адекватно за всяка възрастова група. Присъединяване в еврозоната с необратимо фиксиран курс 1,95583 лв. за едно евро без допускане на отклонения от него по никакъв начин. Влизане в еврозоната възможно най-скоро.
47. Запазване на Валутния борд до влизане в Еврозоната.

Участници: Асен Василев, Кирил Петков, д-р Андрей Гюров, проф. Румен Гечев, Драгомир Стойнев, Орлин Ваташки, Минчо Казанджиев, Георги Ангелов, Любомир Каримански, Деляна Иванова, Пламен Данаилов, Мика Зайкова, Георги Ганев, Владислав Панев, Мартин Димитров, Венцислав Бенов, Георги Клисурски, Жана Токова.

Приложение № 18: Международни отношения

Основна цел на българската външна политика е гарантирането на благоприятни външни условия за развитието на страната и просперитета на българския народ. Отстояването на българските национални интереси в международен план, издигането на авторитета на българската държава и засилването на нейното влияние в регионален и европейски мащаб остава постоянна задача пред институциите, ангажирани с формирането и реализирането на външната политика. Външната политика на Република България трябва да е част от усилието за създаване на нов образ на страната – освободена от корупция, спазваща човешките права и демократичните ценности, уважаваща своите съседи и партньори.

I. Общи насоки на българската външна политика

1. Затвърждаване на геополитическите принадлежности на България към ЕС и НАТО
2. Активно участие на България в европейската политика, като субект, а не като обект
3. Подкрепа за активизиране на регионалното сътрудничество в Югоизточна Европа и за продължаване на политиката за разширяване на ЕС
4. Активно участие в преговорите за членство в Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) с цел присъединяване до 2023 г.

II. Регионална политика

1. Интегриране на Западните Балкани в ЕС и НАТО
2. Утвърждаване на инициативите в дунавския регион, вкл. двустранните транспортни връзки с Румъния
3. Координирана и финансово обезпечена политика за развитие на отношенията със съседните страни
4. Засилване на връзките със съседите от ЕС - Румъния, Гърция, както и Хърватия (1)
5. Удвоен търговски обмен с държавите от региона
6. Разширяване на сътрудничеството със страните от черноморския регион (търговия, транспорт, туризъм, енергетика)
7. Осигуряване на политическа и финансова подкрепа за развитие на инфраструктурата (коридор №8)
8. Защита на правата на българските малцинства в Сърбия и Албания

III. Двустранни отношения

1. Запазване на единната позиция на България по отношение на Република Северна Македония и надграждане в конструктивен дух, както следва:

1. Да се активира работата на двустранните комисии, предвидени в Договора за приятелство, добросъседство и сътрудничество, чрез календар за месечни срещи
  2. Създаване на бизнес комисии (с участието на доставчици и клиенти във всяка от двете страни)
  3. По-силно сътрудничество в сферите на транспорта (директна самолетна връзка София-Скопие, коридор №8, финансово подпомагане на ж.п. връзката), науката и културата (общ културен календар, съвместни научни конференции)
  4. Съвместната мултидисциплинарна експертна комисия по историческите и образователните въпроси на България и Северна Македония да продължи работа
  5. България очаква от властите на РСМ да гарантират трайната защита от дискриминация и равните права на македонските граждани с българско самосъзнание като неотменна част от европейските ценности
  6. Обмен на архиви от периода 1944-1991 г. с цел реабилитиране на пострадалите от репресиите
  7. Активирание на публичната дипломация като инструмент
  8. Поддържане на широко съгласие за българската политика
  9. Подпомагане на интеграцията на РСМ в ЕС чрез ползване на български технически капацитет
2. Задълбочаване на стратегическите отношения със САЩ
    1. Премахване на визовия режим за български граждани
  3. Укрепване на двустранните отношения и политическите връзки на нова основа с Великобритания, в координация с политиката на ЕС
  4. Възстановяване на диалога с Русия в рамките на политиката на ЕС и развитие на равноправни отношения, основани на принципите на международното право
    1. Сфери на сътрудничество: икономика, енергетика, туризъм, култура и образование
    2. Подкрепа за Минския процес за дипломатическо разрешение на конфликта в източна Украйна с мирни средства
    3. Подкрепа в рамките на ЕС и НАТО за деескалация на противопоставянията в черноморския регион
    4. Настояване пред руската страна да се върнат българските архиви
  5. Съхраняване на добросъседските отношения с Турция, които гарантират достойнството на страната ни и защита на човешките права, вкл. правото за предоставяне на политическо убежище
    1. Подкрепа за ново споразумение между ЕС и Турция по въпроса за бежанците
    2. Усилия за договаряне на компенсации за наследниците на тракийските бежанци от Турция
  6. Засилване на връзките с Украйна, вкл. по отношение на правата на българската общност
  7. Развитие на взаимноизгодното сътрудничество с Китай на двустранна и многостранна основа
  8. Задълбочаване на отношенията с държавите от Индийско-Тихоокеанския регион (1)
  9. Засилване на диалога със страните от Близкия Изток и Африка

IV. Европейски въпроси и НАТО

1. Приоритети в политиките на ЕС

1. Активно участие в Конференцията за бъдещето на Европа
2. Недопускане на диференцирана интеграция („Европа на две скорости“)
3. Интеграция в областта на правосъдието, енергетиката, здравеопазването
4. Подкрепа за мерките на ЕК по отношение на върховенството на закона и механизма за обвързване на върховенството на закона с европейските фондове
5. Бързо финализиране на споразумението за партньорство с ЕС, с цел достъп до европейските средства от следващия програмен период
6. Ускоряване на работата по приемането и прилагането на НПВУ
7. Реформиране на европейската политика за миграция и убежище
8. Подкрепа за присъединяване към еврозоната с ефективна комуникационна стратегия и нормативна уредба (и в съответствие със стратегията в сферите на икономиката и финансите)
9. Присъединяване към Шенгенското споразумение
10. Установяване на седалището на поне една европейска агенция в България
11. Активно участие в дебатите и реализацията на Зелената сделка, в интерес на развитието на българската икономика и енергетика
12. Участие в Общата енергийна политика на ЕС
13. Сигурност и отбрана – активно участие в следните инициативи:
  1. Европейската гранична служба
  2. Постоянно структурирано партньорство (PESCO)
  3. Участие в изработването на „Стратегически компас“
14. Съхраняване на националната компетентност при определянето на данъчните ставки

2. Участието на България в общата външна политика и политиката за сигурност на ЕС (1)

1. Реализиране на важни за България цели чрез общата политика
2. Разширяване на участието на български дипломати в службата за външна дейност на ЕС

3. По-тясно ангажиране с общите отбранителни структури на НАТО, в координация с отбранителната стратегия

4. Участие в реализирането на международни проекти при възстановяването на държави след бедствия и военни действия

5. Да се въведат в националното законодателство всички елементи от Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието срещу жени и домашното насилие, свързани с насилието срещу жени и домашното насилие

V. Българите по света

1. Насърчаване на участието на българите по света в обществените процеси в България, включително с участие в изборния процес чрез улеснено и сигурно

гласуване

2. Преглед и осъвременяване на Закона за българите, живеещи извън Република България
  3. МВНР активно да подпомага образователната стратегия на МОН по отношение на българите в чужбина
  4. Систематична оценка на качеството на консулските услуги от гражданите
    1. Подобряване на консулските услуги на база на увеличени финансови ресурси и кадрови капацитет
    2. Изнесени консулски услуги и дигитални услуги
  5. Държавната агенция за българите в чужбина да се трансформира в изпълнителна агенция към МВНР
  6. Създаване на интегрирана платформа за българите в чужбина, включваща мобилно приложение и доброволен регистър
  7. За исторически възникналите български общности по света: мерки за запазване на езиковата, културната и религиозната идентичност
  8. Онлайн кандидатстване за визи
  9. Работа с МВР за удължаване на валидността на международните паспорти от 5 на 10 години
  10. Фонд за стипендии (“Фонд Стефан Стамболов”) за българи, които следват в най-престижните световни университети (по обективни класации), с условие за завръщане и работа в България за определен период от време
- VI. Роля на дипломатическата служба
1. Да се изработи външнополитическа стратегия на България
  2. Междуведомствена координация по външнополитически теми от хоризонтален характер
  3. Засилване на ролята на МВНР за развитие на външноикономическите връзки, привличане на чужди инвестиции и гарантиране на енергийната сигурност
    1. Единна външноикономическа концепция (МИ + МВНР, както и други министерства, работодателски, браншови организации)
    2. Подкрепа за популяризирането на българския туризъм
  4. Реформи в МВНР: анализ на стратегическия преглед на дипломатическата служба и формиране на приоритетни политики на базата на изводите (и да се обсъди в коалиционен формат)
  5. Развитие на ефективна и модерна дипломатическа служба
    1. Утвърждаване на професионалния характер на дипломатическата служба
    2. Подобрене на обучението на консулските служители и дипломати

Присъствали: Асен Василев, Кирил Петков, Даниел Лорер, Весела Чернева, Бисерка Бенишева, Асен Агов, Стефан Тафров, Димитър Кацарков, Зарица Динкова, Кристиан Вигенин, Цветелина Пенкова, Евгени Кирилов, Теодора Овчарова, Николай Маринов, Димитър Гърдев, Павела Митова, Васил Георгиев, Георги Клисурски